

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ

ΥΠΟ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

1887

ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ ΠΑΡΑ ΚΑΡΟΛΩ ΜΠΕΚ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1887

Τῆς συντάξεως καὶ ἐκδοσεως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἐπιμελεῖται τριμελὴς ἐπιτροπὴ τοῦ συμβουλίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας.

Αἰτήσεις ἀναφερόμεναι εἰς τὴν Ἐφημερίδα ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Ἐπιμελητὴν τοῦ Μουσείου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας ΑΘ. Σ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΝ.

Ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι ἐκδίδονται ἄρθρα ἀρχαιολογικῆς ὕλης παντὸς εἶδους καὶ πάσης ἐποχῆς, κατὰ προτίμησιν ὅμως Ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαὶ καὶ μνημεῖα τῆς τέχνης ἀνέκδοτα μετὰ περιγραφῆς αὐτῶν καὶ ἐρμηνείας συντόμου καὶ εἰδήσεις ἀρχαιολογικαὶ φέρουσαι ὡς οἶόν τε ἐπίσημον χαρακτῆρα.

Τοῖς γράφουσιν ἄρθρα εἰς τὴν Ἐφημερίδα χορηγεῖται ἀμοιβὴ ἑκατὸν δραχμῶν ἀντὶ ἐκάστου τυπογραφικοῦ φύλλου. Οἱ πίνακες καὶ τὰ ἐν τῷ κειμένῳ ἀπεικονίσματα λογίζονται ὡς κείμενον.

Τῆς Ἐφημερίδος ἐκδίδεται κατὰ τριμηνίαν ἐν τεύχῳ σχήματος τετάρτου περιέχον τρία τοῦλάχιστον τυπογραφικὰ φύλλα καὶ τρεῖς πίνακας.

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος δραχμαὶ δεκαεξί.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἐν τῷ παρά τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ βιβλιοπωλείῳ τοῦ κ. ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΠΕΚ.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς ἀνταλλάσσεται πρὸς πᾶν καθαρῶς ἀρχαιολογικὸν περιοδικόν.

Διὰ τὰ τυπογραφικὰ καὶ ἄλλα παροράματα εὐθύνεται ὁ ἐκάστοτε παρέχων τὸ εἰς ἔκδοσιν ἄρθρον ὑφ' ᾧ καὶ ὑπογράφεται.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ

ΥΠΟ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

1887

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

1887

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

BENNDORF, OTTO. Πίναξ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν (πίναξ 6 καὶ πέντε ζιγγογραφήματα)	115
ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΠΑΛ. Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀκροπόλεως.	23
— Ἐπανόρθωσις.	56
ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ, ΑΘ. Σ. Πινάκια δικαστικὰ (μετὰ τριῶν ξυλογραφημάτων)	53
ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ, ΣΤ. Α. Ἐπιγραφαὶ Ἀθηνῶν καὶ Θισβῆς (μετὰ ζιγγογραφήματος)	49
— Ἐπιγραφή Ἀττικὴ περὶ οἰκοδομῆς τινος ἐν Δήλῳ	57
— Σκύφοι Βοιωτικοὶ δύο (πίναξ 5)	67
— Ψήφισμα ἐκ Πριήνης	195
— Ψηφισμάτων Ἀττικῶν τεμάχια	217
LOLLING, H. Συμβολαὶ εἰς τὴν τοπογραφίαν τῆς Μεγαρίδος (μετὰ τεσσάρων λιθογραφικῶν σχεδιασμάτων καὶ τριῶν ζιγγογραφημάτων)	201
ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ, Γ. Περὶ Βοιωτικοῦ σκύφου ἐκδοθέντος ὑπὸ Σ. Κουμανούδη	197
ΣΟΦΟΥΔΗ, Θ. Μνημεῖα ἀρχαίου τρόπου (πίν. 1 καὶ 2)	35
— Χαλκῆ κεφαλὴ ἀρχαίας τέχνης (πίν. 3)	43
ΣΤΑΗ, Β. Ἐπιγραφή ἐξ Ἐπιδάουρου	9
— Ἀγαλμάτιον Ἀθηνᾶς ἐξ Ἀκροπόλεως (πίν. 4)	31
— Ἐπανόρθωσις.	56
— Ἀρχαῖον ἄγαλμα ἐξ Ἀκροπόλεως (πίν. 9)	129
STSCHOUKAREFF, A. Συμπλήρωμα τοῦ καταλόγου τῶν Ἀθήνησιν ἀρχόντων	47
STUDNICZKA, F. Ἀγαλμάτια Ἀθηνᾶς ἐκ τῆς τῶν Ἀθηνῶν Ἀκροπόλεως (πίν. 7 καὶ 8 καὶ 15 ζιγγογραφήματα)	133
ΤΣΟΥΝΤΑ, ΧΡ. Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἐρετρίας	77
— Αρχαιότητες ἐκ Μυκηνῶν (πίν. 10, 11, 12, 13 καὶ ἓν ζιγγογράφημα)	155
ΦΙΛΙΟΥ, Δ. Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἐλευσίνος (μετὰ ζιγγογραφήματος)	1
— Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἐλευσίνος (μετὰ τεσσάρων ζιγγογραφημάτων)	109
— Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἐλευσίνος (μετὰ φωτολιθογραφικοῦ πανομοιότυπου ἐπιγραφῆς)	194

Α Π Ε Ι Κ Ο Ν Ι Σ Μ Α Τ Α

Πίναξ	1	Μνημεια ἀρχαικοῦ τρόπου.	Σελ.	128	Σχεδιάσμα ἀγγειογραφίας.
—	2	Μνημεια ἀρχαικοῦ τρόπου.	—	134	Ἀπεικόνισις χαλκοῦ ἀγαλματίου.
—	3	Χαλκῆ κεφαλὴ ἀρχαικῆς τέχνης.	—	135	Σχεδιάσμα βάσεως ἐνεπιγράφου.
—	4	Ἀγαλμάτιον Ἀθηνᾶς ἐξ Ἀκροπόλεως.	—	138	Ἀπεικόνισις χαλκοῦ ἀγαλματίου.
—	5	Σκύφοι Βοιωτικοὶ δύο.	—	139	Σχεδιάσμα βάσεως ἐνεπιγράφου.
—	6	Πίναξ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν.	—	141	Σχεδιάσμα βάσεως ἐνεπιγράφου.
—	7	Ἀγαλμάτιον Ἀθηνᾶς ἐξ Ἀκροπόλεως.	—	144	Ἀπεικόνισις κεφαλῆς (ἀρ. 6).
—	8	Ἀγαλμάτια Ἀθηνᾶς ἐξ Ἀκροπόλεως.	—	144	Ἀπεικόνισις κεφαλῆς (ἀρ. 7).
—	9	Ἀρχαικὸν ἄγαλμα ἐξ Ἀκροπόλεως.	—	145	Ἀπεικόνισις κεφαλῆς (ἀρ. 8).
—	10	Ἀρχαιότητες ἐκ Μυκηνῶν.	—	145	Ἀπεικόνισις κεφαλῆς (ἀρ. 9).
—	11	Ἀρχαιότητες ἐκ Μυκηνῶν.	—	146	Σχεδιάσμα βάσεως ἐνεπιγράφου.
—	12	Ἀρχαιότητες ἐκ Μυκηνῶν.	—	146	Πανομοιοτύπον ἐπιγραφῆς Τεχνίτου.
—	13	Ἀρχαιότητες ἐκ Μυκηνῶν.	—	146	Πανομοιοτύπον ἐπιγραφῆς ἀναθηματικῆς.
Σελ.	6	Πανομοιοτύπον σχήματος γραμμάτων.	—	147	Σχεδιάσμα χαλκοῦ ἀναγλύφου.
—	50	Σχεδιάσμα λίθου ἐνεπιγράφου.	—	149	Σχεδιάσμα φολίδων αἰγίδος.
—	53	Πανομοιοτύπον πινακίου δικαστικοῦ.	—	154	Σχεδιάσμα Γοργονείου.
—	55	Πανομοιοτύπον πινακίου δικαστικοῦ.	—	155	Πανομοιοτύπον ἐπιγραφῆς.
—	56	Πανομοιοτύπον πινακίου δικαστικοῦ.	—	175	Φωτολιθογρ. πανομοιοτύπον ἐπιγραφῆς.
—	109	Πανομοιοτύπον ἐπιγραφῆς.	—	203	Τοπογραφικὸν σχεδιάσμα.
—	111	Πανομοιοτύπον ἐπιγραφῆς.	—	203	Πρόσοψις τείχους.
—	113	Πανομοιοτύπον ἐπιγραφῆς.	—	203	Πρόσοψις τείχους.
—	114	Πανομοιοτύπον ἐπιγραφῆς.	—	203	Πρόσοψις τύμβου.
—	117	Σχεδιάσμα κοσμημάτων.	—	209	Ἴχνογράφημα τείχους.
—	119	Πανομοιοτύπον ἐπιγραφῆς.	—	212	Ἴχνογράφημα τείχους.
—	121	Πανομοιοτύπον ἐπιγραφῆς.	—	215	Ἴχνογράφημα ναοῦ.
—	123	Σχεδιάσμα ἀγγειογραφίας.			

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚ ΜΥΚΗΝΩΝ

(Πλ. 10, 11, 12, 13)

Περὶ τῶν ἐν ἔτει 1886 ἐν Μυκῆναις γενομένων ἀνασκαφῶν, ὧν εὐρήματά τινα δημοσιεύομεν σήμερον, θὰ γείνη λόγος ἐκτενής ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας τοῦ 1886, ὅπου καὶ τὸ σχέδιον αὐτῶν θὰ δημοσιευθῇ. Αἱ ἀνασκαφαὶ ἐνηργήθησαν εἰς δύο μέρη, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπου ἀνεκαλύφθη ἀνάκτορον τῆς αὐτῆς ἥς καὶ τὸ ἐν Τίρυνθι ἐποχῆς, καὶ κάτω παρὰ τὸν μέγαν ἐκ πολυγωνικῶν λίθων πύργον τοῦ μεσημβρινοδυτικοῦ τείχους· ἐνταῦθα ἀπεκαλύφθη οἶκος τῆς αὐτῆς καὶ οὗτος ἐποχῆς, ἀλλὰ μικροτέρων διαστάσεων καὶ ὠκοδομημένος ἐξ ὑλικῆς εὐτελεστέρου.

Ἐπιγραφαὶ εὐρέθησαν τρεῖς. Ἡ πρώτη εἶναι ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ τεμαχίου ἀγγείου ἔχοντος γάνωμα μέλαν καλὸν καὶ ἀνακαλυφθέντος ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ οἴκου ἐπιχώσει εἰς βάθος ἑνὸς μέτρου. Ὡς δεικνύει τὸ παρατιθέμενον ζιγγογράφημα, τὰ γράμματα

διακρίνονται σαφῶς· ἡ ἀνάγνωσις ὅμως παρέχει δυσκολίας ἕνεκα τοῦ τρίτου ἀπ' ἀριστερῶν στοιχείου, περὶ τοῦ ὁποίου δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ τις, ἀν ἦναι ἐν μόνον γράμμα, διότι φαίνονται μᾶλλον ὡς δύο, δηλ. Ρ ἢ Α καὶ V. Ἐπειδὴ ὅμως οὕτω οὐδεμία ἑλληνικὴ λέξις σχηματίζεται, ὑποθέτω ὅτι εἶναι κακῶς ἐπὶ τοῦ δεσφράκου ἐγχαραγθὲν Ν καὶ ὅτι πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ Πενπύλος, ἀν καὶ ὄνομα τοιοῦτο δὲν ὑπάρχει γνωστὸν. Τὸ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης κέρδος εἶναι ὅτι ἀπαντᾷ ἐν αὐτῇ τὸ διὰ τὸ λάμβδα σημεῖον Ι, ὅπερ ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ ἐν Μυκῆναις ἐν χρῆσει ἀλφάβητον δὲν ἦτο διάφορον τοῦ ἀργείου· διότι τὸ λάμβδα μόνον ἐν Ἀργεὶ πά-

λιν γράφεται οὕτω, οὐδαμοῦ δ' ἄλλοθι (ἴδε Kirchhoff Studien zur Gesch. des gr. Alphabets σ. 86). Μέχρι τοῦδε οὐδὲν περὶ τοῦ ἀλφάβητου τῶν Μυκηναίων ἦτο γνωστὸν.

Ἡ ἐπομένη ἐπιγραφή ἀναγινώσκεται ἐπὶ ἐγγωρίου τιτανολίθου ἔχοντος ὕψ. 0.36, πλ. 0.36 καὶ πᾶχ. 0.115, εὐρεθέντος δὲ ἐπίσης ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ οἴκου ἐπιχώσει εἰς ἐλάχιστον βάθος. Ἄνω εἶχεν ἡ πλάξ ἀετωμάτιον, οὗ μόνον μέρος σώζεται· ἡ ἐπιφάνεια εἶναι κατὰ τοὺς πρώτους ἑπτὰ ἢ ὀκτῶ στίχους λίαν ἀποτετριμμένη καὶ τὰ γράμματα ἀναγινώσκονται δυσκόλως.

Π Ρ Ο Τ Ι Μ Ο Υ Γ Ο Ρ Τ Υ Ν Ι Ο Υ
Θ Ε Ι Σ Ε Α Γ Θ Α Ι Τ Υ Χ Α Ι Λ Λ Ι Λ Ι Λ Ι Ε Δ Ο Σ Ι Ε
Τ Ε Λ Ε Ι Α Ι Τ Ω Ν Μ Υ Κ Α Ν Ε Ω Ν Π Α Ν Α Μ Ο Υ
Υ Σ Τ Ε Ρ Α Ι Α Ι Π Ρ Α Τ Ο Μ Η Ν Ι Α Σ Α Ρ Ι Σ Τ Ε Υ Ε
5 Δ Α Μ Ι Ο Ρ Γ Ω Ν Δ Ε / Φ Ι Ω Ν Μ Ο Κ Ρ Ι Τ Ο Υ Δ Α Ι
Ρ Ο Ν Τ Ε Υ Ξ Ε Π Ε . Δ Η . Ι . . Θ Ε Ν Τ Ω Ν Τ Τ .
Ζ Ο Ν Τ Ω Ν Μ Υ Κ Α Ν Ε Ω Ν Υ Π Ο Ν Α Β Ι Ο Ξ Ε Ξ Λ .
Κ Ε Δ Α Ι Μ Ο Ν Α Ε Π Ο Λ Υ Ω Ρ Η Ε Π Ρ Ο Τ Ι Μ Ο Ξ
Τ Ι Μ Α Ρ Χ Ο Υ Γ Ο Ρ Τ Υ Ν Ι Ο Ξ Κ Α Ι Τ Α Ν Α Π Α Ν
10 Ξ Α Ν Ε Π Ο Υ Δ Α Ν Ε Θ Ε Τ Ο Ξ Δ Ι Α Ξ Ω Θ Ε Ι Ε Ν
Τ Ο Ι Α Π Α Χ Θ Ε Ν Τ Ε Ξ Δ Ε Δ Ο Χ Θ Α Ι Τ Ο Ι Κ Κ Ω Μ Ε
Τ Α Ι Ξ Ε Ξ Π Ρ Ο Ε Δ Ρ Ι Α Ν Κ . Λ Ι Ξ Θ Α Ι Τ Ο Ι Ξ Δ Ι Ο Ν Υ Ξ Ι
Ο Ι Ξ Κ Α Θ Α Π Ε Ρ Κ Α Ι Τ Ο Ν . Λ Λ Λ Σ ... Υ Ψ
Τ Α Ν Ε Π Ρ Ο Τ Ι Μ Ο Ν
15 Ω Ν Ξ Κ Α Ι Τ Λ

Προτίμου Γορτυνίου.

Θεῖς, ἀγαθαὶ τύχαι· ἀλιαῖαι ἔδοξε
τελείαι τῶν Μυκανέων· Πανάμου,
ὑστεραῖαι πρατομηνίας· ἀρίστευε

5 δαμοργῶν Δε[λ]φίων [Τ]μοκρίτου Δαι-
φοντεύς. Ἐπε[ι]δὴ [ἀπαχ]θέντων ... [ἦ]
[β]όντων Μυκανέων ὑπὸ Νάβιος ἐς Λ[α-]
κεδαίμονα ἐπολυώρηε Πρότιμος
Τιμάρχου Γορτυνίου καὶ τὸν ἀπαν-
10 σαν σπουδᾶν ἔθετο, ὡς διασωθῆεν
τοὶ ἀπαχθέντες, δεδόχθαι τοῖς κωμ[ε]ι-

ταις ἐς προεδρίαν κ[α]λίσθαι τοῖς Διονυσί-
οις καθ' ἕπερ καὶ τὸν[ς] ἄλλ[ον]ς ἐ]νε[ργέ-]
τανς Πρότιμον [Τιμάρχου καὶ τὸνς ἐκ.]

15 [γόν]ονσ καὶ τα - -

Ἡ φράσις ἀρίστεινε δαμιοργῶν Δελφίων (στ. 4-5) δύναται νὰ σημάξη δύο τινά· ἢ ὅτι ὁ Δελφίων ἦτο πρῶτος τῶν δημιουργῶν καὶ προήδρευε τῆς ἐκκλησίας, ἢ ὅτι αὐτὸς εἶπε τὴν γνώμην, ἣτις ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τοῦ λαοῦ· ἢ πρώτη ἐκδοχὴ μοι φαίνεται πιθανωτέρα, διότι οὕτω ἡ ἐπιγραφή δὲν μένει ἀχρονολόγητος, ἔπειτα συμφωνότερος τῇ δωρικῇ συνηθείᾳ θὰ ἦτο ὁ τύπος δαμιοργίων, ἐὰν τοῦτο ἦτο μετοχή καὶ ὄχι ἐπίθετον. Ἐν Φωκικαῖς ἐπιγραφαῖς ἀπαντῶσιν ἄρχοντες τινες καλούμενοι ἀριστήρες (Bull. de corr. hell. X σ. 363 καὶ XI σ. 333, 337). Μήπως καὶ τούτων τὸ ὄνομα συγγενεῦει τῷ ἀριστεύειν;

Ὁ Δελφίων λέγεται, ὅτι ἦτο ἐκ τῆς Δαίφροντιδος φυλῆς, γνωστῆς τέως μόνον ἕκ τινος ἐπιγραφῆς εὐρεθείσης ἐν Θουρίᾳ τῆς Μεσσηνίας (Lehas-Foucart ἀρ. 303). Ἐν Ἄργει πλὴν τῶν τριῶν γνησίων δωρικῶν φυλῶν, τῶν Ὑλλέων, Δυμάνων καὶ Παμφύλων, ὑπῆρχε καὶ τετάρτη, ἡ Ὑρναθία ἔχουσα τὸ ὄνομα ἐξ Ὑρνηθοῦς θυγατρὸς τοῦ Τημένου καὶ γυναικὸς τοῦ Δαίφροντος. Ἐὰν δὲν θέλωμεν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οἱ Μυκηναῖοι εἶχον ἄλλην διαίρεσιν καὶ ἄλλα ὀνόματα φυλῶν, πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τὰς τέσσαρας γνωστὰς τῶν Ἀργείων καὶ ἡ Δαίφροντις.

Στίχ. 6 ἐξ. Φίλιππος ὁ πέμπτος, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, παρέδωκεν εἰς τὸν Νάβιν τὸ Ἄργος ὡς ἀμοιβὴν τῆς συμμαχίας του ἐν τῷ κατὰ τῶν Ῥωμαίων πολέμῳ· ὁ τύραννος κατέσχε τὸ Ἄργος ἐπὶ δύο ἔτη (197-195 πρὸ Χρ.), καθ' ἃ πᾶν εἶδος βίας μετέβη, ὅπως ἀποσπάσῃ χρήματα παρὰ τῶν κατοίκων (Hertzberg Gesch. Griechenlands unter den Römern I σ. 75). Κατὰ τὴν περίστασιν δὲ ταύτην θ' ἀπήγαγεν εἰς Λακεδαίμονα καὶ τοὺς Μυκηναίους, περὶ ὧν ἐνταῦθα γίνεται λόγος, ὥστε ἡ ἐπιγραφή θὰ ἦναι ὑστερωτέρα κατὰ τι τοῦ 197 π. Χ.

Τοῦ ἕκτου στίχου τὸ τέλος δὲν ἀναγινώσκειται· φαίνονται ὡς δύο Τ ἢ Ι, ὑποθέτω δὲ ὅτι εἶναι ἀριθμητικὰ σημεῖα. Τοῦ ἐπομένου στίχου τὸ πρῶτον γράμμα ἐπίσης εἶναι ἀμφίβολον καὶ τὸ τούτῳ δὲ

ἀκολουθοῦν δὲν διακρίνεται σαφῶς ἂν ἦτο Ο ἢ Ω. Ἴσως μάλιστα μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ Β ὑπῆρχε καὶ ἐν Ι, τότε δὲ θὰ εἶχομεν τὸν ἀκραιφνῶς δωρικὸν τύπον ἡβιόντων· ἀλλ' ὅπως ἔχει νῦν ἡ κατάστασις τοῦ λίθου, ὀλόκληρος ἡ λέξις εἶναι ἀβεβαία.

Ἡ τρίτη ἐπιγραφή εὐρέθη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Ἀκροπόλεως παρὰ τὸ ἀνάκτορον εἰς βάθος 0.50 μ. περίπου. Εἶναι ἐγκεχαρραγμένη ἐπὶ βαθροειδοῦς τιτανολίθου ἔχοντος ὕψ. 0.43, πλ. 0.37 καὶ πλάγ. 0.40. Ἄνω ἐπιστέφεται διὰ κανόνος, κάτω δὲ ὑπάρχει γῶρος ἄγραφος ἰκανός.

ΣΤΕΡΑΙΙΠΡΑΤΟΜΗΝΙΑΣΑΡΗΤ
ΣΔΑΜΟΧΑΡΤΟΥΤΑΙΚΩΜΑΙΤ
\ΑΝΣΠΕΝΤΑΚΑΤΙΑΝΣΔΕΔΩΧ
ΑΙΥΣΚΑΠΡΟΑΙΡΩΝΤΑΙΤΟΙΚΩ
5 ΜΙΑΓΚΑΙΤΟΓΓΡΟΦΕΑΤΟΝΣΑ
ΟΡΓΟΙΣΕΜΦΑΝΕΣΗΚΑΤΕΓΓ
ΩΙΓΡΟΦΕΙΕΙΔΕΜΗΓΟΙΟΙΕΓΚΑ
ΙΣΝΑΙΔΕΤΙΚΑΠΕΝΗΤΑΙΑΤΙΤΟΝΑ
ΕΝΙΙΤΑΙΑΠΟΤΩΝΤΟΚΩΝΤΩΓΚΟ
10 ΡΚΟΥΩΣΔΕΙΑΛΛΩΣΠΩΣΗΜΕΝΗΩ
ΣΑΡΙΣΤΕΩΣΔΑΦΟΝΤΕΥΣΜΥΚΑΝΩ

ὑ]στεραῖαι πρατομηνίας· Ἄρητ - -

ς Δαμοχάρτου τὰ κώμαι τ[ῶν Μυκηνέων - - -

δραχμ]ῶν πεντακατίας δέδωχ[ε - -

χρῆσθ]αι ὕς κα προαιρῶνται τοῖ κω[μείται - -

5 τὸν τα]μίαχ καὶ τὸγ γραφέα τὸνσ ἀ[εῖ - -

δαμιο]ργοῖς ἐμφανῆς ἡ κατεγγ - -

τ[ῶν γραφεί]· εἰ δὲ μὴ ποιοῖεγ κα[τὰ - -

ζεν· αἰ δὲ τι κα πένηται, ἄτιτον α - -

ενηται ἀπὸ τῶν τόκων τῶγ κο - -

10 ὄ]ρκου ὡς δεῖ ἄλλως πως ἡμεν ἡ ὠ[ς - -

ς Ἀριστεὸς Δαφοντεὺς Μυκῶν [δ - -

Ἐν τῇ μεταγραφῇ δὲν ἐπεχείρησα ἄλλας εἰμὴ τὰς ἀσφαλεστάτας συμπληρώσεις, διότι λείπει δυστυχῶς ἴσως τὸ ἡμισυ τοῦ λίθου· οὐδὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν γραμμῶν ἐκάστου στίχου ἠδυνήθη κατὰ προσέγγισιν νὰ ἐξεύρω. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιγραφῆς δὲν φαίνεται νὰ ἦτο συντεταγμένη ὡς ἡ τῆς προηγούμενης· ἔλειπον πιθανῶς τὰ θεοῖς, τύχαι ἀγαθαῖ. Ἡ ὅλη ἔννοια τοῦ ψηφίσματος εἶναι καὶ αὐτὴ σκοτεινὴ ὡς αἰ λεπτομέρειαι, οὐχ ἦττον ἰσοῦ τί φαίνεται προκύπτειν ἐξ αὐτῆς· ἀνὴρ τις, υἱὸς τοῦ Δαμοχάρτου, ἐδώρησεν εἰς τὴν κώμην τῶν Μυ-

κηναιών δραχμὰς πεντακοσίας, ὅπως τὰς μεταχειρισθῶσιν οἱ κωμῆται κατὰ βούλησιν (στ. 1-4). Τὴν διαχείρισιν τοῦ ποσοῦ τούτου ἀναθέτουσιν οἱ κωμῆται εἰς τὸν ταμίαν καὶ τὸν γραφέα τῆς κώμης, οἵτινες ὅμως ὀφείλουσι νὰ συμπράττωσι μετὰ τῶν δημιουργῶν ἢ ἴσως ὑποβάλλονται εἰς τὴν ἐξέλεξιν αὐτῶν (στ. 5-6), καὶ ἐὰν δὲν πράττωσι κατὰ τὰ δεδομένα, τότε ἐπιβάλλεται αὐτοῖς πρόστιμον· ἐὰν δὲ τις τῶν ζημιωθέντων ἔνεκα πενίας δὲν πληρώσῃ τὸ πρόστιμον, κηρύσσεται ἄτιμος καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἀπόγονοί του¹. Ἐπεταί διάταξις τις περὶ τῆς χρήσεως ἴσως τῶν ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου τόκων², καὶ τέλος ἄλλη ὀρίζουσα, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἐπιπολαίως νὰ προτείνῃ ὁ θέλων τὴν κατάργησιν τῶν ψηφισθέντων, ἀλλ' ὅστις θέλει νὰ τὸ πράξῃ, πρέπει πρῶτον νὰ ὀρκισθῇ (ὅτι θὰ προτείνῃ τὰ βέλτιστα κατὰ τὴν γνώμην του).

Τὸ ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ ΑΡΙΞΤΕΟΞ νομίζω ὅτι εἶναι κύριον ὄνομα μηδεμίαν σχέσιν ἔχον πρὸς τὸ ἀρίστευε δαμιουργῶν τῆς προηγουμένης ἐπιγραφῆς.

Τὸ ψήφισμα τοῦτο, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων καταφαίνεται, εἶναι ὑστερώτερον τοῦ ὑπὲρ τοῦ Προτίμου, ἢ πολιτικὴ θέσις ὅμως τῶν Μυκηναίων ἐν ἀμφοτέροις εἶναι ἢ αὐτῇ. Αἱ Μυκηναῖοι ἀποτελοῦσι κώμην ἐξαρτωμένην βεβαίως ἀπὸ τοῦ Ἄργους· ὡς δὲ οἱ τῆς Ἀττικῆς δῆμοι εἶχον ἰδίους δημοτικούς ἀρχοντας καὶ ἠδύναντο νὰ ψηφίζωσι τιμὰς ὑπὲρ ξένων, οὕτω καὶ οἱ Μυκηναῖοι ἔχουσι τοὺς δημιουργοὺς των³, τὸν ταμίαν καὶ τὸν γραφέα καὶ ὀνομάζουσιν εὐεργέτας τῆς κώμης των.

Τὰ δύο ψηφίσματα φαίνονται ἐλέγχοντα τρεῖς ἀρχαίους συγγραφεῖς, τὸν Στράβωνα, τὸν Διόδωρον καὶ τὸν Πausανίαν μὴ ἀκριβεῖς· διότι οὗτοι (Στράβ. 372, Διοδ. XI, 65, Paus. 5, 23, 2) βεβαιοῦσιν, ὅτι μετὰ τὰ Μηδικὰ αἱ Μυκηναῖοι κατεσκάφησαν ὑπὸ τῶν Ἀργείων καὶ ὅτι καθ' ὅλους τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους ἔμειναν ἔρημοι καὶ ἀοίκητοι. Τῷ ὄντι δὲ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς δὲν εὐρέθησαν σημεῖα

¹ Συμπληρῶ δηλ. τὸν στ. 8 οὕτω· ἄτιτον α[ὐτὸν καὶ ἐγγόνους ἤμεν]. Ἡ λέξις ἄτιτος σημαίνει καὶ τὸν ἄτιμον. Ἐὰν δὲ ἡ συμπλήρωσις αὐτῆ καὶ ἡ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἐπομένου στίχου (ἴδε σημ. 2) ἔχωσιν ὀρθῶς, τότε ἕκαστος στίχος εἶχε περὶ τὰ 55 γράμματα· ἤτοι λείπει πλέον τοῦ ἡμίσεος πλάτους τῆς ἐπιγραφῆς.

² Ὁ στ. 9 δύναται ἐν ἀρχῇ νὰ εἶχεν οὕτω· [ὁ,τι δὲ κα γ]ένηται κτλ.

³ Ἀρχῆ, ὡς γνωστόν, συνήθη ἐν δωρικαῖς πόλεσι, καὶ ἤ καὶ ἐν Ἄργει.

δεικνύοντα, ὅτι κατωκοῦντο τὸν πέμπτον καὶ τέταρτον π.Χ. αἰῶνα, ἂν καὶ ὁ Schliemann (Mycènes σ. 121) παραδέχεται ὅτι κατωκλήθησαν τὸν τέταρτον καὶ ὡς ἀπόδειξιν φέρει, ὅτι εὗρεν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς, ἅς αὐτὸς ἐνήργησεν, εἰδῶλια ἐξ ὀπτῆς γῆς καὶ τεμάχια ἀγγείων ῥαβδωτῶν· ταῦτα δὲ θεωρεῖ ἴσως τοῦ τετάρτου αἰῶνος· ὁμολογεῖ ὅμως ἀρ' ἐτέρου, ὅτι ἀγγεῖα καλλιῆς ἐποχῆς λείπουσιν ἐκ Μυκηναίων. Ἀλλὰ τοῦ τετάρτου αἰῶνος τὰ ἀγγεῖα, ἐὰν ὑπῆρχον ἐν Μυκῆναις, δὲν θὰ τὰ εἰσέφερει βεβαίως κακῆς ἐποχῆς· ὅσα δὲ τεμάχια ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντα ἐγὼ εἶδον, ἐπίσης ὅσα πέρυσιν ἀνεσκάφησαν, εἶναι πάντα τοῦ τρίτου αἰῶνος καὶ νεώτερα ἔτι. Κατωκλήθησαν λοιπόν, ὡς φαίνεται, αἱ Μυκηναῖοι πάλιν κατὰ τὸν τρίτον αἰῶνα καὶ ἔμειναν κατωκλήμενοι ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς αἰῶνας μόνον· διότι ἐὰν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος καὶ τοῦ Αὐγούστου ἐσώζετο ἢ τῶν Μυκηναίων κώμη, ὁ Στράβων δὲν θὰ ἔλεγεν, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του οὐδ' ἔχνος εὐρίσκειτο αὐτῆς· ἀλλ' εἶναι γνωστόν, ὅτι ἢ πολὺ πρὸ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἤδη ἀρξάμενη ἐλάττωσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐπετάθη κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Στράβωνος, πρὸ τούτου δὲ ἴσως οἱ Μυκηναῖοι, οἵτινες καὶ αὐτοὶ δὲν θὰ εἶχον μείνει πλέον πολλοί, ἐγκατέλιπον τὰς ξηρὰς ῥάχεις τῶν ὀρέων των καὶ καταβάντες εἰς τὴν πεδιάδα διεσκορπίσθησαν εἰς ἄλλας κώμας καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦσι καὶ τὰ ἄλλα εὐρήματα τῶν τελευταίων ἀνασκαφῶν, πρὸ πάντων ὅμως τὰ νομίσματα, ὧν τὰ πλείστα εἶναι τοῦ Ἄργους καὶ τῆς Σικυῶνος τῶν χρόνων τῆς Ἀρχαϊκῆς Ὀμοσπονδίας, οὐδὲ ἐν δὲ ῥωμαϊκῶν.

Πίναξ 10, 1. Ἐπ' αὐτοῦ ἀπεικονίζεται εἰς τὸ πραγματικὸν μέγεθος τεμάχιον χρύσματος εὐρεθὲν κάτω πλησίον τοῦ οἴκου — οὐχὶ ἐν αὐτῷ — παρά τι ἀγγεῖον ἐκ μολύβδου ἔχον σχῆμα λουτήρος. Παριστᾶ τρεῖς μορφὰς φερούσας ἐπὶ τοῦ ὤμου ξύλον, ὁ κρατοῦσι διὰ τῶν δεξιῶν· αἱ ἀριστεραὶ χεῖρες δὲν φαίνονται. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεσαίας μορφῆς παρατηρεῖται ἐξοχὴ τις, ἣτις πιθανῶς δηλοῖ θύσανον τῆς χαιτή· τὰ ὦτα διευθύνονται πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀπὸ τῆς ῥίζης δ' αὐτῶν κρέματα ἢ λοιπὴ χαιτὴ μακρὰ, ἣτις ὑποτίθεται πλεκτῆ· τοῦτο τοῦλάχιστον νομίζω ὅτι δηλοῦται διὰ τῶν χρωμάτων· περὶ τὴν ὄσφυν φοροῦσι ζώνην. Τὰ σώματα, μὴ ἐξαι-

ρουμένου και τοῦ τῆς μεσαίας μορφῆς, δὲν σώζονται ἱκανῶς, ὥστε νὰ διακρίνη τις ἂν ἦναι σώματα ζώων ἢ ἀνθρώπων. Περὶ τὸ ξύλον ἐλίσσεται ταινία, τὰ δ' ἄκρα αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὁποίων πιθανῶς ἐκρέμαντο ἀντικείμενά τινα, λείπουν.

Αἱ κεφαλαὶ δὲν εἶναι ἵππων, ἀλλ' ὄνων, ὡς δηλοῦσι τὰ μακρὰ ὄτα καὶ ὁ σχηματισμὸς τοῦ στόματος μετὰ τῶν χειλέων καὶ τῆς ρίνος· ἀναφορικῶς δὲ πρὸς τὴν παρισταμένην πράξιν μεγίστη εἶναι ἡ ὁμοιότης τοῦ περιέργου τούτου μνημείου καὶ τινων ἐκ τῶν νησιωτικῶν καλουμένων λίθων. Ὁ Milchhöfer¹ ἐδημοσίευσεν ἑπτὰ τοιούτους, ἐφ' ὧν ἀναγνωρίζει τέρατα ἔχοντα κεφαλὴν ἵππου, σῶμα δὲ καὶ πόδας πτηνοῦ (ἐπὶ ἐνὸς πόδας λέοντος) καὶ ἐπὶ τεσσάρων ἐκ τῶν ἑπτὰ λίθων φέροντα ἐπὶ τῶν ὠμων φονευθέντα θηρία· ἐπὶ ἐνὸς μάλιστα τὸ τέρας βαστάζει ἐπὶ τοῦ ὤμου ξύλον, ἀπὸ τῶν ἄκρων τοῦ ὁποίου κρέμονται δύο νεκρὰ θηρία. Πρὸ τοῦ Milchhöfer ἀκόμη ὁ Helbig² εἶχεν ἐκφρασθῆ περὶ τεσσάρων ἐκ τούτων τῶν λίθων, ὅτι παριστῶσι τέρατα ἵπποκέφαλα· μετ' αὐτὸν ὁμοίως ὁ Overbeck³ ἀπεφάνθη, ὅτι μόνον ἐπὶ ἐνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ἡ μορφή ἔχει κεφαλὴν ἵππου, τὰς δὲ ἄλλας τρεῖς ἐθεώρησεν ἀμφιβόλους· τέλος ὁ Rossbach⁴ ἠρνήθη ἐντελῶς πᾶσαν τοιαύτην ὁμοιότητα. Αἱ διαφωνίαι αὗται ἐξηγοῦνται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ εἰκόνες τῶν λίθων τούτων εἶναι τόσο μικραὶ, ἢ δὲ ἐργασία των συνήθως τόσο ἀμελής ἢ ἀνεπιτηδεῖα, ὥστε εἶναι ἀδύνατον πολλάκις ν' ἀποφανθῆ τις μετὰ βεβαιότητος περὶ τοιούτων λεπτομερειῶν⁵. οἷων δὴποτε ὁμοίως ζώων κεφαλὰς καὶ ἂν ἔχωσιν αἱ ἐπὶ τῶν λίθων μορφαί, ἀναμφίβολον εἶναι, ὅτι εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτῶν ὑπάγεται καὶ τὸ δημοσιευόμενον χρίσμα καὶ ὅτι αἱ αὗται ἰδέαι ὑπόκεινται ταῖς παραστάσεσιν αὐτοῦ τε καὶ τῶν λίθων. Δυστυχῶς ὁμοίως τὸ χρίσμα δὲν διδάσκει τι πλεόν τῶν λίθων περὶ τῶν ἰδεῶν τούτων οὔτε ἐκ τῆς παραστάσεώς του οὔτε ἐκ τοῦ τόπου τῆς εὐρέσεώς του⁶, μετὰ τὴν

¹ Anfänge der Kunst in Griechenland σ. 55 καὶ 68.

² Bull. dell' Instit. 1875 σ. 41 ἐξ.

³ Kunstmythologie III σ. 683.

⁴ Archäol. Zeit. 1883 σ. 174 καὶ 325.

⁵ Αὐτός ὁ Milchhöfer βραδύτερον (Archäol. Zeit. 1883 σ. 253 ἐξ) ὠμολόγησεν, ὅτι ἐπὶ ἐνὸς λίθου ἡ κεφαλὴ τοῦ τέρατος ὁμοιάζει μᾶλλον τῇ τοῦ λύκου καὶ ὅτι ἐπὶ δύο ἄλλων αἱ κεφαλαὶ δὲν διακρίνονται καλῶς.

⁶ Ἀνεκαλύφθη, ὡς εἶπον ἤδη, πλησίον μὲν τοῦ οἴκου, ἀλλ' ἐκτός

εὐρεσίν του δὲ τὸ ζήτημα μένει ὅπως εἶχε καὶ πρὸ αὐτῆς. Ἐκ τοῦ χρίσματος οὐδεμίαν ἐπιρρῶσιν λαμβάνει ἢ ἄλλως λίαν εὐφυῆς θεωρία τοῦ Milchhöfer ἀνευρίσκοντος ἐν ταῖς παραστάσεσι τῶν νησιωτικῶν λίθων εἰκόνας πρωτογόνων ἐλληνικῶν ἢ πελασγικῶν μύθων, διότι ἀπεδείχθη ἤδη, ὅτι ὁ ἵππος δὲν ἦτο ἄγνωστος ἐν τῇ μυθολογίᾳ τῶν Ἀσσυρίων¹, ἀνεκαλύφθησαν δὲ καὶ ἐκτός τῆς κυρίως Ἑλλάδος μνημεῖα φέροντα ὁμοίας ταῖς τῶν λίθων παραστάσεις². Ἐξάρτησις τῶν ἐπὶ τῶν λίθων παραστάσεων ἀπὸ ξένων μνημείων ἀποδεικνύεται καὶ ἐξ ὧν κατωτέρω περὶ φορεμάτων ἐκτίθενται.

Πίναξ 10, 2 καὶ 2^α. Ἡ πλίνθος αὕτη εἶναι ἐξ ἀσθέστου, εὐρέθη δ' ἐν τινι δωματίῳ τοῦ οἴκου μετὰ πολλῶν ἄλλων μικρῶν ἀντικειμένων (ἴδε κατωτέρω πίν. 13). Αἱ πλευραὶ τοῦ πάχους (2^α) εἶνε κεκοσμημέναι διὰ γραμμῶν ἐρυθρῶν καὶ κυανῶν ἐπὶ ἐδάφους λευκοῦ, ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἦτο ἐντετειχισμένη· ἐπειδὴ ὁμοίως φαίνεται νὰ παριστᾶται ἐπ' αὐτῆς ἡ λατρεία θεότητός τινος, δὲν εἶναι ἀπίθανον, ὅτι ἐχρησίμευεν ὡς ἀπλή φορητὴ εἰκὼν τιθεμένη ἐπὶ ἄλλων σκευῶν. Ἡ διατήρησις τῆς εἶναι κακίστη καὶ τοῦτο εἶναι λυπηρόν, διότι φαίνεται μνημεῖον οὐχὶ ἄμοιρον σπουδαιότητος. Ἐν τῷ μέσῳ ἴσται ἀνὴρ ἢ εἰδωλον ἀνδρὸς σκεπαζόμενον ὑπὸ μεγάλης ἀσπίδος, ἐκατέρωθεν δ' αὐτοῦ εὐρίσκονται δύο γυναῖκες, ὧν ἡ πρὸς δεξιὰ τείνει πρὸς αὐτὸ τὰς χεῖρας ἐν σχήματι ἱκεσίας ἢ λατρείας. Ἡ ἀσπίς τοῦ ἀνδρὸς ἀπαντᾷ ὁμοίᾳ ἐπὶ ἄλλων ἀντικειμένων ἐκ Μυκηνῶν, ἧτοι ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ δακτυλίου (Schliemann Mycènes εἰκ. 530), ἐπὶ ἐνὸς ἐγγεγλυμμένου λίθου (αὐτόθι εἰκ. 313) καὶ ἐπὶ ἐνὸς

αὐτοῦ· ἐντός δὲ τοῦ οἴκου εὐρέθησαν πλεῖστα τεμάχια κονιάματος λευκοῦ ἐντελῶς ἢ κεκοσμημένου δι' ἀπλῶν ταινιῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑποκρίνων· οὐδὲν ὁμοίως ἔφερε μορφὰς ἀνθρώπων ἢ ζώων. Ἐὰν κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν φαντασθῶμεν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ οἴκου, καὶ αὐτοῦ αἱ τοιχογραφίαι δὲν θὰ ἦσαν πλουσιώτεραι· φαίνεται ὁμοίως ὅτι οἱ τοῖχοι ἔξωθεν δὲν εἶχον πικτελῶς τοιχογραφίας, διότι πλὴν τοῦ δημοσιευμένου τεμαχίου οὐδὲν ἄλλο εὐρέθη· ἐν τῷ ἑνὶ αὐτοῦ ἀνῆκεν εἰς τοιχογραφίαν, δὲν θὰ εὐρίσκατο οὕτω μεμονωμένον. Συμπεραίνω λοιπόν, ὅτι μετηνέχθη ἐκεῖ ἄλλοθεν, ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν τῷ αὐτῷ πίνακι (ἀρ. 2) δημοσιευμένη πλίνθος εἶναι ἐπίτηδες πεποιημένη ὅπως μεταφέρηται, δὲν φαίνεται ἀπίθανον ὅτι καὶ τὸ τεμάχιον ἀνῆκεν εἰς ὁμοίον ἀντικείμενον καὶ τότε εἶναι πάντως δυνατόν νὰ μετηνέχθησαν ἀμρότερα εἰς Ἑλλάδα ἔξωθεν. Τοῦλάχιστον ὁ τόπος τῆς εὐρέσεώς των δὲν ἀναγκάζει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι καὶ ἐποικίσθησαν ἐξάπαντος ἐν Μυκῆναις.

¹ Perrot-Chipiez, Hist. de l'art III σ. 601 ἐξ.

² Αὐτόθι εἰκ. 555 καὶ 556. Πρὸλ. καὶ Rossbach Annali dell' Inst. 1885 σ. 188-222.

των χρυσοκολλήτων ἐγχειριδίων (Ἰθην. τόμ. X, ἐν πίνακι A, 1. Bull. de corr. hellén. X πίν. 2). Ἡ κεφαλή τοῦ εἰδώλου λείπει ἐντελῶς καθὼς καὶ οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρες· πρὸς ἀριστερὰ φαίνονται ἔχνη γραμμῆς ὀριζοντίας, τὰ ὅποια πιθανῶς εἶναι τὰ λείψανα τῆς χειρός· ἡ ἑτέρα ἴσως ἦτο ὑψωμένη· τοῦλάχιστον ἄνωθι τῆς ἀσπίδος δεξιὰ σώζονται ἔχνη χρώματος κιτρίνου· ἄγνωστον εἶναι, ἂν ἐκράτει καὶ ἄλλα ὄπλα πλὴν τῆς ἀσπίδος. Τὸ πρόσωπον φαίνεται ὅτι ἦτο ἐστραμμένον πρὸς ἀριστερὰ πρὸς τὴν γυναῖκα, ἥς μόνον ἡ κεφαλή καὶ τὸ στήθος ἄνευ τῶν χειρῶν σώζονται· ἡ κόμη τῆς κεφαλῆς αὐτῆς εἶναι ὑψηλὴ καὶ φαίνεται ὅτι φορεῖ τι ὅμοιον διαδήματι. Αἱ χεῖρες ἐτείνοντο πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἢ καὶ ἄνω, ἴσως δὲ ἐκράτουν καὶ ἀντικείμενόν τι, οὗ τὰ ἔχνη διακρίνονται δεξιὰ τοῦ προσώπου. Ἡ ἑτέρα γυνὴ διατηρεῖται κάλλιον, πλὴν τῆς κεφαλῆς· τὰς χεῖρας τείνει, ὡς εἶπομεν, πρὸς τὴν ἐν τῷ μέσῳ μορφῇ, δὲν φαίνεται δὲ νὰ κρατῇ τι. Φορεῖ φόρεμα κατερχόμενον μέχρι τῶν ποδῶν, στενὸν καὶ ἀκριβῶς τῷ σώματι προσαρμοζόμενον ἄνω, κάτωθι δὲ τῆς ὀσφύος πλατύτερον. Πέντε ἢ ἕξ ἐγκάρσιαι μελαναὶ γραμμαὶ, ὧν ἐκάστη σύγκειται ἐκ δύο μικρῶν τόξων ἠνωμένων τὰ ἄκρα ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ σώματος, ὄχι μόνον δηλοῦσιν ὀριζοντίας κοσμηματικὰς ταινίας, ἀλλὰ καὶ διαιρεῖται δι' αὐτῶν τὸ φόρεμα — κοσμηματικῶς μόνον — καθέτως εἰς δύο χωριστὰ μέρη δι' ἐκάτερον τῶν σκελῶν, κάτωθι δ' ἀπέληγε πιθανῶς ὡς τὸ τῆς μικρᾶς χρυσῆς μορφῆς ἐκ Μυκηνῶν τῆς ὑπὸ Schliemann (Mycènes eik. 273) δημοσιευθείσης. Τὸ φόρεμα τοῦτο εἶναι παρεμφερές, ἢ μᾶλλον μετασχηματισμὸς τοῦ χιτῶνος τῶν ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ ἐκ Μυκηνῶν δακτυλίου καὶ ἐπὶ ἄλλου ὡσαύτως χρυσοῦ δακτυλίου ἀγνώστου προελεύσεως (ἀπεικ. Furtwängler und Löschke Myken. Vasen σελ. III) γυναικῶν· καὶ ἡ παράστασις δ' αὐτῶν ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς πλίνθου, διότι καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐκεῖ ἡ λατρεία θεότητος τινος παρίσταται¹.

¹ Ἐσχάτως ἀνεκαλύφθησαν ἐν Μυκῆναις ἐν τάφοις ὁμοίοις τοῖς τοῦ Ναυπλίου περὶ τὰ δεκαπέντε γυναικῆ εἰδύλια ἐξ ὑελώδους μᾶζης ὅμοια τῷ παρὰ Schliemann (Mycènes eik. 273) καὶ τῷ ἐκ Σαρδηνίας παρὰ Furtwängler und Löschke σ. 48, καὶ πλὴξ ἑλεφαντίνῃ, ἐφ' ἧς παρίσταται γυνὴ καθήμενὴ φέρουσα χιτῶνα διατεμνόμενον κατὰ πλάτος ὑπὸ πτυχῶν ὀριζοντίων. Ἐν τοῖς αὐτοῖς τάφοις ὅμως ἀνεκαλύφθησαν καὶ δύο πόρπαι γαλκαί. Τὰ εἰδήματα ταῦτα θὰ δημοσιευθῶσι μετ' ἄλλων, ὅταν ληξῶσιν αἱ ἐνεργούμεναι ἐτι ἀνακαταφ' οὗχ

Τὸ σχῆμα τοῦ βωμοῦ μεταξὺ τοῦ ἀσιπιδοφόρου καὶ τῆς πρὸς δεξιὰ γυναικὸς ἀπαντᾶ καὶ ἐπὶ ἄλλων μνημείων τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, π. γ. ἐκ Μενιδίου (Kuppelgrab von Menidi πίν. V, 34). ἐπὶ ὁμοίων δὲ δύο βάθρων ἐρείδεται καὶ ἡ μεταξὺ τῶν λεόντων τῆς πύλης τῶν Μυκηνῶν στήλη.

Πίναξ 11. Τὰ τεμάχια ταῦτα εὐρέθησαν πάντα ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τοῦ μεγάρου καὶ δὴ ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῶν ἀνδρῶν· ἀπετέλουν δ' ὡς φαίνεται μίαν συνεχῆ παράστασιν, δυστυχῶς ὅμως ἀκριβῶς τῆς αἰθούσης ταύτης αἱ τοιχογραφίαι ἐβλάβησαν πολὺ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς καὶ τὸ καὲν ἀσβεστόχρισμα τρίβεται καὶ πίπτει εἰς πολλὰ μικρὰ τεμάχια ἅμα ὡς ἐγγίσῃ τις αὐτό. Καὶ εἰς τὰ χρώματα δὲ ἐπῆλθεν ἀλλοίωσις τις ἐκ τοῦ πυρός· τὸ κεραμόχρουν ἐρυθρὸν καὶ ἰδίως τὸ τεφρὸν τῶν μορφῶν καὶ τοῦ ἐδάφους φαίνεται ὅτι εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποτελέσματα τοῦ δυνατοῦ καπνοῦ. Ὑποθέτω ὅτι ἀρχικῶς τὸ μὲν ἔδαφος ἦτο ὑπόλευκον, τὰ δὲ γυμνά τῶν

ἦττον δύναται καὶ νῦν νὰ βῆθῃ, ὅτι αἱ πόρπαι δὲν εἶναι ἴδιαι τοῦ χιτῶνος τοῦτου, οἷος φαίνεται ἐν τῇ δημοσιευμένῃ πλίνθῳ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων χρυσοῦ, ἑλεφαντίνῳ ἢ ἐξ ὑελώδους μᾶζης ἀντικειμένων· καὶ ὅμως αἱ ἐν Μυκῆναις ἀνακαλυφθεῖσαι ἀνηκον, ὡς ἐξ ἄλλων εὐρημάτων συμπεραίνω, εἰς γυναικῆ ἐνδύματα· ἐκ τούτου ἔπεται, ὅτι ἐνταῦθα πρόκεινται δύο εἰδῶν φορέματα, ὧν τὸ μὲν ἐπορπούτο, τὸ δ' ἕτερον ἦν ἐρραμμένον· ἐπειδὴ δὲ περὶ τοῦ πρώτου γίνεται βέβαιον ἐκ τοῦ τύπου τῆς εὐρέσεως τῶν πορπῶν ὅτι ἦν ἐν χρήσει ἐν Μυκῆναις, αὐτὸ ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν ὡς τὸ ἐγγύριον· τὸ ἄλλο ἀπαντᾶ μόνον ἐπὶ μνημείων προφανῶς ξενιζόντων καὶ ἢ ἔξωθεν ἐπιεισάκτων ἢ ποιηθέντων ἐν Ἑλλάδι κατὰ μᾶλλον ἢ ἦττον πιστὴν ἀπομίμησιν, ὥστε εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐν Μυκῆναις μόνον ἐξ εἰκόνων ἦν γνωστόν. Ἄλλως τε ὑπεδείχθη ἤδη ὑπὸ ἄλλων γενικῆς τῆς ὁμοιότητος τοῦ φορέματος τοῦτου πρὸς τὰ ἐπὶ ἀσσυριακῶν κυλίνδρων· ἰδίως ὅμως ὅσον ἀπορρᾶ εἰς τὰς — πραγματικῆς ἢ φαινομενικῆς μόνον — τοξοειδεῖς ἐντομάς τοῦ κάτω ἄκρου τοῦ χιτῶνος νομίζω ὅτι εὐρίσκονται ἀναλογίαι ἐπὶ μνημείων τῶν Χεταίων (π. γ. Perrot hist. de l'Art. IV εἰκ. 352. 354). Ἀληθὲς εἶναι ὅμως, ὅτι τὸ ἕνεκα τῶν πορπῶν ὑποτιθέμενον ἐγγύριον γυναικεῖον ἐνδύμα δὲν ἀπαντᾶ εἰμὴ ἐφ' ἑνὸς μόνου ἴσως μνημείου, ἐπὶ τοῦ ἐκ Μυκηνῶν δηλαδὴ μεγάλου ἀγγείου, ἐφ' οὗ παρίστανται ὀπλίται καὶ μία γυνὴ φοροῦσα χιτῶνα ποδήρη ἐξωσμένον περὶ τὴν ὀσφύον καὶ ἐλευθέρως μέχρι τῶν σφυρῶν κατερχόμενον ἄνευ ὀριζοντίων πτυχῶν· οἱ βραχίονες αὐτῆς σκεπάζονται ὑπὸ χειρῶν μακρῶν, ὑποθέτω ὅμως ὅτι αἱ χεῖριδες δὲν ἦσαν προσεραμμέναι τῷ χιτῶνι, διότι καὶ οἱ ἄνδρες φοροῦσιν αὐτάς, ἀλλὰ περιδεδεμένας — τοῦλάχιστον ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ ἀγγείου, ὅπως εἶναι καὶ αἱ κνημίδες. Τὸ ἀγγεῖον εἶναι ἀναμφιβόλως ἐγγύριον τέχνης προϊόν, δὲν δύναται δὲ νὰ θεωρηθῇ ὡς τυχαῖον, ὅτι ἀκριβῶς ἐπ' αὐτοῦ εὐρίσκουμεν γυναικεῖαν μορφὴν φοροῦσαν χιτῶνα οὗτος οὐσιωδῶς διάφορον τοῦ ἐπὶ τῶν ξενιζόντων μνημείων ἀπαντῶντος. Εἰς τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς συμπέρασμα καταλήγει καὶ ἡ ἐξέτασις τοῦ ζματισμοῦ τῶν ἀνδρῶν (ἴδε κατωτέρω). Ὅποιοιδήποτε ὅμως ὑποτεθῆ τὸ φόρεμα τῆς ἐπὶ τοῦ ἀγγείου γυναικὸς, διὰ τῆς εὐρέσεως τῶν πορπῶν ἐκλείπει ἐν τῶν ἐπιχειρημάτων, ἐφ' ὧν ἐστῆρίζαν τινες (ἴδε Studniczka Mittheil. des athen. Inst. 1887 σ. 8 ἐξ.) τὴν γνώμην των, ὅτι οἱ ἐν τοῖς τάφοις Μυκηνῶν τεθαμμένοι δὲν ἦσαν Ἄχαιοι οὐδ' Ἑλληνες κἀν.

μορφῶν ἐρυθρὰ μὲν, ἀλλ' ἀποχρώσεως μᾶλλον ἀνοικτήσ. Ὅτι ἡ παράστασις ἦτο συνεχῆς, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι πλὴν μιᾶς (ἀριθ. 1), πᾶσαι αἱ λοιπαὶ μορφαὶ τῶν τε ἀνδρῶν καὶ ἵππων¹ διευθύνονται πρὸς ἀριστερά· ὁ δὲ ὑπ' ἀριθ. 1 ἀνὴρ πιθανῶς ἴστατο εἰς τὸ ἀριστερὸν ἄκρον ἀντιμέτωπος τῶν ἀγόντων τοὺς ἵππους καὶ τῶν ἄλλων. Τεσσάρων ἐκ τῶν ἀνδρῶν σώζονται μόνον οἱ πόδες (τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 μόνον ὁ ἕτερος τῶν ποδῶν) ἢ μέρη τῶν σκελῶν, εἶναι δὲ πάντες κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐνδεδυμένοι, ἦτοι φοροῦσι κνημίδας σκεπαζούσας τὰς κνήμας ἀπὸ τῶν ἀστραγάλων μέχρι τοῦ γόνατος καὶ περιδεδεμένας εἰς τὰ ἄκρα δι' ἱμάντων εἶναι ἀμφίβολον, ἐὰν φορῶσι καὶ ὑποδήματα, διότι οἱ πόδες ἔχουσι τὸ αὐτὸ ἐρυθρὸν χρῶμα ὃ καὶ τὰ γυμνά τοῦ σώματος τῶν ὑπὸ τοὺς ἀριθ. 1 καὶ 7 ἀνδρῶν· δὲν δηλοῦνται ὅμως οἱ ἱμάντες, δι' ὧν τὰ πέδιλα ἔπρεπε νὰ ἦναι περιδεδεμένα καὶ ἐὰν τοῦτο δὲν προέρχεται ἐξ ἀμελείας τοῦ τεχνίτου, φαίνεται ὅτι πράγματι ἀνυποδήτους ἠθέλησε νὰ τοὺς ζωγραφίσῃ. Ἄνωθι τῶν κνημίδων οἱ μηροὶ εἶναι ἐρυθροὶ δηλαδὴ γυμνοί, περὶ δὲ τὰ ἄνω σκέλη καὶ τὰ αἰδοῖα εἶναι ἄγνωστον τί ἐφόρουν, οὐδεμιᾶς μορφῆς σωθείσης ὀλοκλήρου· δυνάμεθα ὅμως νὰ συμπεράνωμεν τι περὶ τούτου ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 ἀνδρός, οὗ ἀκριβῶς τὸ στήθος ἐσώθη· τούτο εἶναι ἐνδεδυμένον χιτῶνα ἔχοντα βραχείας χειρίδας, καὶ ἐπ' αὐτῶν ὑπάρχει ἄλλο ἔνδυμα ὅπως ἀχειριδωτόν, προσφυῆς δὲ τῷ σώματι — βεβαίως θώραξ ἐκ δέρματος· ὁ χιτῶν πιθανῶς ἦτο ὀλίγον μακρότερος τοῦ θώρακος καὶ κατήρχετο μέχρι τοῦ μέσου τῶν μηρῶν, οὕτω δ' ἀπετελείτο πλήρης ὁ ἱματισμός. Ὑπὸ τὸν δεξιὸν βραχίονα τοῦ ἀνδρός τούτου φαίνονται δύο μικραὶ ταινίαι, εἶναι δ' αὗται, ὑποθέτω, λωρία ἢ ἱμάντες, δι' ὧν τὰ δύο φύλλα τοῦ θώρακος, τὸ τῶν νῶτων καὶ τὸ τοῦ στήθους, συνεδέοντο ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς. Τί σημαίνει ὅμως τὸ ὀπίσω τῶν ἱμάντων φαινόμενον ἀντικείμενον τὸ καὶ ὑπὸ τὴν μασχάλην τοῦ ὀπίτου εἰσχωροῦν ἀγνωστῶ. Ὁ ὑπ' ἀριθ. 7 ἀνὴρ φορεῖ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κράνος κεκοσμημένον διὰ λόφου, κρατεῖ δὲ καὶ δόρυ.

¹ Ὁ καθηγητὴς τῆς ζωολογίας κ. Ν. Ἀποστολίδης παρατήρησεν, ὅτι εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 5 τεμάχιον τὸ ῥύγχος εἶναι μᾶλλον καμηλοῦ, οὐχὶ ἵππου· ὑποθέτω ὅμως ὅτι τοῦτο πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀνεπιτηδεύτητα τοῦ τεχνίτου.

Ἡ στολὴ τῶν ὀπλιτῶν τούτων, οἷα ἀναπαρίσταται συνδυαζομένων μετ' ἀλλήλων τῶν ἐφ' ἐκάστης μορφῆς σωζομένων στοιχείων, δὲν διαφέρει πολὺ τῆς τῶν ὀπλιτῶν ἐπὶ τοῦ μεγάλου ἐκ Μυκηνῶν ἀγγείου¹· διότι καὶ ἐκεῖνοι φοροῦσι κνημίδας, χιτῶνα βραχὺν ἐξωσμένον περὶ τὴν ὄσφυν, ἀπολήγοντα δὲ κάτω εἰς θυσάνους, ἐπ' αὐτῶν ἴσως θώρακα καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς οἱ μὲν κράνος μετὰ λόφου καὶ δύο κεραιοειδῶν προβολῶν, οἱ δὲ ἀπλᾶς κυνᾶς ἀφάλους καὶ ἀλόφους²· φοροῦσιν ὅμως οὗτοι ὑποδήματα, τοὺς δὲ βραχίονας τῶν σκεπάζουσι χειρῖδες μακραί, αἵτινες ἐπὶ τινῶν μορφῶν δὲν εἶναι συμφύεις τῷ χιτῶνι, διότι τρεῖς λευκαὶ γραμμαὶ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου φαίνονται δηλοῦσαι τοὺς ἱμάντας, δι' ὧν αὐτὰι περιδέονται ἐπὶ τοῦ βραχίονος· ἐπὶ ἄλλων ὅμως λείπουσιν αἱ γραμμαὶ. Βραδύτερον ἀνευρίσκομεν τὰς χειρῖδας παρ' Ὀμήρῳ, ὅστις πλάττει τὸν γέροντα Λαέρτην φοροῦντα κνημίδας βοείας καὶ χειρῖδας ἕνεκα τῶν βάτων (Ὀδυσ. Ω 228 ἐξ)· ἐπειδὴ ὅμως οὐδαμοῦ ἀλλαγῶ ἀναφέρονται αὗται, ἐπιτρέπεται νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ χρῆσις τῶν δὲν ἦτο γενική· καὶ διὰ τὴν ἀρχαιότεραν δὲ ἐποχὴν, ἦτοι τὴν ἐποχὴν τῶν τοιχογραφιῶν, τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, διότι αἱ χειρῖδες δὲν ἀποτελοῦσι μέρος οὐσιῶδες τοῦ ἱματισμοῦ, ἐν πολέμῳ δὲ ἴσως ἐθεωροῦντο καὶ ἐπιζήμια ὡς παρακωλύουσαι τὴν ἐλευθέραν κίνησιν τῶν χειρῶν. Ὅστε γενικῶς ἡ ὁμοιότης τῶν τοιχογραφιῶν μετὰ τοῦ ἀγγείου εἶναι ἀναμφίβολος, ὁ ἱματισμὸς δὲ οὗτος νομίζω ὅτι ἦτο ὁ ἀληθὴς τῶν Μυκηναίων. Ἐπὶ ἄλλων μνημείων ὅμως τῆς αὐτῆς ἐποχῆς βλέπομεν ἀνδρας φέροντας ἀτελεστάτην ἐνδυμασίαν, ἦτοι βραχείας μόνον ἀναξυρίδας μόλις σκεπαζούσας τὰ αἰδοῖα, οὐδὲν δ' ἄλλο· τὸ ἄνω σῶμα καὶ τὰ σκέλη εἶναι γυμνά, ἀμυντικά δ' ὅπλα ἔχουσι μόνον τὴν ἀσπίδα, καὶ ἐνίοτε καὶ περικεφαλαίαν.³ Εἶναι περιέργον, ὅτι ἐπὶ μὲν

¹ Schliemann Mycènes εἰκ. 213, 214. Πολὺ ἀκριβέστερον ὅμως ἐδημοσιεύθη τὸ αὐτὸ ἀγγεῖον ὑπὸ Furtwängler καὶ Löschke, Mykenische Vasen πίν. 42 καὶ 43.

² Οἱ ἐπὶ τοῦ κράνου δόντες σὺς καὶ τὰ κέρατα εἶναι ἀναμνήσεις τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι τὴν κεφαλὴν τῶν ἐκάλυπτον διὰ τῆς κεφαλῆς θηρίου ἐκδαρέντος, ὡς ὁ Ἡρακλῆς διὰ τῆς τοῦ λέοντος (Rüstow und Köchly Geschichte des gr. Kriegswesens σ. 11 ἐξ. καὶ Walter Leaf ἐν Journal of hell. Studies 1883 σ. 294 ἐξ), ἀπαντῶσι δὲ παρὰ πλείστοις λαοῖς εὐρωπαϊκοῖς τε καὶ ἀσιατικοῖς

³ Πρὸβλ. Milchhöfer Anf. der Kunst σ. 91 ἐξ. καὶ τὰς παρ' αὐτῶν εἰκόνας ἐγγεγλυμένων λίθων ἢ χρυσῶν ἀντικειμένων 34, 38 (αἱ αὐταὶ παρὰ Schliemann εἰκ. 253, 355), 54 e καὶ 59 b, e. Ἐπίσης τὸ ἐκ

των τοιχογραφιών και των αγγείων, τὰ ὅποια ἀφεύκτως εἶναι προϊόντα ἐγχωρίου τέχνης, ἀνευρίσκομεν ἱματισμὸν καὶ ὄπλισμὸν πλήρη, μὴ διαφέροντας οὐσιωδῶς τῶν ἐπὶ τῶν ὁμηρικῶν χρόνων συνήθων, ἐπὶ δὲ τῶν μνημείων, λίθων, ἐγχειριδίου καὶ λοιπῶν, τὰ ὅποια καὶ ἄλλως προδίδουσι προέλευσιν ξένην ἢ τοῦλάχιστον ἰκανῶς πιστὴν ἀπομίμησιν ξένων ἔργων,¹ ἀπαντᾷ ὁ ἀτελής ἐκεῖνος ἱματισμὸς καὶ μόνον αὐτός· τοῦτο ἀδύνατον νὰ ἦναι τυχαῖον, συμπεραίνω δ' ὅτι ὁ μὲν τέλειος ἱματισμὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὃν ἐφόρουν οἱ ἀρχαιότατοι Μυκηναῖοι, τὸν δ' ἄλλον ἐγίνωσκον μόνον ἐκ τῶν μνημείων, ἢ τοῦλάχιστον ὅτι ἡ γρήσις αὐτοῦ ἦτο λίαν περιορισμένη· διότι βράχος μόνον περὶ τὰ αἰδοῖα καλούμενον ζῶμα, περίζωμα ἢ διάζωμα ἐφόρουν καὶ βραδύτερον ἐνίοτε οἱ Ἕλληνας, ὡς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι², πλὴν τοῦ ὅτι ἕμως ἐκεῖνο, ἐν Ἑλλάδι τοῦλάχιστον, ἐφόρουν συνήθως μόνον χωρικοὶ καὶ τεχνῖται,³ δὲν εἶχεν ὡς φαίνεται καὶ τὸ σχῆμα ἀναξυρίδος, ἀλλὰ συνίστατο εἰς ἀπλὴν πλατεῖαν ζώνην· τοῦτο δηλοῖ καὶ τὸ ὄνομα.⁴ Ἐπειτα καὶ ἐὰν κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν, περὶ ἧς ἐνταῦθα πρόκειται, τὸ περίζωμα ἦτο ἀκόμη ἐν συγχῆ γρήσει, πάλιν δὲν ἐξηγεῖται τὸ ὅτι αὐτὸ ἀποκλειστικῶς εὐρίσκομεν ἐπὶ ἐγγεγλυμμένων λίθων καὶ χρυσῶν ἀντικειμένων, ἀφοῦ, ὡς ἀποδεικνύουσιν αἱ τοιχογραφίαι, ὁ χιτῶν δὲν ἦτο ἄγνωστος οὐδὲ ὁ πληρέστερος ὄπλισμός· διότι καὶ τοῦτο εἶναι λίαν σπουδαῖον, ὅτι ἐπὶ ἐκείνων μὲν οὐδέποτε ἀπαντῶσι μορφαὶ φοροῦσαι κνημίδας, πιθανῶς δὲ οὐδὲ θώρακα, ἐν ᾧ ἐπὶ τῶν τοιχογραφιῶν πᾶσαι ἔχουσι κνημίδας⁵, μία δέ, ἧς μόνης

σ 174 ἐξ., περὶ δὲ τοῦ ἐγχειριδίου πρβλ. Μυκηναῶν χρυσοκόλλητον ἐγχειριδίον Ἀθηναίου τόμ. X, πινάξ Α, 1 καὶ Bull. de Corr. hell. X πίν. 2

¹ Περὶ τῶν λίθων ἴδε ἀνωτέρω τὰς μνημονευθείσας πραγματείας τοῦ Roszbach ὡς καὶ τὴν τοῦ Dümmler Mitth. des ath. Inst. 1886 σ. 174 ἐξ. Περὶ δὲ τοῦ ἐγχειριδίου πρβλ. Köhler Mittheil. des athen. Instit. VII σ 249 καὶ Perrot Bull. de Corr. hell. X σ 311 ἐξ.

² Ἰδε εἰκόνας τινὰς παρὰ Daremberg et Saglio Diction. des Antiquités ἐν λέξει cinctus.

³ Παρ' Ὀμήρῳ δὲν μνημονεύεται τὸ περίζωμα ὡς ἰδιαίτερον ἔνδυμα· ἐν ἐνὶ γούρῳ (Ἰλ. Δ 215) ἀναφέρεται τὸ ζῶμα. ἢ ὁ Studniczka (Studien zur Gesch. der gr. Tracht σ. 67 ἐξ.) ἐρμηνεύει ὡς περίζωμα, ὁ Helbig ὅμως (Das hom. Epos σ. 292 ἐξ. τῆς 2ης ἐκδ.) ὁρθῶς θεωρεῖ μέρος τοῦ θώρακος.

⁴ Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ διάζωμα, ἃ φορεῖ ὄπλιτης ἐπὶ πίνακος ἐν τῇ Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν ἀνακαλυφθέντος (Beandorf Ἀρχ. Ἑφημ. 1887 πίν. 6).

⁵ Ὁμοίως κνημίδας φορεῖ καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ ταύρου ἀνὴρ ἐπὶ τῆς ἐκ Τίρυνθος τοιχογραφίας (Schliemann Tiryns πίν. 13).

σώζεται τὸ στήθος, καὶ θώρακα· ἀληθῶς αἴτε κνημίδες καὶ ὁ θώραξ φαίνονται οὕτως οὐχὶ ἐκ μετάλλου, ἀλλ' ἐκ δέρματος· ὅπως δὴποτε ὅμως εὐρίσκομεν ἐνταῦθα τὰ πρότυπα τοῦ τε θώρακος καὶ τῶν κνημίδων, ὧν ἡ διὰ μετάλλου ἐπένδυσις βραδύτερον ἐπετελέσθη.

Ἡ γνώμη μου εἶναι, ὅτι πιθανὸν οἱ Μυκηναῖοι νὰ μετεχειρίζοντο καὶ τὸ ἀπλοῦν περίζωμα, ὁ συνήθης ὅμως ἱματισμὸς καὶ ὄπλισμός των δὲν διέφερον οὐσιωδῶς τῶν ὁμηρικῶν, ἐν ᾧ τὰ μνημεῖα, ἐφ' ὧν οἱ ἄνδρες παρίστανται πάντοτε καὶ ἄνευ ἐξαιρέσεως, ὅσον εἶναι μέχρι τοῦδε γνωστὸν, σχεδὸν γυμνοί, προδίδουσι καὶ ἐκ τούτου μόνου τὸν ξενικὸν χαρακτήρα των.

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 8 τεμάχιον δὲν εὐρέθη μετὰ τῶν ἄλλων ἐν τῷ αὐτῷ πίνακι δημοσιευμένων, παρίσταται δ' ἐπ' αὐτοῦ, ὡς φαίνεται, κεφαλὴ σὺός.

Πινάξ 12. Εὐρέθησαν αἱ τοιχογραφίαι αὗται ἐν τινι μικρῷ δωματίῳ τοῦ μεγάρου κειμένῳ ὀπίτω τῆς μεγάλης αἰθούσης τῶν ἀνδρῶν, καὶ εὐρέθησαν ἔχουσαι τὰς γραφὰς ἐστραμμένους πρὸς τὴν γῆν. Ἡ ἀπεικόνισις ἐγένετο εἰς δύο τρίτα τοῦ πραγματικοῦ μεγέθους. Ἡ εὐρεσίς των ὑπῆρξε λίαν εὐπρόσδεκτος, διότι ἂν καὶ εἶχομεν ἤδη πλείστα τεμάχια τοιχογραφιῶν ἐκ τε τῆς Τίρυνθος καὶ τῶν Μυκηναῶν, περὶ τοῦ συστήματος ὅμως τῆς διακοσμήσεως τῶν τοίχων οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐξήγετο· νῦν βλέπομεν, ὅτι ἐνταῦθα ἢ πρὸς διακόσμησιν ἐπιφάνεια διηρέθη εἰς μικρὰ τετράγωνα τμήματα, ἕκαστον δ' αὐτῶν ἐκοσμήθη κατ' ἴδιον τρόπον. Οὕτω τὸ μέγιστον τῶν ἐν τῷ πίνακι τούτῳ δημοσιευμένων τεμαχίων τὸ ἐκ πλείστων μικροτέρων συγκολληθέν, παριστᾷ ἐν τοιοῦτο τετράγωνον ἑλλιπὲς μὲν κατὰ πολλά, οὐ ὅμως τό τε ὕψος καὶ τὸ πλάτος δύναται νὰ μετρηθῶσιν. Ὅτι δὲ κάτω λήγει τὸ τετράγωνον, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐν τῷ μέσῳ μελανῆς στήλης, τῆς διὰ λευκῶν γραμμῶν κεκοσμημένης, ἧτις δὲν φαίνεται νὰ ἐξηκολούθει πλέον κάτω.

Περίεργον εἶναι καὶ τὸ παρ' αὐτὸ τεμάχιον, ἐφ' οὗ ἀπαντῶμεν δύο ζώνας κεκοσμημένας διὰ τῶν γνωστῶν ναυτίλων, οἵτινες συχνὰ εὐρίσκονται ἔκτυποι πρὸ πάντων ἐπὶ πλακῶν ἐξ ὑελώδους μάζης, ἐν ᾧ ἐπὶ τοιχογραφιῶν νῦν πρῶτον ἀπαντῶσι. Καὶ τῶν ἄλλων κοσμημάτων εὐρίσκονται ἀνάλογα, ἂν μὴ

έντελῶς ὁμοία, ἰδίως ἐπὶ ἀγγείων τῆς μυκηναίας λέγομένης ἐποχῆς.

Πίναξ 13. Ταῦτα πάντα, πλὴν τοῦ ἐγγεγλυμμένου λίθου (ἀρ. 13), τῆς χαλκῆς βελόνης (ἀρ. 19), τοῦ χαλκοῦ ἵππου (ἀρ. 25) καὶ τοῦ σταυροειδοῦς χρυσοῦ κοσμημάτος (ἀρ. 26), εὑρέθησαν ἑμῶς ἐν τοῖς ἐρειπίοις τοῦ αὐτοῦ δωματίου τοῦ οἴκου, ἐν ᾧ ἀνεκαλύφθη καὶ ἡ γεγραμμένη πλίνθος καὶ ἡ ἐλεφαντίνη πτέρυξ (Α). Τὸ πλῆθος τῶν εὑρεθέντων δὲν εἶναι μικρὸν, δημοσιεύονται ὁμῶς ἐνταῦθα κατ' ἐκλογὴν τὰ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα καὶ τὰ κάλλιον διατηρούμενα· ἔκειντο διεσπαρμένα ἐν τοῖς χώμασιν ἄλλα μὲν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἄλλα δὲ ὑψηλότερον αὐτοῦ· τὸ ἔδαφος τοῦ δωματίου τούτου δὲν εἶναι ἐστρωμένον διὰ χρίσματος καὶ φαίνεται, ὅτι ἐχρησίμευεν ὡς ἀποθήκη. Οἱ ἀριθμοὶ 1-5, 7-12, 16-18, 20 καὶ 22 εἶναι ἐξ ὑελώδους μάζης, οἱ δὲ 6, 14 καὶ 15 ἐξ ὄστου· τῶν κοσμημάτων τούτων ἐντελῶς ὁμοία ἢ ὀλίγον μόνον παραλλάσσοντα εἶναι γνωστὰ ἐκ πάντων τῶν μερῶν ὅπου εὑρέθησαν Μυκηναϊαὶ ἀρχαιοτήτες.

Ἄρ. 13. Λίθος πρασινωπὸς (στεατίτης), τετρημένος· ἡ ἐργασία εἶναι ἀμελεστάτη, παριστᾷ δέ, ὡς φαίνεται, πτηνόν.

Ἄρ. 19. Βελὸν χαλκῆ εὑρεθεῖσα εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα τῶν ἐπὶ τοῦ μεγάρου ἐρειπίων.

Ἄρ. 21 καὶ 21^α. Σκαραβαῖος ἐξ ὕλης τινὸς ὁμοίας γύψῳ. Ἀποτύπωμα αὐτοῦ ἔστειλεν ὁ κ. Milchhöfer εἰς Βερολίνον, ὅπῃθεν τῇ μεσολαβῆσει τοῦ κ. Furtwängler ἐλάβομεν τὴν ἐξῆς σημείωσιν γραφεῖσαν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Erman· «Τὰ σημεῖα εἶναι καθαρῶς αἰγυπτιακὰ ἱερογλυφικὰ γράμματα καὶ περιέχουσι τὸ ὄνομα τῆς βασιλίσσης Τι· ὑπῆρξαν πολλαὶ βασιλίσσαι φέρουσαι τὸ ὄνομα τοῦτο, ἡ ἐπισημοτάτη ὁμῶς εἶναι ἡ σύζυγος Amenhotep (Ἀμενόφις) τοῦ τρίτου (τῆς δεκάτης ὀγδόης δυναστείας)... Ὁ Σκαραβαῖος εἶναι λοιπὸν γνήσιον αἰγυπτιακὸν προϊόν· τὰ ὀνόματα ὁμῶς τῶν διασημῶν βασιλέων ἀπαντῶσι καὶ εἰς ὑστερωτέρους χρόνους, ὥστε οὐδὲν συμπέρασμα περὶ τῆς ἀρχαιότητος τοῦ κτιρίου, ἐν ᾧ ὁ Σκαραβαῖος εὑρέθη, δύναται ἐξ αὐτοῦ νὰ ἐξαχθῇ».

Ἄρ. 23. Εἰδῶλιον ἐξ ὑελώδους μάζης· κάτω ἀπολήγει εἰς κόσμημα συνηθέστατον τῇ ἐποχῇ ταύτῃ, ὁμοιάζει δ' οὕτω ὀλίγον τοῖς τετραγωνικοῖς

ἔρμαϊς. Παριστᾷ γυναῖκα φοροῦσαν περιδέραιον περὶ τὸν λαιμὸν καὶ κρατοῦσαν τοὺς μαστοὺς δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν· ἡ ρίς εἶναι λίαν λεπτή καὶ ὁ πώγων προεξέχει παρὰ φύσιν, σχηματίζεται δ' οὕτω κοίλωμα μέγα μεταξὺ πώγωνος καὶ ρινός.

Ἄρ. 24. Ὅμοιον τῷ προηγουμένῳ· κάτω ἀπέληγε καὶ αὐτὸ εἰς κόσμημα, ὑποθέτω, ἀλλ' ἄλλου εἶδους· τὸ πρόσωπον ἔχει διάφορον τύπον, εἶναι ἐπιμηκες, σχεδὸν ὀρθογώνιον, ὁ δὲ πώγων εἶναι μικρός.

Τὰ εἰδῶλια ταῦτα παριστῶσι θεότητας σημεῖα, τροφούς καὶ μητέρας τῶν ὄντων καὶ ἰδίως τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἐκφράζει τοῦτο ἢ διὰ τῶν χειρῶν πίεσις τῶν μαστῶν, ἐξ ὧν ἀναβρῦουσιν αἱ πηγαὶ τῆς ζωῆς. Ὅμοια εὑρέθησαν ἐν Μυκῆναις, Κύπρῳ καὶ Ἀσσυρίᾳ.

Ἄρ. 25. Ἴππος χαλκοῦς εὑρεθεὶς εἰς βάθος δύο μέτρων περίπου κατὰ τινα δοκιμὴν, ἣν ἐποίησα περὶ τὰ τεσσαράκοντα μέτρα βορειοανατολικῶς τῆς πύλης τῶν λεόντων.

Ἄρ. 26. Τὸ σταυροειδὲς τοῦτο κόσμημα εἶναι χρυσοῦν καὶ εὑρέθη ἐν τινὶ δωματίῳ τοῦ μεγάρου.

Ἄρ. 27. Ἐπίσης χρυσοῦν κόσμημα ἐν μορφῇ ἀνθεμίου· εἰς τὴν ρίζαν ἔχει μικρὰν ὀπὴν πρὸς ἀνάρτησιν, τὸ δὲ περίγραμμα τῶν φύλλων κοσμεῖται διὰ σφαιριδίων ὁμοίως χρυσοῦν, καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν ἔδαφος ἐπληροῦτο ἄλλοτε διὰ τινος ὕλης γαλανῆς, λίαν πιθανῶς τοῦ κυάνου, ἥτις ὁμῶς μετὰ τὴν ἀνεύρεσιν διελύθη εἰς κόνιν.

Πίναξ 13, Α. Ἡ πτέρυξ (Α) εἶναι ἐλεφαντίνη, εὑρέθη δὲ καὶ αὕτη ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ οἴκου, ἐν ᾧ καὶ ἡ πλίνθος καὶ τὰ ἄλλα μικρὰ ἀντικείμενα, ἀπεικονίσθη δὲ εἰς τὸ πραγματικὸν μέγεθος. Ἡ ἑτέρα ἐπιφάνεια εἶναι ἐντελῶς λεία, ἀλλ' ἀνευ κόσμου, κάτω δὲ διακρίνεται σαφῶς, ὅτι πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῷ ὄρῳντι ὑπῆρχεν ἐξοχή τις, ἥτις ἐπήγνυτο εἰς ἄλλο ἀντικείμενον· πιθανὸν δὲ εἶναι, ὅτι ὁμοία ἐξοχὴ ὑπῆρχε καὶ εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον (ἐν τῇ εἰκόνι καὶ τοῦτο τὸ μέρος ὡς βεβλαμμένον δηλοῦται). Ὅμοια εἶναι αἱ πτέρυγες τῶν ἐπὶ ἐλεφαντίνων ἀντικειμένων τοῦ Σπάτα ἀναγλύπτων σφιγγῶν, διότι καὶ ἐκεῖναι ἔχουσι τὰς τεθλασμένας γραμμὰς τῶν πτερῶν καὶ τὰ ἄκρα εἶναι ὡς καὶ ἐπὶ τῆς δημοσιευμένης, ἐπὶ δύο δὲ βλέπομεν καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ

κρεατώδους μέρους τῆς πτέρυγος ἑλικας¹. Κατὰ σύμπτωσιν δὲ καθ' ὃν χρόνον εὐρέθη ἐν Μυκῆναις ἡ πτέρυξ, ἀνεκαλύπτετο καὶ ἐν ταῖς ἐν Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν ἀνασκαφαῖς σφιγξ ἑλεφαντίνη ὀλόγλυφος καὶ καλῶς διατηρουμένη, ἣν ἀνέκδοτον ἔτι οὖσαν δημοσιεύομεν ἐνταῦθα πρὸς παραβολὴν (B). Αὕτη φαίνεται ὅτι ἐχρησίμευεν ὡς λαβὴ σκεύους τινός, καθὰ δηλοῦται ἐκ τῆς μικρᾶς ὀπῆς τῆς παρατηρουμένης κάτω εἰς τὴν βᾶσιν, ἐφ' ἧς ἡ σφιγξ πατεῖ διὰ τῶν ὀπισθίων ποδῶν· τοὺς ἐμπροσθίους θέτει ἐπὶ τοῦ ἄβακος κιονίσκου, ὅστις ὑπενημιρίζει, καθὼς καὶ ἡ ὄλη στάσις τῆς σφιγγός, τὸ ὑπεράνω τῆς πύλης Μυκηνῶν ἀνάγλυφον τῶν λεόντων. Τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν διάδημα ἀπαντὰ ὁμοιότατον καὶ

ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δύο ἐκ Μενιδίου σφιγγῶν (Kuppelgrab von Menidi V, 44, VII, 4) καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ Σπάτα. Καὶ αὐτὸν δὲ τὸν θύσανον ἢ πλόκαμον τὸν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς φαινόμενον φέρουσι καὶ αἱ ἐκ Σπάτα, ὡσαύτως δὲ καὶ μία τῶν ἐκ Μενιδίου. Ἐπὶ τῆς ἐξ Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν ὅμως ὁ πλόκαμος ἐνοῦται μετὰ τῶν πτερύγων καὶ σχηματίζει οὕτω κρίκον, ἀφ' οὗ πιθανώτατα ἐξηρτάτο τὸ σκεῦος, εἰς ὃ ἡ σφιγξ ἀνήκεν. Αἱ πτέρυγες εἶναι καὶ πάλιν τόσον ὅμοιαι τῇ ἐκ Μυκηνῶν καὶ ταῖς τῶν ἐκ Σπάτα, ὥστε νομίζει τις ὅτι ὁ αὐτὸς τεχνίτης κατεσκεύασεν αὐτάς².

Χρ. Γεοργιάδης

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΕΞ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ³

35

Ο Ε Ι
 Ε Π Ι Ι Ε Ρ Ω Ν Ο Σ Α Ρ Χ Ο Ν Τ Ο Σ Ε Π Ι Τ Η Σ Α Ν Τ Ι Ο Χ Ι Δ Ο Σ Ε Κ
 Τ Η Σ Π Ρ Υ Τ Α Ν Ε Ι Α Σ Η Ι Φ Α Ι Ν Υ Λ Ο Σ Π Α Ν Φ Ι Λ Ο Υ Ο Η Ο Ε Ν
 Ε Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ε Υ Ε Ν Π Ρ Ο Σ Ι Δ Ε Ω Ν Ο Σ Υ Σ Τ Ε Ρ Ο Υ Τ Ρ Ι Τ Η Ι Ε
 Π Ι Δ Ε Κ Α Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Α Ι Κ Α Ι Τ Ρ Ι Α Κ Ο Σ Τ Ε Ι Τ Η Σ Π Ρ Υ Τ Α Ν
 5 Ε Ι Α Σ Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α Τ Ω Ν Π Ρ Ο Ε Δ Ρ Ω Ν Ε Ρ Ε Ψ Η Φ Ι Ξ Ε Ν Π Ο
 Σ Ε Ι Δ Ι Π Ρ Ο Σ Κ Τ Η Σ Ι Κ Λ Ε Ο Υ Σ Χ Ο Λ Α Ρ Γ Ε Υ Σ Κ Α Ι Σ Υ Μ Π
 Ρ Ο Ε Δ Ρ Ο Ι Ε Δ Ο Ε Ν Τ Η Ι Β Ο Υ Λ Ε Ι Κ Α Ι Τ Ω Ι Δ Η Μ Ω Ι
 Ο Ρ Α Σ Υ Φ Ω Ν Ι Ε Ρ Ο Κ Λ Ε Ι Δ Ο Υ Ξ Υ Τ Α Ι Ω Ν Ε Ι Ρ Ε Ν Ε Ρ Ε
 Ι Δ Η Ο Ι Ε Π Ι Μ Ε Λ Η Τ Α Ι Τ Ω Ν Μ Υ Σ Τ Η Ρ Ι Ω Ν Ο Ι Χ Ε Ι Ρ Ο Τ Ο
 10 Ν Η Ο Ε Ν Τ Ε Σ Τ Ο Ν Ε Ν Ι Α Υ Τ Ο Ν Τ Ο Ν Ε Π Ι Ρ Ο Λ Υ Ε Υ Κ Τ Ο Υ Α
 Ρ Χ Ο Ν Τ Ο Σ Τ Α Σ Τ Σ Ι Α Σ Ε Ο Υ Σ Α Ν Ο Σ Α Ι Κ Α Ο Η Κ Ο Ν Ε
 Ν Τ Ω Ι Ε Ν Ι Α Υ Ε Δ Η Μ Η Τ Ρ Ι Κ Α Ι Τ Ε Ι Κ Ο Ρ Ε Ι Κ
 Τ Ο Ι Σ Α Σ Ο Ι Σ Π Α Τ Ρ Ι Ο Ν Η Ν Υ Π Ε Ρ Τ Ε Τ
 Β Ο Υ Λ Μ Ο Υ Τ Ο Υ Α Ο Η Ν Α Ι Ω Ν Κ Α Ι Π Α Ι
 15 Τ Ο Υ Β Α Σ Ι Λ Ε Ψ Α Ν Τ Ι Γ Ο Ν Ο

¹ Ἴδε εἰκόνα τῆς μιᾶς Bull. de Corr. hellén. 1878 πίν. 18, 1
 Ἡ ἑτέρα εἶναι μᾶλλον βεβλαμμένη καὶ ἀνέκδοτος.

² Ἀξίον προσοχῆς θεωρῶ, ὅτι ἐπὶ χαλκοῦ τινος αἰγυπτιακοῦ πελέ-
 κεως (Maspero Archéol. égyptienne εἰκ. 296) παρίσταται γρύψ.
 οὗ αἱ πτέρυγες εἶναι κεκοσμημέναι καθ' ὃν καὶ αἱ τῶν ἑλεφαντίνων
 σφιγγῶν τρόπον, δι' ἐκγεγραμμένων γραμμῶν. Τοῦτο πιθανῶς δὲν
 εἶναι ὅλως τυχαῖον.

³ Παράβ. Ἐφημ. Ἀρχ. 1887 σελ. 109.

Θεοί.

Ἐπὶ Ἰέρωνος ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Ἀντιοχίδος ἑκ-
 τῆς Πρυτανείας, ἢ Φαινύλος¹ Πανφίλου Ὁῦθεν
 ἐγράμματοεν, Ποσιδεῶνος ὑστέρου τρίτη ἐ-
 πὶ δέκα, δευτέρα καὶ τριακοστὴ τῆς Πρυταν-
 5 είας ἐκκλησία τῶν προέδρων ἐπεψήφισεν Πο-

σειδιππος Κτησικλέους Χολαργεύς και συμπ-
 ρόεδροι. Ἔδο(ξ)εν τῇ Βουλῇ και τῷ Δήμῳ.
 Θρασυφῶν Ἱεροκλείδου Ξ[υπε]ταιῶν εἶπεν· ἐπε-
 ιδῆ οἱ ἐπιμεληταὶ τῶν μυστηρίων οἱ χειροτο-
 10 νηθέντες τὸν ἐνιαυτὸν τὸν ἐπὶ Πολυεύκτου ἄ-
 ρχοντος τὰς τ[ε θυ]σίας ἔθυσαν, ὅσαι καθῆκον ἐ-
 ν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τ[ε] Δήμητρι και τῷ Κόρει κ-
 αὶ τοῖς ἄλλοις Θεοῖς, οἷς πάτριον ἦν, ὑπὲρ τε τ-
 ῆς] Βουλ[ῆς και τοῦ Δήμ]ου τοῦ Ἀθη[ν]αίων και πκι-
 15 δων και γυναικῶν και] τοῦ Βασιλέ[ω]ς Ἀντιγόνο-
 υ].

Φέρονται ἐγκεχαραγμένοι οἱ ἀνωτέρω δεκαπέντε
 μόνον δυστυχῶς στίχοι ἐπὶ στήλης λίθου ὑπο-
 γλαυκίζοντος (ὕμηττιού;) και ἀποτελουμένης ἐκ
 δύο τεμαχίων προσαρμοζόντων και εὐρεθέντων ἀμ-
 φοτέρων παρὰ τὰ μικρὰ Προπύλαια κατὰ τὰς ἐν
 Ἐλευσίνι ἀνασκαφὰς τοῦ παρελθόντος ἔτους. Τὸ
 μέγιστον σωζόμενον ὕψος τῆς στήλης (συμπερι-
 λαμβανομένου και τοῦ ὕψους τοῦ ἀετωματίου της,
 καθόσον και τοῦτο σώζεται) εἶναι 0,30, τὸ πλάτος
 αὐτῆς 0,36 και τὸ πάχος 0,08, κατὰ δὲ τὸ ἀετω-
 μάτιόν της 0,11. Τὸ δὲ μέγιστον σωζόμενον ὕψος
 τῆς ἐνεπιγράφου ἐπιφανείας της 0,20. Γραφὴ εἶναι ἡ
 στοιχηθὴν καλουμένη ἄμεμπτος τῆ ἀληθεία και ἀνευ
 ἀμαρτημάτων και αὐτὰ δὲ τὰ γράμματα μετ' ἐπιμε-
 λείας εἶναι ἐγκεχαραγμένα και τὸ σχῆμα ὄχι ἄκομ-
 φα². Ἐν γένει δὲ ἂν μόνον ἐκ τῆς γραφῆς ἤθελε νὰ
 εἰκάσῃ τις τοὺς χρόνους τῆς ἐγχαράξεως τοῦ ἡμετέ-
 ρου ψηφίσματος θὰ ἠδύνατο εὐλόγως νὰ τὸ ὑποθέσῃ
 ἀρχαιοτέρων χρόνων ἢ τὸ εἰς τὸν στρατηγὸν Ἀρι-
 στοφάνην ψήφισμα (Ἀρχ. Ἐφημ. 1884 σελ. 135).

Περὶ τῶν καθ' ἕκαστα τοῦ ψηφίσματος ὀλίγα
 τινα ἔγω νὰ παρατηρήσω.

Στίχ. 1. Ἐπὶ Ἱέρωνος ἀρχοντος. Τὸ ψήφισμα,
 ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ἐγένετο ὑπὲρ τῶν ἐπιμε-
 λητῶν τῶν μυστηρίων³ τῶν χειροτονηθέντων εἰς
 τὸν ἐνιαυτὸν τὸν ἐπὶ Πολυεύκτου ἀρχοντος (στίχ.

¹ Ἐν τῇ λέξει τοῦ Παρε, εὔρηται μόνον Φαινύλιος.

² Δὲν εἶναι ὅμως πολὺ βαθεῖα ἡ ἐγγράφει των και ἐντεῦθεν ἴσως
 προῆλθεν ὅτι τοῦ Ξ ἐν τῇ λέξει ἔδοξεν μόλις ἀμυδρότατα διαφαίνονται
 ἔγνη. ἂν και ὁ λίθος δὲν δεικνύει ἐκεῖ βλάβην τινα ἰδιαιτέραν. Ἐντεῦ-
 θεν ἐπίσης προῆλθεν ὅτι νῦν τὸ Θ δὲν διακρίνεται τοῦ Ο τῆς ἐν αὐτῷ
 στιγμῆς μὴ διαβλεπομένης πλέον. Ὁ κινὸς δύο γραμμάτων τύπος
 μετὰ τὸ συμπρόεδροι (στίχ. 6-7) ἀντικαθιστᾶ, περιττὸν και νὰ τὸ
 εἶπω, τὴν παρ' ἡμῖν νῦν τελείαν στιγμῆν.

³ Ἴδε περὶ τούτων Mommsen, Heortologie σελ. 240 και τὸ ἐπό-
 μενον ψήφισμα.

9), ὅστις πάνυ πιθανῶς ὑποτίθεται ἀρξας τὴν ἐπό-
 νυμον ἀρχὴν κατὰ τὸ 4^{ον} ἔτος τῆς 125^{ης} Ὀλυμπιά-
 δος, ἤτοι τὸ 277/6^{ον} ἔτος π. Χ. (C. I. At. II, 1,
 ἀριθ. 323, Dumont, Arch. Athen. σελ. 16 και ἐξ.).
 Ἐγένετο δὲ και τὸ ἡμέτερον ψήφισμα, ὡς συνή-
 θως τὰ τοιαῦτα ψηφίσματα, τὸν ἐπόμενον ἐνιαυτὸν,
 ἤτοι τὸ 1^{ον} ἔτος τῆς 126^{ης} Ὀλυμπιάδος (276/5
 π.Χ.) ἐπὶ Ἱέρωνος ἀρχοντος και ἐνταῦθα ἐγκείται
 τοῦ ἡμετέρου λίθου ἡ ἀξία, ὅτι δηλ. γνωρίζει ἡμῖν,
 καιπερ οὕτω κολοδὸς περιτωθεῖς, νέον ἀρχοντα και
 πρὸς τούτοις μετὰ πολλῆς πιθανότητος, ἂν μὴ
 μετὰ βεβαιότητος, και τὸ ἔτος τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ.

Στίχ. 3. Ποσιδεῶνος ὑστέρου. Τὸ ἔτος ἦτο, ὡς
 συνήθως καλεῖται, ὄχι ὀρθῶς βέβαια, ἐμβόλιμον·
 ἐπειδὴ δὲ καθ' οὗς χρόνους ἐρρήθη τὸ ψήφισμα αἱ
 φυλαὶ ἦσαν ἀναμφιδόλως δώδεκα (τοῦτο ἄλλως
 βεβαιούται και ἐκ τοῦ πρώτου στίχου ἔνθα λέγεται
 ἐπὶ τῆς Ἀντιοχίδος ἑκτῆς πρυτανείας), ἐκάστη Πρυ-
 τανεῖα διήρκει 32 ἡμέρας εἰς τὰ ἔχοντα ἐμβόλιμον
 μῆνα ἔτη, ἤτοι τὸ ὅλον 384 ἡμέρας. Ἀλλὰ ἡ 32^α
 ἡμέρα τῆς 6^{ης} Πρυτανείας εἶναι ἡ 192^α ἡμέρα τοῦ
 ὅλου ἔτους (192 + 192 = 384), τοιαύτη δὲ ἔπρεπε
 νὰ ἦναι και ἡ 15^η τοῦ Ποσιδεῶνος ὑστέρου, και
 ὄχι ἡ 13^η ὡς ἐν τῷ λίθῳ φέρεται. Ἡ ὁ χαρακτῆς
 λοιπὸν ἡμάρτησεν, ἢ, ὅπερ πολὺ πιθανώτερον, ἐμέ-
 λανθάνει μᾶλλον τῶν χρονολογικῶν ἐκείνων ὑπο-
 λογισμῶν τις, δι' οὗ τὸ πρᾶγμα θὰ ἐθεραπεύετο.
 Ἴσως οὐχὶ πάντες οἱ μῆνες οἱ πρὸ τοῦ Ποσιδεῶ-
 νος ὑστέρου ἐλογαριάσθησαν, ὅπως συνήθως ὡς κοῖ-
 λοι (29 ἡμερῶν) και πλήρεις (30 ἡμερῶν) ἐναλ-
 λάξ, ἀλλὰ εἰς μόνον τούτων ὡς κοῖλος, ἴσως δὲ και
 αὐτὸ τὸ ἔτος δὲν εἶχε 384 ἡμέρας. Τούλάχιστον
 εἰς τὸν νοῦν μου νῦν ταῦτα γράφοντος ἐπέρχεται,
 ὅτι ἐμβόλιμον ἔτος και 390 ἡμερῶν εὔρηται ἀνα-
 γεγραμμένον (ἴδ. Ἐφημ. Ἀρχ. 1883, σελ. 4, στίχ.
 60 = C. I. At. II, 2, Addend. σελ. 531, σημ. Köhler).
 Περὶ τούτων πάντων ἄς εἴπωσι τὰ δέοντα οἱ μεί-
 ζονα ἔχοντες τοῦ πράγματος γνώσιν και πλείονα τὰ
 μέσα πρὸς ἀκριβεστέραν αὐτοῦ ἐξέτασιν.

Στίχ. 15. Βασιλέως Ἀντιγόμου. Οὐδεμία ἀμ-
 φιβολία ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ Ἀντιγόμου τοῦ Γο-
 νατᾶ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ,
 τοῦ βασιλεύσαντος κατὰ τὸν Droysen ἐπὶ 38 ἔτη
 (279—241. Droysen, Gesch. d. Hellen. III, 2,
 σελ. 386).

ΕΠΙΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΠΠΟΟΡΝΤΙ
 ΔΟΣ ΤΡΙΤΗ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΗ ΣΠΡΥΤΑ ΝΕΙΑΣ ΗΙ
 ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ ΣΤΡΑΤΟΚΛΕΟΥΣ ΚΕΙΡΙΔΗΣ Ε
 5 ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΕΝ ΒΟΥΛΗ ΣΥΜΦΙΣΜΑΤΑΣ ΚΙΡΟΦΟ
 ΡΙΩΝΟΣ ΤΡΙΤΕΙΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΤΡΙΤΕΙΤΗΣ ΠΡΥΤΑ
 ΝΕΙΑΣ ΒΟΥΛΗ ΜΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΩΙ ΤΩΝ ΠΡΟΕΔΡΩΝ
 ΠΕΥΗΦΙΤΕΝ ΦΑΝΟΚΛΗΣ ΙΠΠΟΜΑΧΟΥ ΑΓΓΕΛΗΘΕΝ
 ΚΑΙ ΣΥΜΠΡΟΕΔΡΟΙ
 ΕΔΟΣΕΝ ΤΕΙΒΟΥΛΕΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ
 10 ΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ ΣΟΥΝΙΕΩΣ ΚΟΛΩΝΗΘΕΝ ΤΕ ΠΕΝΕ ΠΡΙΑ
 Ο ΕΠΙΜΕΛΗΤΑΙ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΟΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΗΘΕΝ ΤΕΣ
 ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΝΙΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΕΠΙΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΤΑΣ
 ΤΟΥΣ ΒΙΑΣ ΕΟΥΣ ΑΝΟΣΑΙ ΚΗΟΗΚΟΝ ΑΥΤΟΙΣ ΕΝ ΤΩ ΕΝΙΑΥ
 15 ΤΩΙ ΤΕΙΤΕ ΔΗΜΗΤΡΙΚΑΙ ΤΕΙ ΚΟΡΙΙ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΑΛΛΟΙΣ ΘΕΟΙΣ
 ΟΙΣ ΠΑΤΡΙΟΝ ΗΝΥΠΕΡ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑ
 ΔΟΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΟΥΣ ΑΝΔΕΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΟΥΜΑΤΑ ΜΙ
 ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΕΥΓΟΕΠΑΡΕΣ ΚΕΥΑΣ ΑΝΕΚΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΜΕΙ
 ΤΗΝ ΚΟΜΙΔΗΝ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΤΩ ΔΕ ΜΕΡΙΣ ΘΕΝ ΑΥΤΟ
 ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΟΥ ΣΙΕΥΓΟΥΣ ΤΙΜΗΝ ΕΠΕΑΥΚΑΝ ΤΕΙΡΟ
 20 ΛΕΙ ΕΠΕΜΕΛΗΘΗΣ ΑΝΔΕΚΑΙ ΤΗΣ ΑΛΛΑ ΔΕ ΜΑΣ ΕΤ
 ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΙΤΟΥ ΙΑΘΚΧΟΥ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΕΩΣ ΕΙ
 ΤΩΣ ΔΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΓΡΑΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΓΕΝΟ
 ΕΝΩΝΑΙΣ ΕΝ ΤΩΙ ΕΝΙΑΥΤΩΙ ΔΙΑ ΤΟΣΥΝ ΤΕΛΕΙ
 25 ΑΙΤΑ ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ Η ΕΣ ΕΙΛΑΝ ΔΕ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑ
 ΕΥΣΙΝΙΟΝ ΟΥΜΑΤΑ ΥΡΟΝ ΕΚΡΕΑΝ ΟΜΗΣ ΑΝΔΕΚΑ
 ΤΕΙΒΟΥΛΕΙΤΟΙΣ ΕΞ ΑΚΟΣΙΟΙΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ
 ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΟΥ ΣΤΕΛΟΓΟΥΣ
 ΕΝ ΗΝΟΧΗΣΙΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΛΟΓΙΣΤΑΣ ΚΑΤΕΙΚ
 30 ΜΗΤΡΑΙΟΝ ΚΑΙ ΤΑΣ ΕΥΟΥΝΑΣ ΔΕ ΔΩΚΑΣΙΝ ΕΝ
 ΤΩΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΕΝΟΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ
 ΑΛΛΑ ΠΑΝΤΑ ΘΕ ΑΠΡΟΣΗΚΕΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΟΥΣΙΑ
 ΑΝΗΛΩΚΑΣΙΝ ΕΚΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΦΙΛΟΤΙΜΟΥ ΜΕΝ
 ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΔΗΜΟΝ ΟΠΛΕΑΝ
 35 ΟΥΝ ΕΦΑΜΕΛΛΟΝ ΕΙΤΟΙΣ ΦΙΛΟΤΙΜΟΥ ΜΕΝΟΙ
 ΕΙΔΟΣ ΤΟΤΙΧΑΡΙΤΑΣ ΑΣΙΑΣ ΚΟΜΙΟΥΝΤΑ
 ΑΝΕΥ ΕΡΓΕΤΗΣ ΩΣΙΝ ΑΓΑΘΕΙ ΤΥΧΕΙ ΔΕ
 ΧΟΑΙ ΤΕΙΒΟΥΛΕΙΤΟΥΣ ΕΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΟΙΤΙΝ ΕΣ Α
 40 ΧΩΣΙΝ ΠΡΟΕΔΡΕΥΕΙΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΟΥΣ ΑΝ
 ΚΛΗΣΙΑΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣ ΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΩΝ ΓΝ
 ΔΕ ΕΥΜΒΑΛΛΕΣ ΘΑΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ
 ΜΟΝΟΤΙ ΔΟΚΕΙΤΕΙΒΟΥΛΕΙ ΕΠΑΙΝΕΣ ΑΥΤ
 ΕΠΙΜΕΛΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΤΟΥΣ ΕΠ
 45 ΚΛΕΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΟΡΑΣΥΚΛΗΝ
 ΑΥΡΙΔΗΝ ΝΙΚΗΤΗΝ ΝΙΚΗΤΟΥ
 ΚΑΤΕΤΕΦΑΝΩΣ ΗΙ ΕΚΑΤΕΡΟ
 ΝΗΣΣΤΕΦΑΝΩΙ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ
 ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΙ
 50 ΛΗΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΔΗΜΟΝ Ε
 ΛΟΙΠΑ ΦΙΛΟΤΙΜΟ
 ΡΕΣ ΘΑΙ ΠΑΡΑ ΤΟΥ
 ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΡΑ
 ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΝ
 ΛΙΟΝΑΙΣ ΔΥΣ
 55 ΛΕΙΤΟΥ ΙΕΡΑ
 ΟΙ ΕΙΣ Α

- Ἐπί Διοκλέους ἄρχοντο(ς), ἐπί τῆς Ἰπποθωντί-
δος τρίτης καὶ δεκάτης Πρυτανείας, ἡ
Ἀριστοφάνης Στρατοκλέους Κειριάδης ἐ-
γραμμάτευεν· Βουλῆς ψηφίσματα· Σκιροφο-
5 ριῶνος τρίτει ἰσταμένου, τρίτει τῆς Πρυτα-
νείας· Βουλῆ ἐμ. Βουλευτηρίω· τῶν Προέδρων [ἐ-
πεψήφριζεν Φανοκλῆς Ἰππομάχου Ἀγγελῆθεν
καὶ συμπρόεδροι.
Ἔδοξεν τῆ Βουλῆ καὶ τῶι Δήμωι.
10 Δημοκράτης Σουნიέως¹ Κολωνῆθεν εἶπεν· ἐπειδ[ῆ
οἱ ἐπιμεληταὶ τῶν μυστηρίων, οἱ χειροτονηθέντες
εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τὸν ἐπί Διοκλέους ἄρχοντος, τάς
τε θυ[σ]ίας ἔθυσαν, ὄσαι καθῆκον αὐτοῖς ἐν τῶι ἐνιαυ-
τῶι, τῆ τε Δήμητρι καὶ τῆ Κόρη(ι) καὶ τοῖς ἄλλοις
Θεοῖς,
15 οἷς πᾶτριον ἦν, ὑπὲρ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Δήμου
καὶ πα[ί]-
δων καὶ γυναικῶν· ἔθυσαν δὲ καὶ τὰ προθύματα ΜΙΙ
καὶ τὸ ζεύγος παρεσκευάσαν ἐκ τῶν ἰδίων εἰ[ς]
τὴν κομιδὴν τῶν ἱερῶν, τὸ δὲ μερισθὲν αὐτοῖς
εἰς τὴν τοῦ ζεύγους τιμὴν ἐπέδωκαν τῆ [Β]ο[υ]-
20 λῆι, ἐπεμελήθησαν δὲ καὶ τῆς ἀλαδε ἐλάσε[ως
καὶ τῆς Ἐλευσίνι τοῦ ἸαΟαχου ὑποδοχῆς· ὡ(σ)σα[ύ]-
τ[ως] δὲ καὶ τῶν πρὸς Ἄγραν μυστηρίων γενο-
μ[ένων] δις ἐν τῶι ἐνιαυτῶι διὰ τὸ συντελεῖ[σ]
θ[η] καὶ τὰ Ἐλευσίνια· ἀ[π]έ[σ]τ[ει]λαν δὲ καὶ εἰς τὰ [Ἐ-
25 λευσίνια θῦμα ταῦρον· ἐμρεσνόμεσαν δὲ κα[ί]
τῆ Βουλῆ τοῖς ἐξακοσίαις καὶ πενήκοντα
καὶ περὶ τούτων ἀπάντων τοὺς τε λόγους
ἐνηνόχασιν πρὸς τοὺς λογιστὰς καὶ εἰ[ς]
Μητρῶιον καὶ τὰς εὐθύναις δεδώκασιν ἐν
30 τῶι δικαστηρίω κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ
ἄλλα πάντα, ὅσα προσῆκον εἰς τὰς θυσιά[ς],
ἀνηλώκασιν ἐκ τῶν ἰδίων φιλοτιμούμενοι
πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Δῆμον· ὅπως ἂν
οὐκ ἐφάμιλλον εἰ τοῖς φιλοτιμουμένοις,
35 εἰδόσιν ὅτι χάριτας ἀξίας κομιούντα[ι], ὧν
ἂν εὐεργετήσωσιν. Ἀγαθῆ τύχει, δε[δ]ό-
χθαι τῆ Βουλῆ, τοὺς Προέδρους, οἵτινες ἀ[ν] λά-
χωσιν προεδρεύειν εἰς τὴν ἐπιούσαν [ἐκ-
κλησίαν, χρηματίσαι περὶ τούτων, γν[ώ]μων
40 δὲ ζυμβάλλεσθαι τῆς Βουλῆς εἰς τὸν [Δῆ]-
μον, ὅτι δοκεῖ τῆ Βουλῆ ἐπαινεῖσαι τ[ο]ὺς
ἐπιμελητὰς τῶν μυστηρίων τοὺς ἐπί Διο-
κλέους ἄρχοντος, Θρασυκλῆν [Θρασυκλέους;
Αὐρίδην, Νικῆτην Νικήτου
45 καὶ στεφανῶσαι ἐκάτερον ἠαλλοῦ μυρρί· ;

¹ Ὡς ὄνομα κύριον οὐχ εὐρεται ἐν τῇ λεξικῇ τοῦ Pape.

νης στεφάνωι, εὐσεβεία[ς] ἔνεκεν τῆς πρὸς
τοὺς Θεοὺς καὶ φιλοτιμίας τῆς πρὸς τὴν Βου-
λὴν καὶ τὸν Δῆμον ε
λοιπὰ φιλοτιμο[υ]μί[νοι]ς καὶ ἄλλο ἀγαθὸν εὐ-
50 ρέσθαι παρὰ τοῦ [Δ]ήμου, ὅτου ἂν δοκῶσιν ἀξιοί
εἶναι· ἀναγρά[ψαι] δὲ τόδε τὸ ψήφισμα τὸν
γραμμάτεα τῶν κατὰ Πρυτανείαν ἐν στήλαις
λίθιναις δυσ[ῖν] καὶ στήσαι τὴν μὲν ἐν τῆ αὐ-
λῆι τοῦ ἱερ[οῦ] τοῦ ἐν Ἐλευσίνι, τὴν δὲ
55 οἰεσα
.

Τὰ ἀνωτέρω, ἅτινα μεταγράψας εἰς τὴν κοινὴν
γραφὴν, ἐτήρησα τὴν ὀρθογραφίαν τοῦ χαρακτοῦ, φέ-
ρονται ἐγγεγραμμένα ἐπὶ στήλης λίθου πᾶνου σκλη-
ροῦ, πεντελησίου ὄμως πιθανῶς ἐκ τῆς θέσεως τῆς
καλούμενης κοινῶς τοῦ Κοκκιναρά. Τὸ μέγιστον
νῦν σωζόμενον αὐτῆς ὕψος, συμπεριλαμβανομένου
καὶ τοῦ ὕψους (0,03) τοῦ ὄλως ἀπλοῦ γείσου της
εἶναι 0,72 Γ.Μ, τὸ πλάτος της 0,37 καὶ κατὰ τὸ
γεῖσόν της 0,39 καὶ τὸ πάχος αὐτῆς 0,10 καὶ 0,15,
ἄδηλον δὲ, ἐννοεῖται, πόσον αὐτῆς μέρος ἀπεκρού-
σθη κάτωθεν.

Καὶ αὕτη ἡ στήλη, ὡς καὶ ἡ προηγούμενη,
ἀνευρέθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀνασκαπτομένου
τοῦ χώρου τοῦ μεταξὺ τοῦ ἐξ ὠμῶν πλίνθων ἀρ-
χαίου τοίχου τοῦ σημειουμένου ἐν τῷ διαγράμματι
τῶν Πρακτικῶν τοῦ 1884^{οῦ} ἔτους διὰ κυανοῦ χρω-
ματος καὶ τῶν γραμμάτων Σ-Σ' καὶ τοῦ πρὸς
βορρᾶν σχεδὸν παραλλήλου αὐτῷ τοῦ ἀπολήγοντος
κατὰ τὴν πρὸς ἀνατολὰς ἄκρην του εἰς τὴν μεσαίαν
τετραγώνου στήλην, κτισθέντος δὲ ἀναμφιβόλως ἐν
Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις, ἂν μὴ καὶ ἐν ὑστερωτέροις.
Ἡ γραφὴ ἐν γένει τοῦ ἡμετέρου ψηφίσματος εἶναι,
ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ παρατιθεμένῳ φωτο-
λιθογραφικῷ πανομοιότυπῳ τοῦ λίθου σφόδρα ἀνώ-
μαλος καὶ οἱ στίχοι κατ' ἀκολουθίαν διαφέροντες

¹ Ὡς αἱ νεώτεροι ἀνασκαφαὶ ἔδειξαν ὁ ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοίχος
(τὰ λίθινα αὐτοῦ θεμέλια σώζονται κατ' ὅλον τὸ μήκος του σχεδὸν ἀλό-
γητα) ἔφθανε πρὸς βορρᾶν ἐκτεινόμενος μέχρι τοῦ τῶν νῦν μικρῶν
Προπυλαίων, ὥστε καὶ πάλαι ποτὲ ἐντεῦθεν ὑπῆρχεν ἡ κυρία πρὸς τὸν
Ναδὸν ἄνοδος· ἐπίσης δὲ καὶ ὁ σχεδὸν παραλλήλος αὐτοῦ τοίχος, περὶ
τοῦ ἀνωτέρω ὁ λόγος, ἐξακολουθεῖ ἐκτεινόμενος πρὸς βορρᾶν, ἤτοι: τὰ
μικρὰ Προπύλαια, ἐπ' ἱκανόν. Ἀλλὰ περὶ τούτων θὰ γίνῃ ὁ προσήκων λό-
γος ἐν τοῖς ὁσονούπω ἐκδοθησομένοις Πρακτικῶσι τῶν ἐτῶν 1886^{οῦ} καὶ
1887^{οῦ}. Ἐνταῦθα ἀρκετὸν νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ ἡμέτερος λιθὸς εὐρέθη ὄλι-
γον τι πρὸς βορρᾶν τῆς 5ης ἤτοι τελευταίας πρὸς ἄρκτον τετραγώνου
στήλης ἐν ἐπιχώσει, ἥτις πολλάς ἐνέφαινε τὰς μεταβολὰς.

πολύ ἀλλήλων κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν γραμμῶν. Τούτων δὲ ἡ ἐγγράφαις λίαν ἀδαθῆς καὶ τὸ σχῆμα ἤκιστα ἐπιμελές καὶ κομψόν, ἴσως διότι καὶ αὐτὴ ἡ σκληρότης τοῦ λίθου οὐ μικρὸν εἰς τὴν ἐγγράφαις ἐγένετο κώλυμα. Καὶ ὅμως καὶ τοιοῦτον ὂν τὸ σχῆμα τῶν γραμμῶν μαρτυρεῖ οὐδὲν ἤττον τοὺς Μακεδονικοὺς ἔτι χρόνους καθὼς καὶ ἡ ὄλη τοῦ ψήφισματος ὑφῆ, φράσεις μάλιστα τινες αὐτοῦ, οἷα λ. γ. ἡ τῶν στίχων 37—38 οἴτινες ἀνλάχωσιν προεδρεύειν¹ δεικνύουσι πολὺ καλλίονας χρόνους ἢ ἡ διὰ τοῦ ε σταθερὰ σχεδὸν γραφὴ τοῦ η ἐν ταῖς τυπικαῖς ἐκείναις φράσεσι τεῖ Βουλῆ τεῖ Δήμητροι κτλ. καὶ ἡ ἐν ἀρχῇ φράσις Βουλῆς ψήφισματα.²

Τὸ ψήφισμα ἐρρήθη ὑπὲρ τῶν δύο μόνον (στίχ. 43-45), τῶν ἐξ Ἀθηναίων ἀπάντων ἐκλεγέντων,³ ἐπιμελητῶν τῶν μυστηρίων αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὸ τέλος αὐτοῦ (στίχ. 4-5), ἐπὶ Διοκλέους ἄρχοντος, ὅποτε ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον δέκα καὶ τρεῖς φυλαὶ (στίχ. 1) καὶ ἑξακόσιοι πεντήκοντα ($13 \times 50 = 650$) βουλευταὶ (στίχ. 26). Ἀλλὰ μέχρι τοῦδε δέκα καὶ τρεῖς γενομένας τὰς φυλάς ἐν Ἀθήναις ἐγινώσκουμεν μόνον κατὰ τοὺς Ἀδριανεῖους χρόνους, ὅποτε εἰς τὰς πρὸ ὑπαρχούσας δώδεκα εἶχε προστεθῆ καὶ ἡ εἰς τιμὴν τοῦ φιλαθηναίου Αὐτοκράτορος ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κληθεῖσα Ἀδριανίς. Ἀλλὰ καὶ τότε ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν ὄχι μόνον δὲν ἠῤῥῆθη εἰς ἑξακόσιους πεντήκοντα, ἀλλὰ τούναντίον καὶ ἡλαττώθη μάλιστα ἐπανελθὼν εἰς τὸν ἐπὶ τῶν δέκα φυλῶν τοῦ Κλεισθένους καὶ ἐν τοῖς λίθοις τῶν χρόνων ἐκείνων ἀναγεγραμμένον φέρεται πάντοτε ἡ Βουλὴ τῶν Φ (= 500).⁴

¹ Παράδ. C. I. A. II, 1, 334 καὶ τὰ ἐκείνῃ τοῦ Köhler σημειώμενα· ἐννοεῖται ὅμως οἴκοθεν, ὅτι κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἐπομένοις λεγόμενα δυνατὸν τὸ ψήφισμα ἐκείνο νὰ μὴ ἀναφέρηται εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Χρυσωνίδου πολέμου (267-260 π. X.).

² Τὴν φράσιν δὲν ἐνθυμούμεθα νὰ ἀνέγνωσκα ἄλλαχόθ, ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι ὑπάρχει που ἐν τοῖς μέχρι τοῦδε γνωστοῖς ἡμῖν ψήφισματι καὶ διέλαθε τὴν προσοχὴν μου· περὶ τῶν ὁμοίων ὅμως αὐτῆ καθὼς καὶ περὶ τῆς φράσεως Βουλῆ ἐμ Βουλευτηρίῳ παράδ. C. I. A. II, 1, 403, 431, 440 κτλ. καὶ τὰ ἐκείνῃ σημειώματα τοῦ Köhler.

³ Παράδ. C. I. A. II, 1, 376 καὶ τὸ ἐν τούτῳ τῷ τελεῖται προηγούμενον ψήφισμα.

⁴ Ἴδε περὶ πάντων τούτων Ivan Müllers Handbuch der klassischen Alterthums-Wissenschaft IV (1887) σελ. 133 καὶ τὰς ἐκεῖ σημειώσεις καὶ παραπομπάς. Ἐκεῖ γίνεται ὁ προστήκων περὶ πασῶν τῶν ἐν τοῖς ὑστερωτέροις Ρωμαϊκοῖς χρόνοις ἐπελθουσῶν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν Βουλευτῶν μεταβολῶν. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ἐκ μόνον

Δὲν ἀνάγεται λοιπὸν τὸ ἡμέτερον ψήφισμα εἰς τοὺς Ἀδριανεῖους χρόνους· φανερὸν ὅμως ἐπίσης ὅτι οὔτε εἰς τοὺς πρὸ τῆς φυγῆς ἐκ τῆς Ἑλλάδος (287/6 π. X.) Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ χρόνους, οὔτε εἰς τοὺς μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Ἀτταλίδος φυλῆς (200 π. X.) δύναται ν' ἀναφέρηται καὶ οὐδαμῶς γρήξει ἐνταῦθα μακρῶν λόγων τὸ πρᾶγμα εἰς ἐξήγησιν. Κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους (τοὺς πρὸ τοῦ 287 π. X. δηλ.) γνωστὴ εἶναι καὶ ἐκ τῶν συγγραφέων καὶ ἐκ τῶν λίθων ἡ ἐπελθούσα εἰς τὸ πολιτεῦμα τῶν Ἀθηναίων μεταβολὴ διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὰς ὑπαρχούσας δέκα τοῦ Κλεισθένους φυλῆς τῆς Ἀντιγονίδος καὶ Δημητριάδος καὶ τῆς ἀυξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν ἀπὸ πεντακοσίων εἰς ἑξακόσιους ($12 \times 50 = 600$),¹ κατὰ δὲ τούτους (τοὺς μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν δηλ. τῆς Ἀτταλίδος) οὐδαμῶς τοιαύτη μεταβολή, οἷαν ὁ ἡμέτερος λίθος ὑποδηλοῖ, μαρτυρεῖται, οὔτε ὑπὸ τῶν λίθων, οὔτε ὑπὸ τῶν συγγραφέων· αἱ φυλαὶ παραμένουσι πάντοτε δώδεκα καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν ἑξακόσιοι μέχρι τῶν Ἀδριανεῖων χρόνων.² Δέκα καὶ τρεῖς λοιπὸν ἐγένοντο αἱ φυλαὶ ἐν Ἀθήναις καὶ 650 οἱ βουλευταὶ κατὰ τοῦτο τὸ μεταξὺ (287-200) χρονικὸν διάστημα, καθ' οὓς δηλ. χρόνους προσετέθη καὶ ἡ Πτολεμαίς, ἐπὶ Διοκλέους ἄρχοντος, ὅστις ἀνδρῶν ἦναι παντάπασιν νέος ἄρχων, εἰς τοὺς ἀλλαχόθεν ἑπτὰ μέχρι τοῦδε γνωστούς ὄγδοος αὐτὸς προστιθέμενος,³ ἀνάγκη νὰ ἦναι κατὰ τὰ

τοῦ ἐκεῖ μνημονευομένου χωρίου τοῦ Πικυανίου (1,3,4) δὲν πιστεύω νὰ συνάγεται ἀναγκάτως, ὅτι ἠῤῥῆθη ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Ἀδριανίδος εἰς 540. Τὰ ὑπὸ τοῦ Neubauer περὶ τούτου λεγόμενα μοὶ εἶναι ἀτυχῶς ἀγνωστα. Διότι δὲν κατώρθωσα νὰ εἶρω τὸ βιβλίον του ἐν Ἀθήναις.

¹ Ὅταν ἡ Ἀντιγονίς καὶ Δημητριάς προστεθῆσαν (306/5 π. X.) εἰς τὰς πρὸ ὑπαρχούσας δέκα φυλάς κατέλαβον τιμῆς φαίνεται χάριν πρὸς τοὺς ἀνακηρυχθέντας σιωπηρὰς Ἀντίγονον καὶ Δημήτριον τὴν πρώτην θέσιν, ὥστε ἡ ἐπίσημος τῶν φυλῶν τάξις ἦτο ἡ ἑξῆς: I Ἀντιγονίς, II Δημητριάς, III Ἐρεχθίδης, IV Αἰγίδης, V Πικυανίς, VI Λεωνίδης, VII Ἀκκαμαντίς, VIII Οἰνήτης, IX Κερκροπίς, X Ἰπποθωνίς, XI Λιαντίς, XII Ἀντιοχίς. Πικυανίς. Πικυανίς. Δημ. § 104. C. I. A. II, 336 (=C. I. G. 111), 316, 322, 330, 335. Büchh, Epigraphisch-Chronologische Studien, σελ. 57.

² Πικυανίς. Πολύβ. 16, 25. Liv. 31, 15. Πικυαν. 1, 5, 5. 1, 8, 6. C. I. A. II, 465, III, 465, 578 καὶ πλείστα ἄλλα. Ἡ βουλὴ τῶν X (=600) φέρεται οὔτως ἀναγεγραμμένη ἐπὶ τῶν λίθων μέχρι τοῦ 130 μ. X., ὅποτε προστεθείσης τῆς Ἀδριανίδος ἐπέλθειν ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν.

³ Πικυανίς. νῦν Bul. de Cor. Hellénique, 1888, σελ. 75· ἡ ἐκεῖ παραπομπὴ C. I. A. II, 839 ἐπιβεβαιώνει ὅτι εἶναι τυπογραφικὴ ἀδελφία.

ειρημένα, ἢ ὁ κυδαθηναίεὺς Διοκλῆς (247 π.Χ.)¹ ἢ ὁ μνημονευόμενος ἐν τῷ εἰς τιμὴν τοῦ στρατηγῶν Δημαινέτου ψηφίσματι (214-209 π.Χ.)² καὶ μᾶλλον οὗτος (ἂν μὴ ὦσιν ὄντως ἀμφοτέροι οὗτοι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἄρχων, ὅπερ πιθανώτατον)³ εἰς οὗ τοὺς χρόνους ἐρρήθη κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ ἡμέτερον ψήφισμα. Καὶ τῷ ὄντι πότε ἀκριβῶς καθηγήθησαν αἱ δύο φυλαὶ Ἀντιγονίς καὶ Δημητριάς εἶναι ἀγνωστον, μηδεμιᾶς περὶ τοῦ πράγματος περισωθείσης ἡμῖν μαρτυρίας· ἐπειδὴ δὲ ἡ γνώμη τῶν φρονούντων, ὅτι ἡ ἀπάλειψις τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἐκ τοῦ καταλόγου καὶ ἡ ἀντικατάστασις διὰ τῶν τῆς νεωτέρας Ἐρεχθίδος καὶ τῆς νεωτέρας Αἰγιῆδος⁴ ἢ κατ' ἄλλους Ἀντιοχίδος⁵ ἐγένετο εὐθὺς μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ Δημητρίου ἐκ τῆς Ἑλλάδος, (287/6 π.Χ.) ἢ τοῦλάχιστον μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ (284/3 π.Χ.) δὲν συνάδει μὲ τοὺς περισωθέντας ἡμῖν λίθους,⁶ ἐγνωμάτευσαν ἄλλοι, ὅτι ἡ κατάργησις ἐγένετο κατὰ τὸν Χρεμωνίδειον καλούμενον πόλεμον (266-260 π.Χ.),⁷ ὁπότε προστεθείσης καὶ τῆς Πτολεμαίδος εἰς τιμὴν Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου (Παυσ. 1,8,1),⁸ αὕτη μὲν ἀντικατέστησε τὴν Δημητριάδα ἕκτι δὲ μὴ ταχθεῖσα μεταξὺ τῶν φυλῶν, ἡ δὲ νεωτέρα Ἐρεχθίδος τὴν Ἀντιγονίδα τὴν δευτέραν πιθανῶς ἐν τάξει λαβοῦσα θέσιν·⁹ ἀλλὰ καὶ τρίτη τις ὑπῆρξε γνώμη ὅτι, τῶν δύο ἐκείνων φυλῶν καταργηθεισῶν καὶ τῆς Πτολεμαίδος προστεθείσης, ἑνδεκά ἐγένοντο αἱ φυ-

λαὶ ἐν Ἀθήναις¹ μέχρι τῆς προσθήκης τῆς Ἀτταλίδος,² ἧτοι ἐπὶ ἡμῖσιν τοῦλάχιστον αἰῶνα (246-200 π.Χ.).

Ἄλλὰ τὰ μὲν κατὰ τὰς δύο νεωτέρας φυλάς ἀπεδείχθησαν ἤδη λόγοι κενοὶ ἢ εἰκασίαι ἀβάσιμοι,³ ὁ δὲ ἡμέτερος λίθος ἀναιρῶν, ὡς εἰκός, καὶ τὴν γνώμην τῶν δεχομένων 11 τὰς φυλάς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ἐγκαίρως πάνυ ἤλθεν εἰς φῶς νομίζω εἰς κύρωσιν καὶ συμπλήρωσιν τῆς μόνης ὀρθῆς κατ' ἐμὲ γνώμης τοῦ J. Beloch, ὅστις τοῦτο μὲν ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως, ἦν πρῶτος ἐποίησατο, περὶ τῆς ἐγγραφῆς τῶν θεσμοθετῶν κατὰ τὴν ἐπίσημον τῶν φυλῶν τάξιν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἀρχόντων τῷ δημοσιευθέντι τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ

¹ Παράβ. Zeitschrift f. Alterthums-Wissenschaft 1857 σελ. 18 καὶ ἐξῆς.

² Ἡ τάξις τῶν δωδέκα φυλῶν μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Ἀτταλίδος μαρτυρομένη ὑπὸ πολλῶν μνημείων ἦν ἡ ἐξῆς: I Ἐρεχθίδος, II Αἰγιῆς, III Πανδιονίς, IV Λεωντίς, V Πτολεμαίς, VI Ἀκαμαντίς, VII Οἰνής, VIII Κεκροπίς, XI Ἴπποθωντίς, X Αἰαντίς, XI Ἀντιοχίς, XII Ἀτταλίς. Ὁ Böckh θέλων νὰ ἐξηγήσῃ τὴν παράδοξον (5ην) θέσιν τῆς Πτολεμαίδος ἐν τῇ τάξει ταύτῃ (Epigr. Chronol. Stud. σελ. 57), θέσιν, ἧτις ἐπανεφέρει τὸν Ross εἰς τὴν ἡμαρτημένην γνώμην τοῦ Corsini (Fasti Attici, 1, σελ. 165, 177) ὅτι καὶ ἡ Ἀντιγονίς καὶ ἡ Δημητριάς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ταύτην εἶχον τὴν θέσιν (ἡ μὲν τὴν 5ην δηλ. ἡ δὲ τὴν 12ην), ἦν κατόπιν ἔλαβον αἱ πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτῶν δημιουργηθεῖσαι Πτολεμαίς καὶ Ἀτταλίς (Demom., 1, σελ. 2. Εὐστρατιᾶδος Διατριβ. Ἐπιγρ. 1856, σελ. 21 καὶ ἐξ.), ὁ Böckh, λέγων, ὑπέθεσεν ὅτι κατ' ἀρχὰς ἡ Πτολεμαίς ἀντικαταστάσασα τὴν νεωτέραν Αἰγιῆδα εἶγε λάβει τὴν 6ην θέσιν, ὥστε ἡ τάξις τῶν φυλῶν τότε ἐγένετο ἡ ἐξῆς: I Ἐρεχθίδος νεωτέρα, II Ἐρεχθίδος, III Αἰγιῆς, IV Πανδιονίς, V Λεωντίς, VI Πτολεμαίς, VII Ἀκαμαντίς, VIII Οἰνής, IX Κεκροπίς, X Ἴπποθωντίς, XI Αἰαντίς, XII Ἀντιοχίς ὅταν δὲ κατόπιν ἐσθῆσθη τὸ καταλόγος καὶ ἡ νεωτέρα Ἐρεχθίδος καὶ ἀντ' αὐτῆς προσετέθη ἡ Ἀτταλίς δωδεκάτη, ὅπως αὕτη, ἧτοι εἰς τὸ τέλος, τότε ἐχώρησαν πρὸς τὰ ὀπίσω, ἧτοι πρὸς τὴν ἀρχὴν, πᾶσαι αἱ φυλαὶ κατὰ μίαν θέσιν καὶ ἐνταῦθεν ἡ Πτολεμαίς ἤλθε πέμπτη ἐν τῇ τάξει. Ὅτι ἐκ τοῦ ἡμετέρου λίθου τὸ πρᾶγμα ἐξηγεῖται, ὡς κατωτέρω βεβαιῶνεται, ἀπλούστερον καὶ φυσικώτερον περιττόν καὶ νὰ τὸ σημειώσω ἐνταῦθα.

³ Ἡ νεωτέρα Ἐρεχθίδος λ. γ. οὐδὲν ἄλλο ἢ ἡ ἡμαρτημένη ἀνάγνωσις Ἐρεχθίδος φυλῆς νεωτέρ[ας] ἀντὶ τῆς ὀρθῆς Ἐρεχθίδος φυλῆς νεωτέρ[ας] (C. I. A. II, 966. Zeitschrift f. Alt. Wissen. 1857, σελ. 21). Αἰγιῆς δὲ νεωτέρα οὐδ' ἠδύνατο ὅλος νὰ ἐπαρῆ κατὰ τοὺς δεχομένους ὅτι αἱ δύο ἐκείναι φυλαὶ καθηγήθησαν ἅμα τῇ προσθήκῃ τῆς Πτολεμαίδος, (Hermes, 2, σελ. 288 καὶ ἐξῆς)· ὅτι δὲ καὶ ἡ νεωτέρα Ἀντιοχίς τοῦ Gilbert (Philologus, 1880, σελ. 374. Ἀθην. 6, 271) δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ ἀσφαλῶν βάσεων ἤρκει νὰ δείξῃ μόνη ἢ παρατήρησις ὅτι, ἂν δημόται Ἀγρολεῖς ἀνήκον καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῶν δωδέκα φυλῶν εἰς τὴν Ἐρεχθίδα φυλὴν (C. I. A. 338) ἀδύνατον δὲν ἦτο νὰ ἀνήκον τοιοῦτοι (οἱ ὑπέρτερον λ. γ. Ἀγρολεῖς) κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καὶ εἰς τὴν Ἀντιγονίδα (παράβ. καὶ Hermes, 9, σελ. 415, Anhang, Mittheil. d. Deut. Instit. 1879, σελ. 99, σημ. 2 καὶ σελ. 329). Τί περὶ πάντων τούτων φρονεῖ ὁ Spangenberg ἀγνωστῶ, διότι καὶ τούτου τὸ βιβλίον δὲν κατώρθησα νὰ εὔρω ἐν Ἀθήναις.

¹ Παράβ. Dumont, Archontes Atheniens, σελ. 46. Fast. Épon. σελ. 65.

² Παράβ. Ἐφημ. Ἀρχαιολ. 1887, σελ. 3-4 στίχ. 18 καὶ σελ. 8.—11 = Bul. de Cor. Hell. ἔ. ἀ. σελ. 81.

³ Παράβ. Bul. d. Cor. Hell. ἔ. ἀ. σελ. 76 καὶ ἐξῆς Παραγθεῖς τῷ ὄντι ὑπὸ τοῦ Dumont καὶ μὴ ἔχων ὑπ' ὄψιν μου, οὔτε τὸ ἀντίγραφον τοῦ Köhler, οὔτε τοὺς πίνακας τοῦ Εὐστρατιᾶδος (C. I. A. II, 859 = Ἐπιγρ. Ἀνέκδ. 1852 ἀριθ. 66) ἔγραψα ὅτι (Ἐφημ. Ἀρχ. 1887, σελ. 11) ἀδύνατον εἶναι ὁ τοῦ εἰς Δημαινέτον ψηφίσματος ἀρχῶν Διοκλῆς νὰ συντακτοῦσθαι πρὸς τὴν Κυδαθηναίαν Διοκλέα. Τὸ πρᾶγμα οὐ μόνον δυνατόν, ἀλλὰ καὶ πιθανόν εἶναι καὶ ἡ πιθανότης του αὐξάνεται ἐτι μᾶλλον ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου λίθου, ὡς κατωτέρω δευχθήσεται.

⁴ Wachsmuth, Stadt Athen, 1, 621. Böckh, Epigr. Chronologische Studien σελ. 57 καὶ τὰς ἐκεῖ παραπομπάς.

⁵ Philologus, 39 (1880) σελ. 373 καὶ ἐξῆς.

⁶ Παράβ. C. I. A. II, 316, 324 κτλ.

⁷ Παράβ. περὶ τούτου τοῦ πολέμου Droysen, Geschichte des Hellenismus III, 1, σελ. 230 καὶ ἐξῆς.

⁸ Ἐβασίλευσεν οὗτος κατὰ Droysen ἔ. ἀ. III, 2 πίν. 3ος ἔτη 39, ἧτοι ἀπὸ τοῦ 285^{ου} μέχρι τοῦ 246^{ου} ἔτους π. Χ. ὁπότε καὶ ἀπέθανε.

⁹ Παράβ. Hermes, 2, 287 καὶ ἐξῆς. Ἀλλὰ τὴν γνώμην του ταύτην φαίνεται ἀπορρίψας κατόπιν ὁ Dittenberger καὶ τοῖς τὰς 11 φυλάς δεχομένοις συνταχθεῖς (Hermes, 9, σελ. 415, σημ.)

Εὐστρατιάδου (Ἐπιγρ. Ἀνέκδοτοι 1852 ἀριθ. 66 = C. I. A. II, 859)¹ τοῦτο δὲ ἐπὶ τῆς μαρτυρίας Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου (ἐν λέξει Βερενικίδα) καὶ τῶν ἐν γένει πολιτικῶν σχέσεων καὶ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τῶν χρόνων ἐκείνων (266-200) στηριζόμενος, ἐγνωμάτευσεν ὅτι οὐχὶ κατὰ τὸν Χρομμωνίδειον πόλεμον, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ τέλος τοῦ 3^{ου} π. Χ. αἰῶνος κατηργήθησαν αἱ δύο φυλαὶ Ἀντιγονίς καὶ Δημητριάς καὶ ὅτι πρὸς τοῦτοις ἡ Πτολεμαίς προστεθῆναι οὐχὶ εἰς τιμὴν καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐπὶ τῆς βασιλείας (285-246) Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, ἀλλ' ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου (246-221) καὶ ὅχι καὶ ὅχι πολλὰ ἔτη μετὰ τὴν διὰ τοῦ Ἀράτου ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς Μακεδονικῆς φρουρᾶς (229 π. Χ.) ὅποτε καὶ ὁ δῆμος Βερενικίδα εἰς τιμὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Βερενίκης (Στεφ. Βυζ. ἐ. ἀ.) ἐδημιουργήθη, ὡς κατόπιν ἐδημιουργήθη ὁ δῆμος Ἀπολλωνιεὺς εἰς τιμὴν τῆς γυναικὸς τοῦ Ἀττάλου Α' Ἀπολλωνίδος ἢ Ἀπολλωνιάδος συγχρόνως, ἐν-

¹ Neue Jahrbücher f. Philologie und Paedagogik 1884, σελ. 481 καὶ ἐξῆς. Χάριν τῶν μὴ ἐχόντων πρόχειρον τὸ βιβλίον ἀναγράφω ἐνταῦθα, παραλείπων ἐπίσης χάριν συντομίας τὰ κρίμα ὀνόματα. Δύο ἔτη ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἀρχόντων (C. I. A. II, 859) τὸ 1ον καὶ 13ον (14ον πιθανῶς) κατὰ τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Beloch περὶ τῆς ἀναγραφῆς τῶν θεομοθετῶν κατὰ τὴν ἐπίσημον τῶν φυλῶν τάξιν.

1ον ἔτος.

13ον (14ον) ἔτος.

Ἀρχ. Διομεεὺς	Ἀρχ. Προβαλίσιος Πανδιονίς
βασ. Ἀχαρνέως Οἰνήης	βασ. Ἀμαξαντεὺς Ἰπποθωνίς
πολ. Προσπάλτιος Ἀκαμαντίς	πολ. Ἀχαρνέως Οἰνήης
θεσμ. ἐκ Κολωνοῦ Αἰγῆς IV	θεσμ. Κυθαθηναίους Ἀντιγονίς I
» Παιαντεὺς Πανδιονίς V	» Λαμπρεὺς (Δημητριάς) II
» Λευκονοεὺς Λεωντίς VI	» Βερενικίδης Πτολεμ. VII (VI)
» Ἀχεροδούς Ἰπποθωνίς XI(XI)	» Αἰζωνεὺς Κεχροπίς X (IX)
» Ραμνοσίσιος Αἰαντίς XI(XII)	» Φαληρεὺς Αἰαντίς XII(XI)
» Ἀλωπεκῆθ. Ἀντ. XII(XIII)	» Παληρεὺς Ἀντιοχίς XIII(XII)

Ἐν τῷ ἔτει 13^ω (14^ω) ἀντικατέστησα εἰς τὸν δεῦτερον θεομοθετὴν Λαμπρεῖα τὴν παρὰ Beloch Ἐρεχθηίδα διὰ τῆς Δημητριάδος, ἀφοῦ ἐκ τοῦ ἡμετέρου λίθου προκύπτει σαφῶς, ὅτι οὗτοι ἀπὸ τῆς δὲν εἶχε καταργηθῆ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Πτολεμαίδος, ὅποτε ἀναμφιδόλως νείαι μεταβολαὶ ἐπῆλθον εἰς τὰς σχέσεις τῶν δῆμων πρὸς τὰς φυλάς καὶ κατ' ἀκολουθίαν δυνάμεθα εὐλόγως νὰ δεχθῶμεν, ἂν μὴ τι ἄλλο, ὅτι Λαμπρεῖτε δημόσια ὑπῆγοντο καὶ εἰς τὴν Δημητριάδα. Ἐπίσης δὲ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου λίθου στηριζόμενος ἔταξα 10ην 12ην καὶ 13ην τὰς τρεῖς τελευταίας φυλάς Κεχροπίδα, Αἰαντίδα καὶ Ἀντιοχίδα, 7ην δὲ τὴν Πτολεμαίδα, ἐγκλείσας ἐν παρενθέσει τοὺς ἀριθμούς, οὓς αὐτὰ παρὰ Beloch φέρουσι. Τούναντίον ἔπραξα ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει, ἐνέκλεισα δηλ. τοὺς κατ' ἐμὲ ἀριθμούς τῶν τριῶν τελευταίων φυλῶν ἐν παρενθέσει, διότι πιθανόν μὲν εἶναι (ἴδε καὶ Εὐστρατ. ἐ. ἀ. σελ. 22 καὶ Köhler C. I. A. 859), ἀλλ' ὅχι καὶ βέβαιον ὅτι καὶ τὸ 1ον ἔτος τοῦ καταλόγου ἀναγράφει ἄρχοντας ἄρξαντας μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Πτολεμαίδος.

νοεῖται, μετὰ τὴν προσθήκην τῆς Ἀτταλίδος φυλῆς (Hermes, IX σελ. 414). Εἶναι δὲ ἀνάγκη νῦν νὰ προσθέσω ἐγὼ εἰς ταῦτα ὅτι, ὡς ὁ ἡμέτερος λίθος σαφῶς φθέγγεται, οἱ Ἀθηναῖοι τῶν χρόνων ἐκείνων «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα γερόμενοι, ἵνα τοὺς πάντας κερδήσωσι» οὐδετέραν τῶν δύο ἐκείνων φυλῶν καταργήσαντες¹ προσέθησαν δεκάτην τρίτην τὴν Πτολεμαίδα δόντες μάλιστα αὐτῇ τὴν ἐν τῷ μέτρῳ (7^{ον}) τιμητικὴν θέσιν² καὶ ὅτι αἱ ἀνωμαλίαι ἐκεῖναι τοῦ καταλόγου τῶν ἀρχόντων, εἰς ἃς καὶ αὐτὸς ὁ Beloch³ προσέκρουσε, δύνανται νῦν ἐξ ἄλλων λόγων πολὺ εὐκολώτερον νὰ ἐξηγηθῶσι καὶ ὅχι ἐξ ἀντιγραφικῆς ἀβλεψίας; Διότι οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι, προστεθείσης τῆς Πτολεμαίδος δεκάτης τρίτης φυλῆς, καὶ τὰ τῶν δῆμων βεβαίως μετήλλαξαν θέσιν.

Οὔτε κατηργήθησαν λοιπὸν οὔτε ὀνόματα ἤλλαξαν, ἀλλὰ παρέμειναν ὑπάρχουσαι ἡ Ἀντιγονίς καὶ ἡ Δημητριάς μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς τῆς Ἀτταλίδος (200 π. Χ.), ὅποτε καὶ μόνον οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τοὺς ἐκ δυσμῶν ἰσχυροὺς συμμάχους τῶν πεποιθότες ἐτόλμησαν καὶ νὰ ἀποξέσωσιν ἐκ τῶν λίθων τὰ ὀνόματα αὐτῶν (ἴδε C. I. A. II, 331, τὴν σημ. τοῦ Köhler). Οὐδ' ὑπῆρξαν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνοι, κατὰ τὴν γνώμην μου, καθ' οὓς ἕνδεκα ἐγένοντο αἱ φυλαὶ ἐν Ἀθήναις. Ἄλλη τις ὁμοίως ἐγένετο μεταβολὴ ἢ προσθήκη τῆς Πτολεμαίδος (229-221 π. Χ.)⁴ ὡς δεκάτης τρίτης φυλῆς, μεταβολή, ἥτις

¹ Ὁ Beloch, ἐπὶ μόνου, ὡς εἰκόσ, τοῦ καταλόγου τῶν ἀρχόντων στηριζόμενος, υπέθεσε λίαν εὐλόγως ὅτι εἰσαχθείσης τῆς Πτολεμαίδος ἐξέλιπεν ἡ Δημητριάς, τῆς Ἀντιγονίδος παραμεινάσης κολακείας χάριν πρὸς Ἀντίγονον τὸν Δόσωνα (ἐ. ἀ. σελ. 487).

² Ἡ τάξις τῶν φυλῶν τότε ἦν ἡ ἀκόλουθος κατὰ τὴν γνώμην μου: I Ἀντιγονίς, II Δημητριάς, III Ἐρεχθηίς, IV Αἰγῆς, V Πανδιονίς, VI Λεωντίς, VII Πτολεμαίς, VIII Ἀκαμαντίς, IX Οἰνήης, X Κεχροπίς, XI Ἰπποθωνίς, XII Αἰαντίς, XIII Ἀντιοχίς. Ὅταν κατόπιν κατηργήθησαν μὲν αἱ δύο πρώται, προστεθῆναι δὲ εἰς τὸ τέλος ἡ Ἀτταλίς ἔλαβεν, ὡς εἰκόσ, ἡ Πτολεμαίς τὴν 7ην θέσιν.

³ Δὲν μετὰ λαμβάνει βεβαίως ὁ ὑπ' ἀριθ. 991 κατάλογος τοῦ C. I. A. II, ἀλλὰ νομίζω ὅτι τοῦ πράγματος πρέπει νὰ ζητηθῆ νῦν ἄλλη ἐξηγήσις. Ὁ λίθος εἶναι ἀληθῶς, ὡς ὁ Köhler σημειοῖ, ἄνω, πλὴν μικρᾶς τιμῆς κατὰ τὴν ἔμπροσθεν ὀρθρῶν βλάβης, σῶος καθ' ὅλον τοῦ τὸ πάχος καὶ ἡ ἐξεργασία τῆς ἐπιφανείας του τοιαύτη, ὥστε ν' ἀποκλείη τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ἔστεικεν ἄλλος λίθος· ἀλλ' ἡ πρὸς τὰριστέρᾳ τοῦ ὀρθρῶτος ἐπίσης σῶα ἐπιφάνειά του μαρτυρεῖ ὅτι ἠδύνατο ἐκεῖ ἄλλος λίθος νὰ προσκολληθῆ καὶ πιθανώτατα ἦν τοιοῦτος προσκολλημένος, ἐν ᾧ ἴσως τὸ τε ψήρισμα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν δῆμων τῶν δύο φυλῶν Ἀντιγονίδος καὶ Δημητριάδος ἦσαν ἐγκαταραγμένα. (Παράβ. καὶ Ross, Demen, σελ. 3).

⁴ Κατὰ τοῦτο τὸ ἔτος (221ον π. Χ.) ἀπέθανε Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης. (Droysen, ἐ. ἀ.).

επανελήφθη καὶ πάλιν κατόπιν κατὰ τοὺς Ἀδριανείους χρόνους¹, χωρὶς ὅμως νὰ συνεπιφέρῃ καὶ τὴν ἄλλην μεταβολήν, τὴν εἰς 650 δηλ. αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν περίοδον τοῦ χρόνου καὶ δὴ καὶ πιθανώτατα μεταξὺ τοῦ 214^{ου} καὶ 209^{ου} ἔτους π. Χ. ἐρρήθη καὶ τὸ ἡμέτερον ψήφισμα ὑπὲρ τῶν ἐπιμελητῶν τῶν μυστηρίων ἐπ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ Διοκλέους ἀρχοντος ὅστις 12^{ος} μὲν ἢ μᾶλλον 13^{ος} φέρεται ἀναγεγραμμένος ἐν τῷ ἄνω μνημονευθέντι καταλόγῳ τῶν ἀρχόντων (C. I. A. II. 859), μέσος δὲ μεταξὺ τοῦ Χαιρεφῶντος καὶ Αἰσχρωνος ἐν τῷ εἰς τιμὴν τοῦ στρατηγοῦ Δημαινέτου ψηφίσματι (Ἐφ. Ἀρχ. 1887, σελ. 3-4).

Περὶ τῶν καθ' ἕκαστον τοῦ ψηφίσματος δὲν ἔχω πολλὰ νὰ παρατηρήσω.

Στίχ. 5. *Τρίτει ἰσαμένον, τρίτει τῆς Πρυτανείας.* Κατὰ τὰ κοινὰ ἔτη μία μὲν φυλὴ θὰ ἐλάγχανε νὰ πρυτανεύῃ 29 ἡμέρας, ἑτέρα ἐπίσης 29, ἂν τὸ ἔτος εἶχε 355 ἡμέρας, 28 δὲ ἂν τὸ ἔτος εἶχε μόνον 354, αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι ἀνὰ 27 ἡμέρας. Ἄν τὸ ἔτος εἶχε καὶ ἐμβόλιμον μῆνα, 384 δὲ ἡμέρας, τότε, 7 μὲν φυλαὶ θὰ ἐλάγχανον νὰ πρυτανεύσωσι ἀνὰ 30 ἡμέρας, 6 δὲ ἀνὰ 29· ὥστε ὁποῖόν τι ἦν τὸ ἔτος, καθ' ὃ ἐρρήθη τὸ ἡμέτερον ψήφισμα, ἐκ τούτου καὶ μόνου, ὅτι ἡ Ἰπποθωντίς ἔλαχε νὰ πρυτανεύσῃ 29 ἡμέρας, δὲν δυνάμεθα βέβαια νὰ εἰκάσωμεν.

Στίχ. 19. *Ἐπέδωκαν τῷ [B]ο[v].λεῖ ἡδύνατο καὶ τῷ πόλει νὰ συμπληρωθῇ.* Τὸ νόημα εἶναι βεβαίως ὅτι εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ ζεύγους ἐδᾶπνήσαν ἐξ ἰδίων.

Στίχ. 22-24. *Τῶν πρὸς Ἄγγραν μυστηρίων γενομένων δις ἐν τῷ ἐνιαυτῷ διὰ τὸ συντελεῖ[σθ]αι τὰ Ἐλευσίνια.*—Τὰ πρὸς Ἄγγραν μυστήρια (τὰ καὶ μικρὰ καλούμενα) ἐτελοῦντο κατὰ μῆνα Ἀρθεστηριῶνα καὶ ἦσαν οἰονεὶ προπαρασκευῆ διὰ τὰ ἐν Ἐλευσίνι (τὰ μεγάλα) τὰ τελούμενα, ὡς γνωστόν, τὸν φθινόπωρον, ἤτοι κατὰ μῆνα Βοηδρομιῶνα (A. Mommsen, Heortologie σελ. 77, 222, 373). Οἱ θέλοντες λοιπὸν ἐκ τῶν ξένων νὰ μνηθῶσι ἦσαν ἡναγκασμένοι δις νὰ ἔλθωσιν εἰς Ἀθήνας, τὸ ἕαρ, χάριν τῶν πρὸς Ἄγγραν, καὶ κατόπιν τὸν φθινόπωρον, χάριν τῶν ἐν

¹ Καὶ τότε οἱ Ἀθηναῖοι τιμῆς βέβαια χάριν ἔδωκαν τῇ Ἀδριανίδι τὴν ἐβδόμην θέσιν. (Παράβ. Hermes 9, σελ. 297.)

Ἐλευσίνι μυστηρίων· οἱ ἐπιθυμοῦντες μάλιστα καὶ τῆς ἐποπτείας, ἤτοι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ τῆς μυσσεως, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον, νὰ μετάσχωσι, τετράκις ἔπρεπε νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰς Ἀθήνας, ἀφοῦ ὡς λέγει ὁ Πλούταρχος (Δημήτρ. § 26) «ἐπώπτευσον δὲ τοῦλάχιστον ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐνιαυτῶν διαλείποντες». Τοῦτο ὅμως εἰς πολλοὺς αὐτῶν, ὡς εἰκός, δὲν ἦτο εὐκόλον καὶ τούτοις ὑποθέτω γαριζόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι ἐτέλουν δις ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, ἤτοι καὶ ὀλίγον πρὸ τῆς ἐνάρξεως πιθανῶς τῆς ἐν Ἐλευσίνι τελετῆς, τὰ πρὸς Ἄγγραν μυστήρια, οὐχὶ κατὰ πάντα ὅμως τὰ ἔτη ἴσως, ἀλλὰ μόνον ὅταν ἐν Ἐλευσίνι ἐτελοῦντο τὰ πεντετηρικά, τὰ καὶ ἰδίως μεγάλα καλούμενα, Ἐλευσίνια· εὐνόητον δὲ ὅτι, ἂν τὰ περὶ τοῦ ἀρχοντος Διοκλέους ἀνωτέρω εἰρημένα δὲν εἶναι ἀβάσιμα, ὄντως τα μεγάλα Ἐλευσίνια ἐτελέσθησαν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, καθ' ὃν τὸ ἡμέτερον ψήφισμα ἐρρήθη (Ἀρχ. Ἐφημ. 1887, σελ. 7, στίχ. 25). Ὁ Mommsen φρονεῖ (ἐ. ἀ. σελ. 251, σημ.) ὅτι ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις ἐπετρέπετο τοῖς ξένοις (τοῖς Ῥωμαίοις) ἢ εἰς τὰ ἐν Ἐλευσίνι μυστήρια μῦσησις καὶ ἄνευ τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐκείνης ἐν τοῖς πρὸς Ἄγγραν μυστηρίοις μυσσεως· ἀλλ' ἴσως καὶ τότε ἐγένετο ὅ,τι καὶ ἐν τοῖς χρόνοις, καθ' οὓς τὸ ἡμέτερον ἐρρήθη ψήφισμα, ἐτελοῦντο δηλ. πιθανῶς τὰ πρὸς Ἄγγραν δις, ἀφοῦ πάντως ὡς τι οὐχὶ θεμιτὸν θεωρεῖτο τὸ νὰ μνηθῇ τις τὰ μεγάλα ἄνευ τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐκείνης ἐν τοῖς πρὸς Ἄγγραν (τοῖς μικροῖς) μυσσεως (παράβ. Mommsen, ἐ. ἀ. σελ. 71 καὶ τὰς ἐκεῖ σημειώσεις). Ὅτι δὲ καὶ ὅλως παράνομα πράγματα ἐπέτρεπον νὰ γίνωνται οἱ Ἀθηναῖοι τῶν χρόνων ἐκείνων χάριν κολακείας πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς ἡμέρας ἀποδείξεις τὰ ὑπὸ τοῦ Πλούταρχου ἀφηγούμενα (Δημήτρ. 26).

Στίχ. 52-53. *Ἐν στήλαις λιθίναις δυσὶν ἢ μία θὰ ἦτο προσωρισμένη βέβαια νὰ στηθῇ ἐν τῷ Ἐλευσίνι τῷ ἐν Ἀστει, ἢ δὲ ἡμετέρα ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Ἐλευσίνι, ὡς εἶκασα, καὶ ἐκεῖθεν ἐρρήθη, τίς οἶδε εἰς ποίους χρόνους, ἐκεῖ ὅπου καὶ εὐρέθη.* Ψηφίσματα τοιαῦτα εἰς διπλοῦν καὶ τριπλοῦν πολλάκις (ἴδε Φιλίστορος τόμ. 2^{ον}, σελ. 238=Mommsen, Heortol. σελ. 227) γινόμενα, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον, μνημονεύονται πολλά, ἀλλὰ καθ' ὅσον ἐγὼ οἶδα, οὐδενὸς μέχρι τοῦδε εὐρέθησαν

τοιαῦτα διπλᾶ ἀντίγραφα.¹ Θὰ ἦτο βεβαίως εὐτύ-
χημα ἂν τοῦ ἡμετέρου ψηφίσματος εὕρισκετο καὶ
ἡ ἑτέρα στήλη ἢ ἐν Ἀθήναις ποτὲ σταθεῖσα, τοῦ-
λάχιστον τὸ κατώτερον αὐτῆς μέρος, καθ' ὃ ἡ ἡμε-
τέρα εἶναι ἐλλιπής. Καὶ οὕτως ὅμως, καλοβὸς καὶ

οὐχὶ ἄρτιος, περιωθεῖς ἡμῖν ὁ λίθος ἀναγράφει σα-
φέστερον ἢ ὅσον μέχρι τοῦδε ἐγινώσκομεν τὰ κήρια
καθήκοντα τῶν ἐπιμελητῶν τῶν μυστηρίων (ἴδε
Mommsen, ἐ.ἀ. σελ. 240 καὶ ἐξ.) καὶ εἶναι καὶ διὰ
τοῦτο ἀκόμη πολλοῦ λόγου ἄξιος.

37

Υ Σ Ι Α Σ Θ Ε Σ Β Ι Ω Ν . Σ Ε Λ Ε Υ Σ Ι Ν Ι Ο Σ Ε Ι Π Ε Ν .
 Ρ Ε Ι Δ Η Δ Ι Ω Ν Ε Κ Τ Ε Τ Ω Ν Ε Μ Π Ρ Ο Σ Ο Ε Ν Χ Ρ Ο Ν Ω .
 Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ε Υ Ω Ν Τ Ο Ι Σ Τ Α Μ Ι Α Ι Σ Τ Ω Ν Σ Ι Τ Ω Ν .
 Κ Ω Ν Κ Α Ι Τ Ο Ι Σ Ε Ρ . Τ Ε Ι Δ Ι Ο Ι Κ Η Σ Ε Ι Δ Ι Α Τ Ε .
 5 Ε Ι Ε Υ Ν Ο Υ Σ Ω Ν Α Θ Η Ν Α Ι Ω Ν Τ Ο Ι Σ Τ Ε Τ Α Γ Μ Ε Ν .
 Ι Σ Ε Λ Ε Υ Σ Ι Ν Ι Κ Α . Ρ Ε Ι Α Ν Γ Α Ρ Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ο Σ Κ
 Α Ι Κ Ο Ι Ν Ε Ι Κ Α Ι Ι . Α Ι Φ Α Ν Ε Ρ Α Ν Α Υ Τ Ο Υ Π Ο Ι
 Ω Ν Τ Η Ν Ε Υ Ν Ο Ι Α Ν . Ν Ε Χ Ε Ι Π Ρ Ο Σ Α Υ Τ Ο Υ . Κ Α
 Ι Ν Υ Ν Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ε . Ω Ν Τ Ω Ι Τ Α Μ Ι Α Ι Τ Ω Ν Σ Ι Τ Ω
 10 Ν Ι Κ Ω Ν Τ Ο Ν Ε Ν Ι Α Υ Τ Ο Ν Τ Ο Ν Ε Ρ Ι Μ Ε Ν Ε Κ Κ Λ Ε Ο Υ
 Σ Α Ρ Χ Ο Ν Τ Ο Σ Π Ο Λ Λ Η Ν Σ Π Ο Υ Δ Η Ν Π Ε Ρ Ο Ι Η Τ Α Ι
 Π Ε Ρ Ι Τ Η Ν Τ Ο Υ Σ Ι Τ Ο Υ Δ Ο Σ Ι Ν Κ Α Ι Τ Ω Ν Ε Κ Κ Λ Η
 Σ Ι Α Σ Τ Ι Κ Ω Ν Τ Ω Ν Δ Ι Δ Ο Μ Ε Ν Ω Ν Ε Ρ Ι Τ Ο Ν Σ Ι Τ Ο
 Γ Α Θ Ε Ι Τ Υ Χ Ε Ι Δ Ε Δ Ο Χ Θ Α Ι Α Θ Η Ν Α Ι Ο Ι Σ Τ
 15 Τ Α Γ Μ Ε Ν Ο Ι Σ Ε Λ Ε Υ Σ Ι Ν Ι Ε Ρ Α Ι Ν Ε Σ Α
 Α Ι Σ Τ . Φ Α Ν Ω Σ Α Ι Α Υ Τ Ο Ν Θ Α Λ Λ Ο Υ Σ
 Υ Ν Ο Ι Α Σ . Ν Ε Κ Α Κ Α Ι Φ Ι Λ Ο Τ Ι Μ Ι Α
 Ο Υ Σ Ε Ι Ν Α Ι Δ Ε Α Υ Τ Ω Ι Κ Α Ι Ε
 Τ Ι Μ Η Θ Ε Ν Τ Ι Ε Υ Ρ Ε Σ Θ Α Ι Α
 20 Ε Ι Α Ξ Ι Ο Σ Ε Ι Ν Α Ι Τ Ο Δ Ε
 Ε Ν Σ Τ Η Λ Η Ι Λ Ι Θ

Λ]υσίας Θεσβίω[νος] Ἐλευσίνιος εἶπεν· [ἐ-
πειδὴ Δίων ἐκ τε τῶν ἔμπροσθεν χρόνων
γραμματεῶν τοῖς Ταμίαις τῶν σιτων[ι-
κῶν καὶ τοῖς ἐπι]τεῖ Διοικήσει διατε[λ-
5 εἰ εὐνοῦς ὧν Ἀθηναίων τοῖς τεταγμέν]ο-
ις Ἐλευσῖνι κα[ὶ] χ]ρεῖαν παρεχόμενος κ-
αὶ κοινοῖ καὶ ἰ[δί]αι, φανεράν αὐτοῦ ποι-
ῶν τὴν εὐνοια[ν, ἣ]ν ἔχει πρὸς αὐτοῦ[ς]· κα-
ὶ νῦν γραμματε[ύ]ων τῶι Ταμίαι τῶν Σιτω-
10 νικῶν, τὸν ἐνιαυτὸν τὸν ἐπὶ Μενεκλέου-
ς ἄρχοντος, πολλὴν σπουδὴν πεποιήται
περὶ τὴν τοῦ σίτου δόσιν καὶ τῶν ἐκκλη-
σιαστικῶν τῶν διδομένων ἐπὶ τὸν σίτο-
ν. Ἀ]γαθεὶ τύχει, δεδόχθαι Ἀθηναίοις τ-

15 οἷς τε]ταγμένοις Ἐλευσῖνι ἐπαινέσα-
ι Δίωνα καὶ στ[ε]φανῶσαι αὐτὸν θαλλοῦ σ-
τεφάνωι, ε]ὐνοίας [ἐ]νεκα καὶ φιλοτιμία-
ς τῆς πρὸς αὐτ]οῦς· εἶναι δὲ αὐτῶι καὶ ε-
. τιμηθέντι εὐρέσθαι ἄ
20 γαθόν, ὅτου ἂν δοκ]εῖ ἄξιος εἶναι· τὸ δὲ
ψήφισμα τὸδε ἀναγράψαι] ἐν στήλῃ λιθ-
ίνῃ]
.

Φέρονται ἐγκεχαραγμένα τὰ ἀνωτέρω ἐπὶ δύο
τεμαχίων¹ στήλης (λίθ. πεντελ.) προσαρμοζόντων

¹ Τὸ ἕτερον τῶν τεμαχίων εὐρέθη ἐντετελιχισμένον ἐν τινι μεταγενε-
στέρῳ (Βυζαντινῷ) τοίχῳ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναύσκου τοῦ Πλούτωνος
ἐκτισμένῳ. Τοῦτο δὲ καὶ δύο ἕτερα θραύσματα ἐνεπιγράφων λίθων
τῶν Ἑλληνομακεδονικῶν ἐπίσης χρόνων ἦσαν καὶ τὰ μόνυ πέρυσιν
ἄξια ὀπωσοῦν λόγου εὐρήματα ἐκεῖ (ἀνεσκόφη δὲ ὀλόκληρος ὁ περιβο-
λος μέχρι τοῦ βράχου) καὶ ταῦτα, ἐννοεῖται, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχοντα

¹ Εἶχα γράψαι τὰνωτέρω, ὅταν προσέπεσον καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦς
ὀφθαλμοῦς μου ὅσα ὁ Köhler σημειοῖ ἐν τῷ εἰς Στράβου φηρί-
σμαι (C. I. A. II, 318).

οὕτως, ὥστε κατὰ τὴν προσαρμογὴν αὐτῶν ἢ ἐνεπίγραφος ἐπιφάνεια ὀλίγα τινὰ ἀπώλεσε γράμματα. Τὸ μέγιστον νῦν σωζόμενον ὕφος τῆς στήλης (συμ-

αὐχῶς πρὸς τὴν ἐκεῖ ἐπίσης εὐρεθεῖσαν καὶ διὰ τοῦ κ. Benndorf τοσούτον γνωστὴν γενομένην *ἑλευσινιακὴν κεφαλὴν*. Ἀφοῦ δὲ ἀπαξ ἐμνημόνευσα αὐτὴν ἐνταῦθα, ἄς μοι ἐπιτραπῆ καὶ τάδε ἀκόμη νὰ σημειώσω περὶ αὐτῆς. Ἐν τῇ συντόμῳ καὶ οἰοῦναι προκαταρκτικῆ ἀνακοινώσεως, ἣν ἐδημοσίευσεν περὶ τῆς *κεφαλῆς* ὁ σοφὸς καθηγητὴς τοῦ ἐν Βιέννῃ Πανεπιστημίου (Anzeiger der Phil-Histor. Classe, 16 November 1887) γράφει εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τὰ ἑξῆς: «Ich lernte diesen Kopf bei einem Besuch von Eleusis zu Ostern vorigen Jahres kennen, als er noch *in einem Winkel der Hütte, in der man die Sculpturenfunde vorläufig geborgen hatte*, auf dem Erdboden stand. Er war schon ein halbes Jahr zuvor, im Herbst 1885, ans Licht gekommen, hatte aber *in dem Dunkel, dem er wieder anheimfiel*, zufällig keine Beachtung gefunden. Er galt für einen Antinoos, an dessen Bildnisse er, flüchtig gesehen, erinnern kann. In dem Berichte, den die Archäologische Gesellschaft über die Unternehmungen des Jahres 1885 veröffentlichte, ist er nicht erwähnt». Τίνες ποτὲ λόγοι ἀνάγκασαν τὸν κ. Benndorf νὰ γράψῃ τάνωτέρω ἀγνοῶν, οὐδὲ νὰ τοὺς μάθω θέλω, ἀφοῦ οὗτοι οὐδὲν δύνανται νὰ ἔχῃσι κοινὸν πρὸς ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ πράγματα, γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι ἐγὼ τοὐλάχιστον οὕτως ἠρνήθην (Ἐφ. Ἀρχ. 1886 σ. 265 - 266) οὕτως νῦν ἀρνοῦμαι ὅτι, ἂν ὄντως ἀποδειχθῆ ἡ κεφαλὴ ἔργον τοῦ Πραξίτελου καὶ δὴ καὶ ὁ *Ἐθβουλεὸς* αὐτοῦ (Benndorf, ἐ. ἀ. σ. 4), ἢ τιμὴ τῆς ἀνακαλύψεως ἀνήκει ὀλόκληρος καὶ ἀμέριστος εἰς τὸν ἀξιότιμον καθηγητὴν τοῦ ἐν Βιέννῃ Πανεπιστημίου. Ἄλλ' ἂν οὕτως τούρα πεύθομαι ὅτι ὄντως οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα (καὶ δυστυχῶς δὲν εἶμαι μόνος), ἂν ἐμμένω πάντοτε εἰς τὴν γνώμην μου. (ἦν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἶχον καὶ χωρὶς νὰ γινώσκω ὅτι ὑπάρχουσιν αὐτῆς καὶ ἕτερα ἀντίγραφα ἐν τοῖς Ἰταλικῶν Μουσείοις ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Βιργιλίου φερόμενα) ὅτι ἡ κεφαλὴ εἶναι μᾶλλον *εἰκονικὴ* (εἰκονικόν τι, πλὴν ἄλλων, ἐνορᾷ ἐν αὐτῇ καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Flaseh καὶ καθ' ἃ μοι εἶπεν οὐδ' ὁ Brunn ἀπέκρουσεν αὐτῇ ταύτην τὴν γνώμην) καὶ ἂν ἀκόμη συμπεριλαβῶν καὶ τὴν *κεφαλὴν* ἐν τῇ γενικῇ φράσει «οὐκ εὐκαταφρονητῶν ἔργων» δὲν ἐμνημόνευσα αὐτὴν καὶ ἰδιαιτέρως ἐν τῇ συντόμῳ καὶ ὅλως γενικῇ ἐκθέσει μου περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ ἔτους 1885 (Πρακτ. σελ. 28) οὐδαμῶς ἔπειτα, ὅτι καὶ *περιεφρόνησα αὐτὴν οὐδὲ τὴν ἔθαψα καὶ πάλιν εἰς μίαν γωνίαν τῆς χαμοκέλλας* (=Hütte), ἔνθα ἐναποθέτω τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν εὐρήματα, οὐδὲ *τὴν ἐπανέφερα καὶ πάλιν εἰς τὸ σκότος*, ὥστε νὰ μὴ ἦναι τοῖς πᾶσιν ὁρατὴ καὶ πρὸς μελέτην προσιτῆ· διότι ἐκεῖ ὅπου εἶδε τὴν κεφαλὴν ὁ κ. Benndorf καταντικρὺ τῆς θύρας, ἤτοι ἐν τῇ *καταφανεστέρῃ καὶ ἀπλέτως φωτισμένῃ θέσει* τῆς χαμοκέλλας, εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν θέσιν τὴν εἶχον ἰδεῖ πολὺ πρὸ αὐτοῦ, πλὴν πολλῶν ἄλλων, καὶ οἱ κ. κ. Dörpfeld, Siebolt, Purgold, Konze, Læwy, Wolters, Studniczka, Σ. Κουμανούδης, Σ. Δραγοῦμης, Τσουντάς καὶ Σοφοῦλης· μετὰ τῶν κ. Wolters καὶ Studniczka μάλιστα ἐν τε Ἐλευσίνῃ καὶ κατοπιν ἐν Ἀθήναις πολλὴν ἔσχον ἐγὼ συζήτησιν περὶ τῆς κεφαλῆς, τοῦθ' ὅπερ προὔποσιθῆσιν ὅτι ἦν αὐτοῖς κατὰ πάντα γνωστὴ. Ταῦτα χάριν τῆς ἀληθείας. Περὶ δὲ τῆς *Χαμοκέλλας* (=Hütte) καὶ τῶν ὑπογαιῶν τοῦ Βαρθολαίου ἔνθα ἐπίσης ἦσαν (ἰδιότι τούρα πλέον δὲν εἶναι) *τεθαμμένα* ἔργα λόγου ἄξια κατὰ τὸν κ. Benndorf δὲν εἶμαι ἴσως ὁ ἀρμόδιος νὰ κάμω λόγον καὶ ἀρκοῦμαι τοῦτο μόνον νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐγὼ τοὐλάχιστον εὐτυχῆσας νὰ ἴδω (καὶ τοῦτο χάρις εἰς τὴν φιλόφροναν τοῦ κ. Benndorf ξενάγησιν, διότι τὸ μέρος ἦν τοῖς πολλοῖς ἀπρόσιτον) ἐντὸς τινος ἀποθήκης καὶ χαμαὶ κατακείμενα τὰ τοῦ Giölbascchi λαμπρὰ ἀνάγλυφα, οὐδὲ κατὰ διάνοιαν ἐσκέρθην νὰ ψέξω τὸ πρᾶγμα, ἀφοῦ ἤξευρα ὅτι ὁλονέν ὅσο ἔτι ἐκτίζοντο νέα Μουσεία ἐν τῇ καλῇ τῆς Αὐστρίας πρωτεύουσῃ, εἰς ἃ ἐμελλον ὁσονούπω καὶ ταῦτα νὰ εὐρωσι τὴν πρέπουσαν θέσιν.

περιλαμβανομένου καὶ τοῦ ὕφους, καθ' ὅσον σώζεται, τοῦ ὄλως ἀπλοῦ αὐτῆς γείσου) εἶναι 0,34, τὸ πλάτος αὐτῆς 0,30 καὶ τὸ πάχος 0,07. Τὰ γράμματα, σχήματος ὄχι κακοῦ καὶ τοὺς μακεδονικοὺς μαρτυροῦντα χρόνους, εἶναι πως ἐπιπολαίως ἐγκεχαραγμένα, γραφὴ δὲ ἡ στοιχηθδὸν πλὴν ἢ ὅτι ἐνιαχοῦ μένει κενὸς τόπος ἐνὸς ἢ δύο γραμμάτων χάριν στίξεως, ὡς εἰκάζω.

Τὸ ψήφισμα ἐρρήθη ὑπὸ τῶν ἐν Ἐλευσίνῃ τεταγμένων Ἀθηναίων¹ ὑπὲρ τοῦ Δίωκος, ὅστις σύμφωνα μὲ τὸν νόμον τὸν μὴ ἐπιτρέποντα τὸ γραμματεῦν ἐπὶ δύο κατὰ σειράν ἔτη τῇ αὐτῇ ἀρχῇ (Böckh, Staatshaushaltung 1, σελ. 263, ἐκδ. Β') ἐναλλάξ εἶχε γραμματεῦσαι τοῖς ἐπὶ τῇ Διοικίσει καὶ τοῖς Ταμίαις τῶν Σιτωνικῶν (στίχ. 3-4). Πᾶσα σχεδὸν ἀρχὴ εἶχεν ἐν Ἀθήναις γραμματεῖς, καὶ ἐνίοτε καὶ ὑπογραμματεῖς (Böckh ἐ. ἀ. σελ. 251-252), γνωστὸν δὲ τίνες ἦσαν οἱ ἐπὶ τῇ Διοικίσει (Β. ἐ. ἀ. σελ. 227) καὶ ἐπίσης ὄχι ἄγνωστον ὁπόσον σπουδαῖον ζήτημα ἦν διὰ τὰς Ἀθήνας τὸ πάλαι ἢ ἔξωθεν εἰσαγωγὴ τοῦ ἀναγκαιοῦντος πρὸς διατροφήν τῶν κατοίκων τῆς σίτου (Β. ἐ. ἀ. σελ. 108 καὶ ἑξῆς). Πρὸς τοῦτο διάφοροι ἀρχαὶ ἦσαν ἐγκατεστημέναι, ἐν αἷς καὶ οἱ σιτωνῆται, ὧν καθήκον ἦν ἢ φροντίς περὶ ἀγορᾶς δαπάναις τοῦ Κράτους ἢ διὰ χρημάτων ὑπὸ πλουσίων πολιτῶν πρὸς τοῦτο χρηγοῦμένων σίτου (σελ. 124), καὶ οἱ ἀποδέκται, οἵτινες παρελάμβανον, κατεμέτρον καὶ ἐταμίευον εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας τὸν παρ' ἐκείνων ἀγοραζόμενον σίτον. Ταμίαις δὲν ἀναφέρει ὁ Böckh, ἀλλ' ὅπως καὶ ἐν ἄλλαις περιστάσεσιν οἱ ἀποδέκται (ἐ. ἀ. σελ. 214) ἐκκλοῦντο καὶ ταμίαι, τοῦτ' αὐτὸ συνέβαινε βεβαίως καὶ παρὰ τοῖς ἀποδέκταις τῶν σίτου² Περίεργον λοιπὸν, καὶ ὅσον ἐγὼ οἶδα, πρωτοφανὲς εἶναι ὅτι οὐχὶ Ταμίαις, ἀλλὰ Ταμίαν (στίχ. 9) μνημονεύει τὸ ἡμέτερον ψήφισμα· ἄρα γε ἐξ ἀρχῆς μόνον εἰς τοιοῦτος ὑπῆρχεν ἢ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ὑπεισηλθεν ἡ τοιαύτη μεταβολή; Ἄλλὰ καὶ ἄλλο τι οὐχὶ γνωστὸν ἐμοὶ τοῦ-

¹ Πλὴν τῶν πολιτῶν γνωστὸν ὅτι καὶ ξένοι μισθοφόροι, κατὰ τοὺς μακεδονικοὺς μάλιστα χρόνους, συνεφερόντο εἰς τὰ διάφορα τῆς Ἀττικῆς φρούρια, ἀλλ' οὗτοι, ὡς εἰκός, εἰς τὰ ψήφισματα δὲν ἠδύναντο νὰ λαμβάνωσι μέρος καὶ μόνον συνεισέφερον, ἂν ἤθελον, εἰς τὴν δαπάνην, ὅταν προὔκειτο περὶ τιμῆς δαπανηρᾶς. (Παράδ. Ἀρχ. Ἐφημ. 1884 σελ. 135 καὶ ἑξ.).

² Ὁ Πολυδεύκης, εἰς οὗ κυρίως τὴν μαρτυρίαν ὁ Böckh στηρίζεται, οὕτως ἀποδέκτας, (Ὀνομ. 8, 114) πληθυντικῶς, καλεῖ αὐτούς.

λάχιστον καὶ ἐξ ἄλλων πηγῶν καὶ οὐχὶ κατὰ πάντα σαφὲς φέρεται ἀναγεγραμμένον ἐν τῷ ἡμετέρῳ ψηφίσματι, ἐπαινεῖται δηλ. ὁ Δίων ὡς φροντίζων οὐχὶ μόνον περὶ τῆς δόσεως τοῦ σίτου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῶν διδομένων ἐπὶ τὸν σίτον (στίχ. 12-13). Πλὴν τοῦ μισθοῦ ἐδίδετο, ἐννοεῖται, τοῖς στρατευομένοις πολίταις ἐν γένει καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ τοῖς ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ σιτηρέσιον (σίτος, σιτάρκεια, σιτηρέσιον. Β. ἐ. ἀ. σελ. 377) καὶ τοῦτο κατὰ τὸν Βöckh ὄχι εἰς ὄλην ἀλλὰ μᾶλλον εἰς χρῆμα. Ὁ γραμματεὺς λοιπὸν τοῦ ταμίου τῶν σιτωνικῶν Δίων θὰ εἶχε φροντίσει καὶ ἄλλοτε, ὡσάκις ταύτην κατεῖχε τὴν θέσιν, καὶ τότε, ἥτοι τὸν ἐνιαυτὸν τὸν ἐπὶ Μενεκλέους ἄρχοντος, ν' ἀποσταλῆ καὶ εἰς Ἐλευσίνα ἐκ τῶν ἐν Πειραιεὶ πιθανῶς δημοσίων ἀποθηκῶν ὁ ἀναγκαῖος εἰς τὴν φρουρὰν σίτος καὶ ἴσως καὶ νὰ διανεμηθῆ τοῖς φρουροῦσι καταβάλλουσιν ὄχι ὑπέρογκον τίμημα ἐκ τοῦ εἰς χρῆμα, ὡς ἐρρήθη, διδομένου αὐτοῖς σιτηρεσίου καὶ ἡ διπλῆ αὐτοῦ αὐτῆ φροντίς ἦν βεβαίως κατ' ἐκείνους μάλιστα τοὺς χρόνους πολλοῦ ἐπαίνου ἄξια· καὶ τῷ ὄντι οἱ καιροὶ ἦσαν χαλεποί, διότι πόλεμος κατεῖχε τὴν πόλιν, ἂν ὁ ἄρχων Μενεκλῆς τοῦ ἡμετέρου ψηφίσματος εἶναι, ὡς ἐγὼ ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων εἰκάζω, μηδενὸς ἄλλου πρὸς τοῦτο ὑπάρχοντος τεκμηρίου, αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ καὶ ἄλλοθεν ἡμῖν γνωστός, ἥτοι ὁ ἄρξας κατὰ τὸ 2^{ον} ἢ 3^{ον} πιθανῶς ἔτος τῆς 124^{ης} Ὀλυμπιάδος.¹ Ἀλλὰ πῶς ὁ αὐτὸς εἶχε φροντίσει καὶ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῶν διδομένων ἐπὶ τὸν σίτον; Ἐκκλησιαστικὸς μισθὸς ἐδίδετο, ὡς γνωστόν, μόνον τοῖς ἐκκλησιάζουσι τῶν πολιτῶν (Β. ἐ. ἀ. σελ. 320-327), ἀλλ' οὔτε οἱ ἐν ἐκστρατεία, οὔτε βεβαίως οἱ ἐν τοῖς φρουρίοις τεταγμένοι πολῖται ἠδύναντο, ἐγκαταλείποντες τὰς θέσεις των καὶ μάλιστα ἐν ὄχι εἰρηνικοῖς καιροῖς, νὰ προσέρχωνται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πλὴν εἰμὴ ἴσως οἱ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καὶ τῷ Πειραιεὶ φρουροῦντες. Ἀρά γε οἱ ἐν Ἐλευσίνῃ τεταγμένοι πολῖται ἠδύναντο, ὡς πλησίον τῆς πόλεως σταθμεύοντες, νὰ προσέρχωνται εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐν εἰρηνικοῖς τοῦλάχιστον χρόνοις, πράγματι δὲ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ τοῦ ἡμετέρου ψηφίσματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὁ ἄρχων Με-

¹ Παράβ. Εὐστρατιάδου Διατρ. Ἐπιγραφ. 1856, σελ. 24 καὶ ἐξ. C. I. A. II, 316 καὶ τὰς ἐκεῖ παραπομπὰς καὶ σημειώσεις.

νεκλῆς δὲν εἶναι ὁ γνωστός, ἀλλ' ἕτερος ἐν ὑστερωτέροις ἄρξας χρόνοις, ὁ δὲ διδόμενος αὐτοῖς ἐκκλησιαστικὸς μισθὸς συνεψηφίζετο,¹ ὡς λέγομεν σήμερον, εἰς τὸ διδόμενον αὐτοῖς σιτηρέσιον; ἢ μήπως (ὅπερ παράδοξον ἀληθῶς)² ἐδίδετο αὐτοῖς ὁ ἐκκλησιαστικὸς μισθὸς καὶ μὴ προσερχομένοις εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰς συμπλήρωσιν τοῦ σιτηρεσίου, ὅπερ ἔπρεπε νὰ λαμβάνωσι οἱ ἐν Ἐλευσίνῃ τεταγμένοι; Ἀλλὰ καὶ τότε πάλιν τίνι τρόπῳ ὁ Δίων γραμματεὺς ὢν τῷ Ταμίᾳ τῶν σιτωνικῶν καὶ οὐχ τοῖς ἐν τῇ διοικήσει ἠδυνήθη καὶ περὶ τῆς τούτου δόσεως νὰ φροντίσῃ; Γνωστός ὢν ἄρ' αὖ γε τοῖς ἐν τῇ διοικήσει, οἷς πολλάκις, ὡς τὸ ἡμέτερον ψηφίσμα λέγει, ἐγραμμάτευσεν, ἢ μᾶλλον διότι συνεδέετο τὸ πρᾶγμα πρὸς τὴν τότε ὑπηρεσίαν του, ἀφοῦ τὰ χρήματα ταῦτα ἐδίδοντο ἐπὶ τὸν σίτον; Ἡ ὑπόθεσις ὅτι ἄλλο τι καὶ ὄχι ὁ ἐκκλησιαστικὸς μισθὸς σημαίνεται ἐνταῦθα διὰ τῆς λέξεως ἐκκλησιαστικῶν φαίνεται μοι ἀστήρικτος.

38

· · · · ·
· · · · · Τ Ο Ν Δ Η Μ · · · · ·
· Ο Η Ν Α Ι Ω Ν Κ Α Ι Ι Δ · · ·
· Α · · Ν Δ Η Μ Α Ρ Χ Ο Σ Μ · ·
Δ Ε Δ Η Μ Α Ρ Χ Η Κ Ε Ν Κ Α Ι ·
5 Ι Ο Ν Υ Σ Ω Ι Υ Π Ε Ρ Υ Γ Ι Ε
· Τ Ω Ν Δ Η Μ Ο Τ Ω Ν Γ Α Ρ Α Υ
Ε Ι Σ Τ Ο Υ Σ Δ Ρ Μ · Τ Α Σ Γ Ε
· Ι Τ Η Ν Π Ρ Ο Σ Ο Δ Ο Ν Γ Λ Σ
Α Ι Τ Α Λ Λ Α Τ Α Τ Ω Ν Δ Η Μ Ο

¹ Τὸ διχόθεν μισθοφορεῖν ἦν, ὡς εἰκός, καὶ τοῖς στρατιώταις ἀπηγορευμένον ὑπὸ τοῦ νόμου (Β. ἐ. ἀ. σελ. 341)· ὁ ἐκκλησιαστικὸς λοιπὸν μισθὸς διδόμενος ἐπὶ τὸν σίτον, ὡς λέγει τὸ ἡμέτερον ψηφίσμα, ἐδίδετο ἀναντιρρήτως, ἢ εἰς συμπλήρωσιν, ἢ τοῦλάχιστον ὡς ἐπίδομα εἰς τὸ τακτικὸν σιτηρέσιον, ὅπερ ἴσως τοῖς ἐν Ἐλευσίνῃ φρουροῦσιν ἦν, τίς οἶδε διατὶ, ἀνεπαρκές.

² Λέγω παράδοξον, διότι γνωστὸν εἶναι ὅτι καὶ τοῖς μὴ ἐγκαίρως προσερχομένοις εἰς τὴν ἐκκλησίαν δὲν ἐπληρόντο ὁ ἐκκλησιαστικὸς μισθὸς (Β. ἐ. ἀ. σελ. 127. Schöm. Griech. Alterth. σελ. 404) Ὁ Schömann παρατηρεῖ (ἐ. ἀ.) ὅτι πολλὰ τινα ἐμχανῶντο αἱ ἐπὶ τούτῳ ἀρχαί, ὅπως ἀναγκάζονται νὰ προσέρχωνται εἰς τὴν ἐκκλησίαν οἱ πολῖται. Νὰ υποθέσωμεν λοιπὸν ὅτι ἐν εἰρηνικοῖς τοῦλάχιστον καιροῖς ἐπίτηδες ἐπληρόντο τοῖς πλησίον τῆς πόλεως φρουροῦσιν ὄχι ὀλόκληρον τὸ σιτηρέσιον, συνεπληροῦτο δὲ διὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μισθοῦ, ἵνα ἀναγκάζονται καὶ οὗτοι νὰ προσέρχωνται εἰς τὴν ἐκκλησίαν;

³ Γράψας ὁ χαρακτὴς ἐξ ἀβλεψίας Ρ καὶ θελήσας νὰ τὸ διορθώσῃ εἰς Η κατεσκεύασεν, ὡς εἰκάζω, τὸ νῦν ὀρώμενον γράμμα.

⁴ Διακρίνεται μόνον ἡ κάθετος κεραία ἑνὸς γράμματος, ὅπερ ὁμοῦς Ε δὲν ἦτο ἴσως ἦτο Κ.

10 Α Τ Α Τ Ο Υ Σ Ν Ο Μ Ο Υ Σ Δ Ι
 Χ Ε Ι Ν Μ Ε Ν . Υ Θ Υ Δ Η Μ . .
 . Ι Σ Π Ρ Ο Γ Ο Ν Ο Ι Σ Α Υ Τ Ο
 Ρ Ε Α Σ Π Ρ Ο Ε Δ Ρ Ι Α Ν Α Υ Τ
 Σ Κ Α . Κ Α Λ Ε Ι Τ Ω Α Υ Τ Ο Ν
 15 . Δ Η Μ Α Ρ Χ Ω Ν Ε Ι Σ Τ Η Ν .
 Ι Λ Ε Τ Ω Η Δ Ρ Α Χ Μ Α Σ
 Υ Σ Ω Ι Ε Π Α Ι Ν Ε Σ Α Ι . Ε Ε
 Ο Κ Λ Ε Ο Υ Σ Ε Λ Ε Υ Σ Ι Ν Ι Ο
 Κ Α Ι Ε Υ Ν Ο Ι Α Σ Τ Η Σ Ε Ι .
 20 Λ Ε Υ Σ Ι Ν Ι Ω Ν Κ Α Ι Σ Τ Ε Φ
 Λ Ο Υ Σ Τ Φ

. τὸν δῆμ[ον]
 Ἰ]θηναίων καὶ ἰδ
 . α Δῆμαρχος[μὲν; αἰρεθεῖς; . .
 δεδημαρχηκεν καὶ [ἔθυσεν καὶ τῶι Δ-;
 5 ἰονύσῳ ὑπὲρ ὑγιει[ας καὶ σωτηρία-;
 ς] τῶν δημοτῶν παρ' αὐ[τοῦ ἀναλίσκων;
 εἰς τοὺς δημ[ό]τας πε. [κ-
 α;] ἰ τὴν πρόσδοτον πλ κ-
 αὶ ἄλλα τὰ τῶν δημο[τῶν] κ-
 10 ατὰ τοὺς νόμους δι
 χεῖν μὲν [Ε]ὐθύδημ[ωι; Διοκλέους; καὶ τ;
 ο]ῖς προγόνοις αὐτοῦ
 ρέας προεδρίαν αὐτ
 ς κα[ἰ] καλέτω αὐτὸν [ὁ ἀε-;
 15 ἰ] δημαρχῶν εἰς τὴν [ὄφε-;
 ἰλέτω Η δραχμὰς [ιεράς; τῶι Διον-;
 ὕσῳ, ἐπαινέσαι [δ]ε Ε[ὐθύδημον Δι-;
 οκλέους Ἐλευσίνι[ον ἀρετῆς ἕνεκα
 καὶ εὐνοίας τῆς εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἐ-
 20 λευσινίων καὶ στεφ[ανῶσαι αὐτὸν θ-
 αλ]λοῦ στεφ[άνῳ].

Τὰ ἀνωτέρω φέρονται ἐγκεχαραγμένα ἐπὶ στή-
 λης¹ λίθου λευκοῦ (πεντελικοῦ) μόνον πρὸς τ'ἀρι-
 στερὰ τοῦ ὄρωντος σώας. Τὸ νῦν μέγιστον αὐτῆς
 ὕψος εἶναι 0,34, τὸ πλάτος τῆς 0,25 καὶ τὸ πά-
 χος αὐτῆς (ὀλόκληρον σωζόμενον) 0,11. Τὰ γράμ-
 ματα (τὸ σχῆμα αὐτῶν μαρτυρεῖ τοὺς Μακεδονι-
 κοὺς χρόνους) ἐξ ἀρχῆς οὐχὶ βαθέως ἐγκεχαραγ-
 μένα, εἶναι νῦν δυσανάγνωστα, διότι καὶ κατὰ τὴν

¹ Εὐρέθη καὶ αὕτη κατὰ τὰς περυσινὰς ἀνασκαφὰς ἐντετυχιωμένη
 εἰς τινὰ παρὰ τὰ Προπόλαια μεταγενέστερον (Βυζαντινόν) τοίχον.

σωζομένην ἐνεπίγραφον ἐπιφάνειάν του ὁ λίθος ἀπε-
 τρίβη πολὺ. Τὰ ἀμφιβόλου ἀναγνώσεως ἔγραψα ἐν
 τῇ μεταγραφῇ διὰ κυρτῶν στοιχείων. Γραφὴν ἔ-
 χει ὁ λίθος, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ μεγα-
 λογραμμάτω ἐκτυπώσει, τὴν στοιχηθὸν καλουμέ-
 νην καὶ μόνον κατὰ τὸν στίχον 16^{ον} δὲν ἐτήρησεν
 ὁ χαρακτήρ τὸν κανόνα αὐτῆς, ἀραιότερα καὶ κατ'
 ἀκολουθίαν ἐμφανέστερα ἐγγαράξας ἐκεῖ τινὰ τῶν
 γραμμάτων, ἐπίτηδες ἴσως, διότι προὔκειτο περὶ
 χρηματικῆς ποινῆς. Ἴσως ὁμοίως καὶ ἐν ἄλλοις στί-
 χοις θὰ συνελαμβάνομεν τὸν χαρακτήρ περὶ τοῦτο
 ἀμαρτήσαντα, ἂν ὁ λίθος περιήρχετο ἡμῖν σώας
 καθ' ὅλον τὸ πλάτος του· τοῦλάχιστον οὐχὶ πᾶσαι
 αἱ συμπληρώσεις μου, ἅς ἐξ ὁμοίων ψηφισμάτων
 δανεισθεῖς, δοκιμῆς μᾶλλον χάριν καὶ μετὰ πάσης
 ἐπιφυλάξεως παρέθηκα, τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν
 γραμμάτων καθ' ὅλους τοὺς στίχους προὔποθέτου-
 σιν· ἀλλ' ἐκ τῶν τῶν δύο προτελευταίων στίχων (19^{ον}
 καὶ 20^{ον}), αἵτινες φαίνονται μοι οὐσαὶ ἰκανῶς πι-
 θαναί, δυνάμεθα μετὰ τινος λόγου νὰ εἰκάσωμεν,
 ὅτι πλείονα τῶν 28 γραμμάτων δὲν εἶχον οἱ στίχοι.

Ἐν Ἐλευσίνι τῇ 10^ῃ Μαΐου 1888.

Δ. ΦΙΛΙΟΣ

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Σελ. 177, στίχ. 16. Ἐν τῇ παραβολῇ τοῦ
 φωτολιθογραφικοῦ πανομοιότυπου πρὸς τὸν λίθον
 παρατήρησα τὸ πρῶτον ὅτι μετὰ τὴν λέξιν προθύ-
 ματα διακρίνονται ὄντως τὰ ἔγνη δύο καὶ ἡμίσεος
 ἔτι γραμμάτων, ἤτοι ΜΙΙ. Τί ταῦτα δηλοῦσι ἀ-
 δυνατῶ νὰ εἶπω, ἀφοῦ ἀριθμὸν νὰ σημαίνωσι δὲν
 πιστεύω. Προθύματα ἦσαν πιθανῶς αἰ κατὰ τὴν
 18^{ην} Βοηδρομιῶνος γινόμενα ἐν τῷ Ἄστει θυσίαι,
 ὡς προπαρασκευὴ διὰ τὴν τοῦ Ἰάκχου πομπὴν
 (Mommsen. ἐ. ἀ. σελ. 250).

Στίχ. 21. Οὔτε Ἰόακχος, ἀλλ' οὔτε καὶ Ἰόακ-
 χος εὑρηται ἀναγεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ ἄλλως
 πολυωνυμωτάτου ὄντως θεοῦ ἐν τοῖς ἐν χερσὶ μου
 βιβλίοις· ἀλλὰ τοῦτο (Ἰόακχος) δὲν διαφέρει ἢ κατὰ
 τὴν προφορὰν ἴσως μόνον τοῦ Ἰόβακχος καὶ ὑπε-
 θέτω ὅτι καὶ ὁ ἡμέτερος χαρακτήρ οὕτω κυρίως
 ἤθελε νὰ γράψῃ (Ἰοάκχου) γράψας δὲ ἐξ ἀβλεψίας
 ΙΑ καὶ τὴν ἀβλεψίαν του κατιδῶν καὶ μὴ δυνάμε-

νος ἄλλως νὰ τὴν διορθώσῃ προσέθηκεν ἐκεῖ ἐπάνω τὸ Ο, ἐμπιστευθεὶς τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὀνόματος εἰς τοὺς ἐμπείρους ἀναγνώστας του. Ἄλλας τινὰς ἀβλεψίας αὐτοῦ, ὡς οἴκοθεν φανερὰς καὶ ἀναξίας λόγου, περιττὸν νὰ σημειώσω ἐνταῦθα.

Στίχ. 26. Τοῖς ἐξακοσίοις καὶ πενήκοντα ἅπαξ ἔτι, καθόσον εἶδα, ἀναφέρεται καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν (C. I. A. II, 471) ἄλλως ἀπλῶς μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασι μνημονεύεται ἡ Βουλὴ

καὶ ἀγνοῶ μὲν ἂν ὁ ἡμέτερος χαρακτὴς ἐπίτηδες ἐμνημόνευσε αὐτόν, εἴτε διότι τότε κοντὰ εἶχε γίνεῖ ἡ μεταβολή, εἴτε καὶ διότι ἠθέλησε νὰ νανδείξῃ ἔτι μᾶλλον τὴν ὑπὸ τῶν ἐπιμελητῶν γενομένην δαπάνην, ὅτι ὁμοῦ καλῶς ἐποίησε προσθεῖς καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν, δηλὸν ἐκ τῶν προειρημένων.

Ἐν Ἐλευσίνι, τῆ 25 Μαΐου 1888.

Δ. Φ.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΕΚ ΠΡΙΗΝΗΣ

Πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους ἐκδοὺς ἐν τῇ ἐφημερίδι ταύτῃ (περιόδου γ' σελ. 218-224) δύο ἐκ Πριήνης ψηφισμάτων τεμάχια, ἀντιγεγραμμένα ἐπὶ τόπου ὑπὸ τοῦ ἐν Κελεμβεσίῳ διδασκάλου Ἀλκιβιάδου Ἰω. Σακελλίωνος, ἐκδίδω σήμερον καὶ τρίτον ἄλλο ὅμοιον τεμάχιον, κομισθέν μοι ἀρτίως ἐν ἀντιγράφῳ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός, ὅπερ ἔχει οὕτως:

ΕΙΝΕΛΛ ΙΟ
Λ Η Σ Κ Α Ι Τ Ο Υ Δ Η Μ Ο Υ
Σ Τ Ε Φ Α Ν Ο Υ Ν Η Ρ Α
Ο Υ Δ Η Μ Ο Υ Ε Ι Σ Τ Α Ψ Η Φ Ι
Φ Α Ν Ω Κ Ο Τ Α Σ Τ Η Σ Α Π
Κ Α Τ Α Σ Υ Ν Γ Ρ Α Φ Η Ν Η Ν Α Μ
Κ Α Ι Τ Ο Υ Σ Ν Ε Ο Υ Σ Κ Α Ι Τ
Ε Κ Α Ι Ο Ι Λ Ο Ι Π Ο Ι Τ Η Ν Ε Υ Ν
Ο Ν Τ Η Π Ο Λ Ε Ι Τ Ο Ν Δ Ε Ν
Φ Α Ν Ε Σ Τ Α Τ Ω Τ Ο Π Ω
Ι Κ Α Ι Τ Η Σ Π Α Τ Ρ Ι Δ Ο Σ Ε

Ἐσημείωσεν ὁ ἀντιγράφας, ὅτι ἀνεσκάφη ὁ λίθος ἐν Πριήνῃ, ἔχων ὕψος 0,31, πλάτος 0,25, πάχος 0,09, καὶ εὐρίσκεται νῦν παρὰ τῷ Σάββα Ἀργυροῦ Κυπρίῳ, καθὼς δὲ βλέπω ἐγὼ ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν μου ἀντιγράφῳ, τῷ ἀποδίδοντι ὡς ὁμοιώτατα τὸ περίγραμμα τοῦ λίθου, εἶναι ὁ λίθος ἐλλειπῆς μόνον δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν, ἄνω δὲ καὶ κάτω ὄχι, κάτω μάλιστα ὑπάρχει καὶ τόπος μετὰ τὸν τελευταῖον στίχον κενός, ὡς τριῶν στίχων.

Δίδω νῦν τὴν μεταγραφὴν τῶν κεφαλαίων μετ' ὀλιγίστων συμπληρώσεων.

..... εἰν ελλ..... Ιο.....
... τῆς βου)λῆς καὶ τοῦ δήμου.....
..... στεφανοῦν Ἑρα(κλ;.....
..... τ)οῦ δήμου εἰς τὰ ψηφί(σμα)τα.....
5 ἐστε)φανωκότας τῆς ἀπ.....
..... κατὰ συνγραφὴν ἦν αΜ;.....
..... καὶ τοὺς νέους καὶ τ.....
... ἵνα δ)ὲ καὶ οἱ λοιποὶ τὴν εὔ(νο)ιαν.....
..... ον τῇ πόλει, τὸν δεν.....
10 ... ἐν τῷ ἐπι)φανεστᾶτῳ τόπῳ.....
..... καὶ τῆς πατριδος ε.....

Θέλων νὰ εἶπω τι συντελοῦν εἰς ἐρμηνείαν τῶν ὀλίγων τούτων κλοβῶν στίχων, ἀπήντησα οὐ μικρὰς δυσκολίας. Ἡ πρώτη ἐλπίς, ἣν ἔσχον καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ κομίσαντος τὸ ἀντίγραφο, περὶ τοῦ ὅτι θὰ ἦσαν ἴσως οἱ στίχοι οὗτοι συμπληρωτικοὶ ἐκείνων τῶν προεκδομένων ψηφισμάτων, καθ' ὅσον τό τε σχῆμα τῶν γραμμάτων καὶ τὸ πάχος τοῦ λίθου (ἐκεῖ μὲν 0,10, ἐδῶ δὲ 0,09) ἐπιεικῶς συμφώνει, ἡ ἐλπίς, λέγω, ἐκείνη ἀπέπτῃ φρούδη, ὅτε εἶδα, ὅτι οὐδαμῶς συγκολλῶνται αἱ φράσεις τῶν τότε τεμαχίων μετὰ τὰς τοῦ νῦν ἐλθόντος. Ἐπειτα παρατήρησα, ὅτι τέλος μὲν ψηφίσματος ἔχομεν βεβαίως ἐν τῷ σήμερον ἐκδιδομένῳ τεμαχίῳ, ὅπερ δηλὸν γίνεται οὐ μόνον ἐκ τοῦ κενοῦ ἀφειμένου

κάτω τόπου τοῦ λίθου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐν τοῖς δυοῖς τελευταίοις αὐτοῦ στίχοις τυπικῆς φρασεολογίας, ὁμοιοζούσης τὴν τῶν τεσσάρων τελευταίων στίχων τοῦ ἐκεῖ ὑπὸ στοιχεῖον Β ἐκδεδομένου τεμαχίου, (ιδίως αἱ λέξεις ἐν τῷ ἐπιγραφεστάτῳ τόπῳ καὶ τῆς πατρίδος ἀπαντῶσι καὶ ἐκεῖ καὶ ἐδῶ) ἀρχὴν δὲ ψήφισματος νὰ διῶ δὲν ἠδυνήθη ἐν τῷ α'. τοῦ σημερινοῦ τεμαχίου στίχῳ, ὄντι τόσον κακῶς διατεθειμένῳ. Ὑποπεύθη μάλιστα, μήπως, καίπερ σῶζοντος τοῦ λίθου τὸ ἄνω τέρμα του εὐθυγράμμως τετμημένον, ὅμως δὲν περιείχετο εὐθὺς ἐκεῖ ἐν τῷ α'. στίχῳ ἢ ἀρχῇ τοῦ ψήφισματος, ἀλλ' ἐν ἐτέρῳ λίθῳ· εἰς ἣν ὑποψίαν μὲ ἤγεν ἔτι καὶ ἡ ὀλιγότης τῶν στίχων τούτων (ὅσον μακροὶ καὶ ἂν ἤθελον ὑποτεθῆ ποτε ὄντες) διὰ ψήφισμα ὀλόκληρον τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, ὅτε οἱ Ἕλληνες ἔχαιρον πολυλογοῦντες.

Ταῦτα εἰπὼν ὄχι ἐρμηνευτικά, ἀλλὰ διαπορητικά, τελευταῖον λέγω, ὅτι τινὲς τῶν ἐν τούτῳ τῷ τεμαχίῳ κολοβῶν φράσεων ὑποβάλλουσί μοι τὴν εἰκασίαν, ὅτι ἴσως τὸ ποτὲ πλήρες ψήφισμα, καὶ περ γραφὲν εἰς τιμὴν ἐνός τινος ἀνδρός, εὐεργετήσαντος ὁπωσδήποτε τὴν πόλιν (οὗ τὸ ὄνομα πιθα-

νῶς κρύπτεται ἐν τῷ γ'. στίχῳ), ὅμως περιεῖχε καὶ γενικωτέρους τινὰς ὁρισμοὺς περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐν τῷ μέλλοντι ἀπονομῆς τιμῶν εἰς τοὺς ἀξίους τιμῆς ἀνδρας.

Ὁ αὐτὸς ἐν Κελεμβεσίῳ διδάσκαλος παρέδωκέ μοι πρὸς δημοσίευσιν τὸ ἐξῆς ἀντίγραφον στήλης, ἴσως ἐπιτυμβίας, σημειώσας, ὅτι εἶναι μήκους 0,32, πλάτους 0,15, ἐντετοιχισμένη νῦν ἐν τῇ παρὰ τὴν Πριήνην κατὰ τὴν θέσιν Δερμὲν δερὲ ἀποθήκη τοῦ Δημητρίου Τσανδαρλιώτου·

Κ Ο Ν Ι Ο Σ	Κόνιος
Μ Ο Ν Ι Μ Η	Μονίμη
Μ Ο Ν Ι Μ Α Σ	Μονίμας
Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Α	Θεοδώρα
Μ Ο Υ Σ Α	Μούσα

Τὸ περίγραμμα τοῦ λίθου, ὡς ἔχει ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν μου ἀντιγράφῳ, δεικνύει, ὅτι εἶναι, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἠκρωτηριασμένης στήλης τεμαχίον.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 30 Ἀπριλίου 1888.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

ΠΕΡΙ ΒΟΙΩΤΙΚΟΥ ΣΚΥΦΟΥ

ΕΚΔΟΘΕΝΤΟΣ ΥΠΟ Σ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ¹

Τῷ ἄριστα γεγυμνασμένῳ ὀφθαλμῷ τοῦ Σ. Κουμανούδη τοῦ ἀναγόντος τὰ ἀμυδρῶς φαινόμενα ἐπὶ τοῦ σκύφου γράμματα καὶ παντοίως βασανίσαντος τὰ περὶ τὴν παράστασιν, ὀρεῖλομεν τὴν ἀσφαλῆ, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, ἀναγνώρισιν αἰματηροῦ ἔργου Ἑλλήνων τε καὶ Τρῶων πρὸς ἀλλήλους, συμβάντος ἐν ἀρχῇ τῆς τρίτης, ἀπὸ μῆνιδος Ἀχιλλέως, μάχης, ἐξιστορουμένης ἐν Ἰλιάδι, ἀπὸ στίχου 1^{ου} Ραψ. Α. μέχρι στίχου 242^{ου} Ραψ. Σ. διὰ στίχων τετράκις χιλίων καὶ διακοσίων ἐνεήκοντα τεσσάρων.

Ἄπὸ πρῶτας ἀμφοτέροι οἱ στρατοὶ παρασκευα-

¹ Ἴδε σελ. 67-76 πίν. 5,2 ἐν τῷ πρό τοῦδε τεύχει.

σάμενοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς συνεπλάκησαν ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πεδίου· μετὰ μικρὰν δὲ τῶν Τρῶων ἀντίστασιν οἱ Ἕλληνες διασπῶσι τὰς τῶν ἐχθρῶν φάλαγγας, ὁ δ' Ἀγαμέμνων ἀριστεύων διώκει μέχρι τῶν Σκαιῶν πυλῶν τὸν Ἐκτορα φεύγοντα Ἰλ. Α. 1-247.

Τρωθέντος δὲ τοῦ Ἀγαμέμνονος ὑπὸ Κόωνος καὶ εἰς τὰς νῆας ἀναχωρήσαντος, ὁ Ἐκτωρ στρέφεται πλήρης θάρρους κατὰ τῶν Ἀχαιῶν. Ἰλ. Α. 248-298.

Ἐντεῦθεν ἀρχεται τὸ περὶ τὴν γάστραν τοῦ σκύφου ἐπεισόδιον, ἀκριβῶς ἀπὸ στίχ. 273^{ου} Ραψ. Α. ὅτε καταπονηθεὶς ὑπὸ τῆς ὀδύνης τοῦ ἔλκουσ ὁ

Ἄγαμέμνων πηδᾷ εἰς τὸν δίφρον καὶ ἐπιτέλλει τῷ ἠνιόχῳ πρὸς τὰς νῆας ἐλαύνειν, συγχρόνως δὲ καὶ παραγγέλλει τοῖς Ἀχαιοῖς μεγάλην τῆ φωνῆ τὴν ἄμυναν τῶν πλοίων·

« εἰς δίφρον δ' ἀνόρουσε καὶ ἠνιόχῳ ἐπέτελλεν
 » νηυσὶν ἐπι γλαφυρῆσιν ἐλαυνέμεν· ἤχθετο γὰρ κῆρ·
 » ἦυσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνῶς ».
 Λ. 273 - 275.

Τὸ μὲν οὖν πρὸς τ' ἀριστερὰ τοῦ θεατοῦ ἄρμα, τὸ πρὸ τοῦ χάρακος Ἀχαιῶν, ἐστὶ τὸ ἄρμα τὸ εἰς Ἑλληνικὸν στρατόπεδον φέρον τὸν τετρωμένον Ἀγαμέμνονα ἐστραμμένον ἔτι ὄντα πρὸς τοὺς Δαναοὺς καὶ παραγγέλλοντα τὴν τῶν νηῶν ἄμυναν·

« ὦ φίλοι, Ἀργείων ἠγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
 » ὑμεῖς μὲν νῦν νηυσὶν ἀμύνετε ποντοπόροισιν
 » φύλοπιν ἀργαλέην, ἐπεὶ οὐκ ἐμὲ μητίετα Ζεὺς
 » εἶασε Τρώεσσι πανημέριον πολεμίζειν.
 » ὣς ἔφαθ', ἠνιόχος δ' ἵμασεν καλλιτριχῆς ἵππους
 » νῆας ἐπι γλαφυράς ».
 Λ. 276 - 281

Τὸ δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ θεατοῦ (κατὰ τὴν ἐτέραν ἐσχατιάν τοῦ Πίνακος) ἄρμα, καλῶς ἀνεγνωρίσθη τοῦ ἀγερώχου εἶναι Ἔκτορος βαίνοντος κατὰ τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὴν Ἀγαμέμνονος ἀναχώρησιν·

« Ἐκτορ δ' ὡς ἐνόησ' Ἀγαμέμνονα νόσφι κίοντα,
 » Τρωσὶ τε καὶ Λυκίοισιν ἐκέλευτο μακρὸν αὔσας ».
 Λ. 284.

Καὶ ἀντίστανται μὲν πρὸς τοὺς Τρῶας Διομήδης τε καὶ Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ τρωθέντος Διομήδους καὶ ἀναχωρήσαντος εἰς τὰς νῆας, ὁ Ὀδυσσεύς μείνας μόνος περικυκλοῦται ὑπὸ Τρῶων καὶ τιτρώσκεται ὑπὸ Σώκου. Λ. 286-462. Τότε δὴ μετὰ σπουδῆς ὁ Μενέλαος προσφωνεῖ Αἴαντα τὸν Τελαμώνιον καὶ ἀμφότεροι βαίνουσιν εἰς βοήθειαν Ὀδυσσεύς. Καὶ ὁ μὲν Αἴας φέρων τὴν μεγάλην ἐπταβόειον ἀσπίδα φοβίζει καὶ διασκεδάζει τοὺς Τρῶας, ὁ δὲ Μενέλαος ἐξάγει τοῦ ὀμίλου τὸν τετρωμένον Ὀδυσσεά καὶ πλησιάσαντος τοῦ ἄρματος ἀναβιβάζει καὶ φέρει πρὸς τὰ πλοῖα·

« ἦτοι τὸν Μενέλαος Ἀρήϊος ἐξαγ' ὀμίλου,
 » χειρὸς ἔχων, εἰως θεράπων σχεδὸν ἤλασεν ἵππους ».
 Λ. 487 - 488.

Αἴας δὲ μένει καὶ μάχεται πεζὸς βραδέως ὀπισθοπορῶν Λ. 489-596. Ἐνταῦθα λήγει τὸ περὶ τὸν σκύφον ἐπεισόδιον.

Τὸ τρίτον ἄρα ἄρμα τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐτέρων δύο, ἐστὶ τὸ Μενελάου ἄρμα ἐφ' οὗ αὐτὸς ἠνιοχῶν φέρει πρὸς τὰς νῆας τὸν τετρωμένον Ὀδυσσεά. Λέγω δὲ ἀπὸ τοῦδε τὸν Μενέλαον ἠνιοχοῦντα, εἰκάζων διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ὑπὸ τῆς ἀσπίδος καλυπτομένης, ἔχειν τὰς ἠνίας, ὀρέγειν δὲ τὸν δεξιὸν βραχίονα ὅπως λάβῃ τὴν μάστιγα παρὰ τοῦ ἐκεῖ που ἰσταμένου θεράποντος τοῦ πρὸ μικροῦ παρὰ τοῖς μαχομένοις τὸ ἄρμα ἐλάσαντος, μὴ γεγραμμένου δὲ ἐπὶ τοῦ σκύφου, ὡς περιττοῦ. Ἡμιαναπεπταμένης δὲ οὔσης τῆς χειρὸς τοῦ Μενελάου καὶ τῆς μὲν παλάμης πρὸς τ' ἀριστερὰ τοῦ θεατοῦ ἐστραμμένης, τοῦ δὲ καρποῦ πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐπεταί, ἂν δὲν ἀπατώμαι, δεξιὸν εἶναι τὸν προτεινόμενον βραχίονα¹.

Καὶ περὶ μὲν Ὀδυσσεύς οὐδεμία ἀμφιβολία, τῶν γραμμάτων διακρινομένων ὀπισθεν αὐτοῦ. Ἄλλ' οὐδὲ περὶ Μενελάου ὑπάρχει ἀμφιβολία καὶ διὰ τὴν ἐν Ἰλιάδι περιγραφὴν τῆς ἐν λόγῳ συμπλοκῆς καὶ διὰ τὰ γράμματα τ' ἀναγνωσθέντα ὑπὸ Σ. Κουμανούδη μ. ε. ν. λ. α. Πιθανῶς δὲ τό τε ο καὶ ς διὰ τὸ εἶναι ἐφθαρμένα πρὸς τὰ ἄνω, ὁμοιάζουσιν, ὁμοῦ ὄντα, τῷ ω.

Ὁ δὲ πεζὸς μαχητῆς ὁ παρὰ τὸ ἄρμα, ἐστὶν Αἴας ὁ Τελαμώνιος μεγάλην φέρων ἀσπίδα συμφῶνως τῇ Ἰλιάδι καὶ πυργωτῆν.

« Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε φέρων σάκος ἤυτε πύργον ».
 Λ. 485.

Καὶ Κεβρίωνος δὲ ἐκ τῆς ἀσπίδος ἔγνω τὸν Αἴαντα λέγων τῷ Ἐκτορι·

« Αἴας δὲ κλονεῖ Τελαμώνιος· εὐ δὲ μιν ἔγνω·
 » εὐρὺ γὰρ ἀμφ' ὄμοισιν ἔχει σάκος ».
 Λ. 526

Καὶ τὸ μὲν τὴν Αἴαντος ἀσπίδα εὐρυτέραν εἶναι τῶν ἀσπίδων τῶν ἐτέρων μαχητῶν, τοῦτο καὶ ἐν τῷ πίνακι ὀφθαλμῶν· τὸ δὲ πυργωτὸν αὐτῆς καταφανέστερόν ἐστιν ἐπὶ τοῦ σκύφου.

¹ Ὑποθέσθης ἐπὶ μικρὸν τῆς χειρὸς κεκλεισμένης, ἐναργέστερον φαίνεται τὸν μὲν καρπὸν πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ θεατοῦ εἶναι ἐστραμμένον τὴν δὲ παλάμην καὶ τοὺς δακτύλους πρὸς τ' ἀριστερά.

Καλεῖ δὲ ὁ τοῦ ἀγγείου δημιουργὸς χάρακα Ἀχαιῶν τὴν ἐν Ἰλιάδι τάφρον τὴν ἔξωθεν τοῦ τείχους ὀρυχθεῖσαν πρὸς ἀμυναν τοῦ στρατοπέδου·

« ποτὶ δ' αὐτὸν τεῖχος ἔδειμαν,
 » ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ἐπ' αὐτῷ τάφρον ὄρυξαν,
 » εἰρεῖαν, μεγάλην· ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξαν ».
 Η. 436.

ταύτην ἔδει πρῶτον διαβῆναι τοὺς ἀπὸ Ἰλίου διὰ Τρωϊκοῦ πεδίου εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον ἐρχομένους. Βουλόμενος δὲ δεῖξαι ἡμῖν τὸ τε ὄρυγμα καὶ τοὺς σκόλοπας τῆς τάφρου ἐποίησεν αὐτὴν ὁμοίαν φυλλοβόρῳ κάμπῃ, ὡς ὁ Σ. Κουμανούδης ἐπιτυχῶς παρωμοίωσε τὸν τοῦ σκύφου χάρακα Ἀχαιῶν.

Χάριν δὲ τῶν ἀκριβολογούντων καὶ τάδε προσθετέον. Ὁ μὲν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν Ἀγαμέμνωνος δεινὸς ἀγὼν Ἑλλήνων πρὸς Τρῶας ἐγένετο ὑπὸ Ἰλιον, μεταξὺ Σκαμάνδρου καὶ τάφρου Ἰλου, χώρου πολὺ ἀπέχοντος τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου¹. Ὁ δὲ δημιουργός, ὁ πιστῶς κατὰ τὴν Ἰλιάδα τὰ

ἐπὶ τοῦ σκύφου πλάσας, ἐποίησε τὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου ἄρμα ὡς ἀφίχθῃν ἤδη πρὸ τῆς τάφρου, ἕνεκα τῆς μικρᾶς περιφερείας τοῦ ἀγγείου καὶ διὰ τὴν εἰς τὰς νῆας ἰσως ἀναχώρησιν Ἀγαμέμνωνος πολὺ πρὶν ἢ ἐτρώθη Ὀδυσσεύς.

Γνωστὸν δὲ ὅτι ἀπὸ παλαιοῦ ἐν Ἑλλάδι ἡ γεωγραφικὴ καὶ ἡ τορευτικὴ καὶ ἡ πλαστικὴ ἀνεπόλουν ἐν τοῖς ἔργοις, οὐ μόνον τοῖς πρὸς κόσμον καὶ ἀγαλλίασιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον χρήσιμοις σκεύεσιν, εὐκλεεῖς προγονικᾶς πράξεις. μάλιστα δὲ τὰς κατὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, κρηπίδα ἀφθιτον ἀπλέτου δόξας.

Ἀπὸ τῆς Ἰλιάδος δὲ προερχομένου τοῦ πολλὰ μὲν ὑπὸ τοῦ χρόνου παθόντος ἀλλ' ἔτι πλήρους ζωῆς ἔργου, καὶ τῆς ὁδοῦ προλειανθείσης ὑπὸ τοῦ ἐκδότου, ἐλπίζω ὅτι καὶ ἕτεροι ἐπόμενοι ταῖς ὁδηγίαις αὐτοῦ ἀποδύσονται εἰς τὸν ἀγῶνα. Εἴησαν οὖν καὶ ταῦτα μικρὰ ἀφορμὴ τοῖς ἐπιχειρήσουσιν!

¹ Ἐν Ἀθήναις 14 Μαΐου 1888.

Γ' ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΣΥΜΒΟΛΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΝ ΤΗΣ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ

I

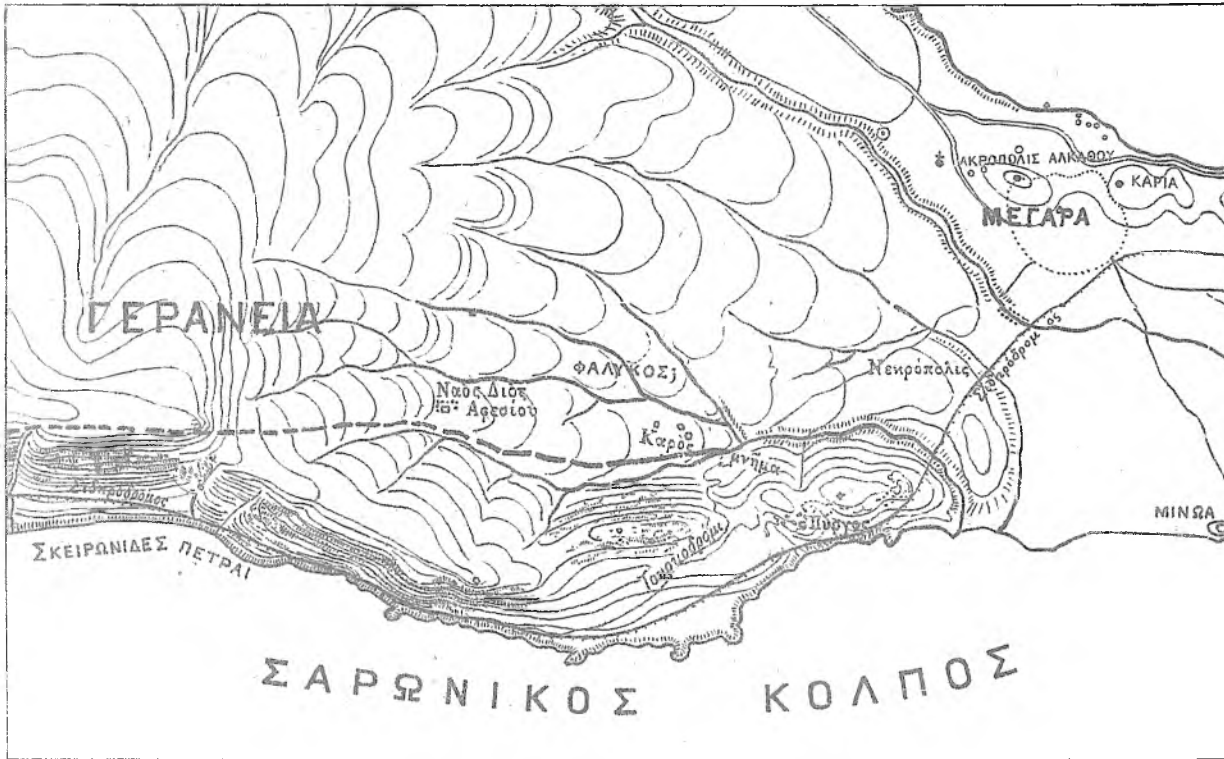
Αἱ νεώταται περὶ τοῦ γεωγραφικοῦ τμήματος τοῦ ἔργου τοῦ Πausανίου ἔρευναί κατέδειξαν ἀληθῶς ὅτι ὁ περιηγητὴς εἰς πολλὰ τινα μικρὰ ἀμαρτήματα ὑπέπεσεν, ἕπερ οὐδόλως παράδοξον· οἱ παρόμοια ἔργα ἐπιχειρησθέντες καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξ ἰδίας πείρας γινώσκοντες πόσον εὐκόλον εἶναι καὶ ὁ ἐπιμελέστατος τῶν ἀνθρώπων εἰς παραπλήσια νὰ ὑποπέσῃ ἀβλεπτήματα, εἴτε τὰς ἰδίας αὐτοῦ σημειώσεις, εἴτε τὰ παρὰ τῶν ἄλλων λεχθέντα ἐπεξεργαζόμενος, πρῶτοι θὰ δώσωσι λευκὴν ψῆφον ὑπὲρ

¹ Ἴδε τὰ ὑπ' ἐμοῦ λεχθέντα ἐν τῇ Ἰλιάδος στρατηγικῇ διασκευῇ καὶ τοπογραφίᾳ καὶ τὸν ἐν αὐτῇ Πίνακα ἐφ' οὗ σημειοῦται καὶ τὸ ἄνω τῆς τρίτης μάχης ἐπισῶδιον. Ἐνεκα δὲ τοῦ στενοῦ χώρου τοῦ Πίνακος μόνον τὰ ὀνόματα Μαχάονος καὶ Εὐρυπίλου ἐγράφησαν, τοῦ μὲν παρὰ Σκαμάνδρον, τοῦ δ' Εὐρυπίλου παρὰ σῆμα Ἰλου, τρωθέντων.

τοῦ περιηγητοῦ διὰ τὰ λάθη του ἐκεῖνα. Ἡ ἔρευνα ὅμως περὶ τῶν πηγῶν καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτήσεως τοῦ περιηγητοῦ δὲν ἤχθη ἀκόμη, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, εἰς πέρας, μᾶλλον δὲ νὰ βῆθῃ δύναται ὅτι τῶρα μόνον ἤρξατο. Καὶ τῶ ὄντι ὁ συγγραφεύς, ὃν ὁ Pausanias ὁδηγὸν προέστησε τῆς περιηγήσεώς του εἰσέτι δὲν ἐγένετο γνωστός· εἰ καὶ δὲ πολλὰ τῶν ἐν τῇ περιηγήσει ἀμαρτημάτων δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσιν ὡς παρανοήσεις τῶν πηγῶν του¹, ἡ δὲ σύνταξις ἔργου, οἷον τὸ τοῦ Pausanίου ἀδύνατον καὶ νὰ νοηθῇ ἄνευ τῆς βοήθειας πολλῶν πηγῶν, μέχρις οὗ ὅμως αὐταὶ πᾶσαι γίνωσι γνωσταὶ δίκαιον εἶναι, κατακρινόμενος ἐπὶ τοῖς ἀμαρτημασί του, νὰ ἐπαινεῖται ἐξ ἄλλου αὐτὸς οὗτος εἶπου καὶ σήμερον ἀποδείκνυται ὅτι διὰ τῆς βίβλου

¹ Παράβ. Mittheil. d. A. In. 1879, σελ. 113.

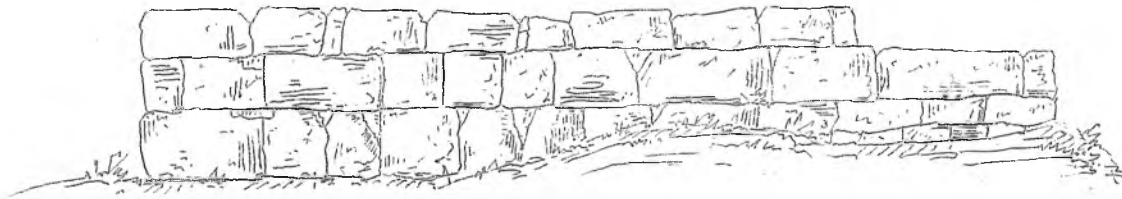
Α

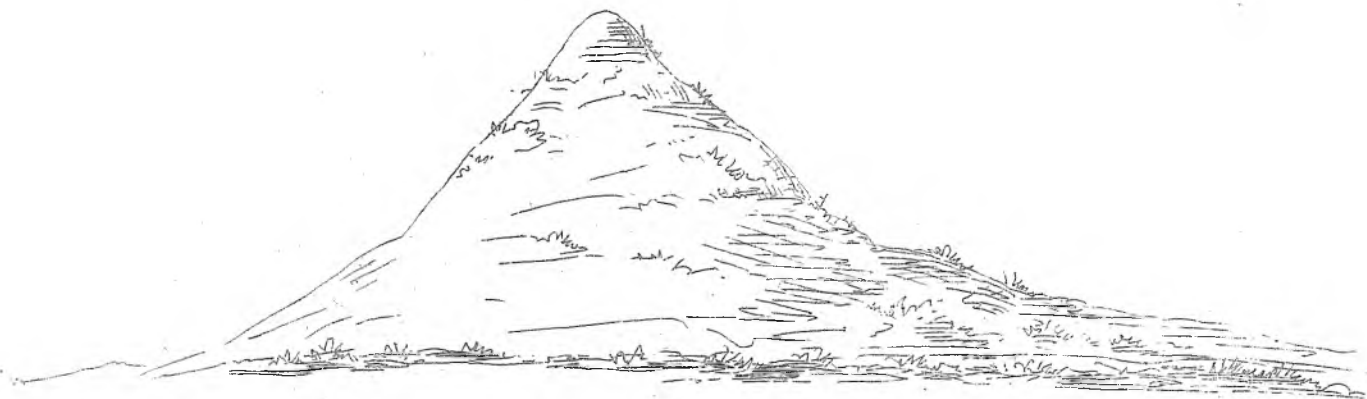
Β

Γ

Δ

του πιστήν εικόνα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐκληροδότησεν ἡμῖν. Γνωστὸν δὲ ὅτι τὸ ἐξαίρετον τῶν περιγραφῶν αὐτοῦ λαμπρῶς ἐκύρωσαν μάλιστα (ἵνα τὰ ἐν Ἀθήναις ἀποσιωπήσω) αἱ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφαί.

Μικρὰν τινα συμβολὴν εἰς ἐπίρρωσιν ταύτης τῆς γνώμης δύνανται νὰ συνεισφέρωσι καὶ αἱ ἀκόλουθοι παρατηρήσεις περὶ τινῶν ἐγγύς τῆς πόλεως τῶν Μεγάρων τόπων, οἵπερ τέλειον μέχρι τοῦδε ἄγνωστοι διέμειναν. Καὶ ἀληθὲς μὲν ὅτι καὶ αὐτῆς τῆς πόλεως τῶν Μεγάρων ἡ παρὰ Πausανίᾳ περιγραφὴ εἶναι οὕτως ἐναργής, ὥστε ἀναγινώσκοντες αὐτὴν ἐπὶ τόπου νὰ νομίζωμεν ὅτι δυνάμεθα νὰ τὴν παρακολουθήσωμεν βῆμα πρὸς βῆμα· ἀλλὰ δυστυχῶς τόσον ὀλίγα εἶναι τὰ περιωθέντα ἡμῖν λείψανα τῆς ἀρχαίας πόλεως, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νὰ ἀνεύρωμεν τὸν μίτον ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον· ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα προκειμένου περὶ τῶν μετὰ τῆς πόλεως καὶ τῶν κορινθιακῶν ὁρίων μνημείων (Pausan. 1, 44, 9 καὶ ἐξῆς). Τὸ ἀπόκεντρον αὐτῶν καὶ τὸ ἀπέριττον τῆς κατασκευῆς τῶν τὰ ἔσωθεν ἀπὸ τῆς παντελοῦς καταστροφῆς, ὥστε νὰ δυνώμεθα ἐν αὐτοῖς τοῦλάχιστον ν' ἀνεύρωμεν τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀκριβείας καὶ τούτου τοῦ τμήματος τῆς περιηγήσεως τοῦ Πausανίου.

II

Γνωστὸν ὅτι ἡ συνήθης ἀπὸ Μεγάρων εἰς Κόρινθον ὁδὸς διήρχετο διὰ τῶν Σκειρωνίδων καλουμένων πετρῶν, εἶχε δηλ. τὴν αὐτὴν περίπου φορὰν, ἣν ἡ σημερινὴ σιδηρᾶ ὁδὸς, πρὸ δὲ τῆς στρώσεως ταύτης κοινῶς ἐπιστεύετο ὅτι διεκρίνοντο ἔτι ἐπὶ τῶν κλιτύων τοῦ ὄρους τὰ ἔχνη τῆς ἀρχαίας ἀμαξίτου, ἣν ὡς αὐτὸς ὁ Πausανίας λέγει « Ἀδριανὸς ὁ βασιλεὺς καὶ οὕτως, ὡς καὶ ἦν ἄρματα ἐναντία ἐλαύνηται, κατέστησεν εὐρυχωρῆ τε καὶ ἐπιτηδείαν εἶναι »¹ ἐνῶ πρότερον μόλις « ἀνδράσιν ὀδεύειν εὐζώνοις » ἤρκει. Ἐπειδὴ δὲ οὐχὶ πολὺ μακρὰν τῶν Μεγάρων ἄρχονται ἤδη αἱ τοῦ ὄρους ῥάχεις νὰ αἰρῶνται εἰς ὕψος ἀπότομον ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, πᾶσα δὲ οἰαδῆποτε ὁδὸς ἀξία ὀπωσοῦν τοῦ

¹ Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Πausανίου δὲν ἐμποδίζουσι νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ πρότερον ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀμαξίτος. Παράδ. W. Vischer *Erinn. u. Bildg.* σελ. 226, σημ.

ὀνόματος κατὰ πάντας τοὺς χρόνους δὲν ἠδύνατο ἢ κατὰ τὰς ὑπωρείας αὐτοῦ νὰ διέρχεται, ἀνάγκη καὶ ἡ ἀρχαία, εἴαν ποὺ ἀπέκλινε τῆς σημερινῆς ὁδοῦ, θὰ ἀπέκλινε βεβαίως ἐγγύς τῶν Μεγάρων, ἔνθα τὰ ὑψώματα ἦττον ἀπότομα ὄντα εὐκόλως ἠδύνατο εὐσταλῆς καὶ ἐλαφρὰν φέρων ἀποσκευὴν ὀδοιπόρος νὰ ὑπερβῆ, ὅπερ ἀληθῶς καὶ ἐγένετο ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, τῶν ὀδοιπορούντων ἀρεσκομένων πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ μακροῦ κύκλου, ὃν εὐθύς ὀπισθεν τῆς πόλεως τῶν Μεγάρων αἱ νῦν ὀδοί, ἢ τε σιδηρᾶ καὶ ἡ ἀμαξίτος, περιγράφουσι, νὰ πορεύωνται μέχρι τῆς πρὸς δυσμὰς ἐσχάτης ἄκρας τῆς πεδιάδος καὶ ἐκεῖθεν ὑπὲρ τοὺς βράχους δι' ἀτραπῶν μετὰ κόπου ἐπ' αὐτῶν ἀνοιχθεισῶν κατ' εὐθειᾶν περαιτέρω νὰ ὀδεύσωσι. Σύμφωνον λοιπὸν πρὸς τὴν φύσιν ταύτην τοῦ ἐδάφους καὶ αὐτὴ ἡ Ἀδριανέως ὁδὸς ταύτην πρέπει νὰ εἶχε τὴν φορὰν καὶ εἶναι πιθανώτατον ὅτι ὁ πύργος, οὗ καὶ νῦν ἔτι βλέπει τις τὰ εἰρεπία κατὰ τὴν μεγάλην καμπὴν τῆς σιδηρᾶς ὁδοῦ, εἰς φρούρησιν αὐτῆς εἶχε κτισθῆ, ἐνῶ ἡ ἀτραπὸς, ἣς καὶ νῦν ἔτι συχνῆ γίνεται χρῆσις παρὰ τῶν πεζῆ ὀδοιπορούντων, οὐδ' αὐτῆς ταύτης τῆς κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος (ἔνθα ὁ πύργος) καμπῆς εἶχεν ἀνάγκην, εὐθύ διὰ τῶν ταπεινοτέρων τοῦ ὄρους διερχομένη διακλαδώσεων, αἵτινες κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τῆς μεγαρικῆς πεδιάδος ἐξαπλοῦνται (βλέπε τὸ σχεδιάσμα Α). Ἡ ἀτραπὸς αὕτη καλεῖται νῦν κοινῶς *Τουρκοδρομὴ* καὶ εἶναι ἀναμφιβόλως αὕτη αὕτη ἡ ἀρχαία ὁδός, ἣν ἐπορεύετό τις καὶ τὸ πάλαι, ἀφοῦ τὰ τῆς φύσεως ἐνταῦθα ἔκτοτε δὲν μετήλλαξαν ὄψιν. Ταῦτα οὕτω σαφῆ ἐν νῶ ἔχων καὶ ἐπὶ τῆς ἀξιοπιστίας τοῦ Πausανίου στηριζόμενος, δὲν ἄκνησα νὰ ἀναζητήσω παρὰ ταύτην τὴν ὁδὸν τὰ παρὰ τοῦ περιηγητοῦ μετὰ τῶν Μεγάρων καὶ τῶν Κορινθιακῶν ὁρίων ἀναφερόμενα μνημεῖα.

III

Πλὴν τῶν τάφων, ὧν ὁ τοῦ Σαμίου αὐλητοῦ Τηλεφάνους καὶ ὁ τοῦ ἀρχαίου δυνάστου τῆς χώρας *Καρὸς* (τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὡς καὶ τὸ τῆς *Καρίας*, τῆς ἐτέρας τῶν ἀκροπόλεων τῶν Μεγάρων, ἀναπολοῦσιν ἡμῖν τοὺς ἀρχαίους τῆς χώρας κατοίκους) ἐξαίρονται, μνημονεῖ ὁ Πausανίας ὡς ἐνταῦθα

που κείμενα, μεταξύ δηλ. τῶν Μεγάρων καὶ τῶν Κορινθιακῶν ὄριων, τὸ ἱερόν τοῦ Ἀφεισίου Διὸς καὶ πρὸς τούτοις τὸ τοῦ Εὐρυσθέως μνημεῖον καὶ τὸ τοῦ Λητῶν Ἀπόλλωνος ἱερόν· κοινὸς δὲ πάντων τούτων σύνδεσμος ἦν ἡ φορὰ τῆς ὁδοῦ, ἧς καὶ τὸ πάλαι τὸ κυριώτατον σημεῖον ἦσαν αἱ Σκειρωνίδες πέτραι. Καὶ τοὺς μὲν τάφους ἀνάγκη νᾶναζητήσωμεν ὄχι μακρὰν τῶν Μεγάρων, τὸ δὲ τοῦ Εὐρυσθέως μνημα καὶ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος παρὰ τὴν Κρομμυωνίαν, (ἀλλὰ περὶ τούτων οὐκ ἔσται ἡμῖν ἐνταῦθα ὁ λόγος) ἐν τῷ μέσῳ δὲ τούτων τὸ τοῦ Ἀφεισίου Διὸς ἱερόν.

IV

Τὸ μνημα τοῦ Καρὸς περιγράφει οὕτω σαφῶς ὁ Παυσανίας ὥστε ἡ ἀναζήτησις αὐτοῦ πρέπει νᾶρξηται ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ ἐδάφους ἐρεύνης· « τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς χῶμα γῆς (ἦν), ὕστερον δὲ τοῦ Θεοῦ χρησαντος ἐκοσμήθη λίθῳ κογχίτη » λέγει ὁ περιηγητής. Καὶ τίνι μὲν τρόπῳ ἐγένετο ἡ διακόσμησις διὰ τοῦ κογχίτου λίθου ἄδηλον νῦν· ἴσως αὕτη συνίστατο εἰς θριγκὸν περιβάλλοντα κάτω κατὰ τὴν βᾶσιν τοῦ τὸν τύμβον, καθ' ὃν τρόπον τοῦτο καὶ ἐν τῷ παναρχαίῳ τάφῳ τοῦ Μενιδίου ἐγένετο· ἀλλὰ τὸ κύριον γνώρισμα τοῦ τάφου ἦν τοῦτο, ὅτι δηλ. τὸ σχῆμα χῶματος γῆς εἶχε, τουτέστι ὡς τις μικρὸς γήλοφος ἐφαινότο, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ νᾶ καταστήσῃ βᾶσιμον τὴν γνώμην ὅτι ὁ ἕτερος τῶν δύο λοφίσκων, οἵτινες *Κουρμούλαι*¹ κοινῶς νῦν καλούμενοι καὶ παρὰ τὸ Τουρκοδρόμι ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τῆς πόλεως κείμενοι προσπίπτουσιν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὰ ὄμματα² τοῦ παρατηρητοῦ τοῦ ἀναζητοῦντος κατὰ τοῦτο τὸ μέρος γήλοφον στρογγύλου σχήματος (γνωστὸν δὲ ὅτι πάντες οἱ διὰ ἐπιχωματώσεως τεχνητοὶ τύμβοι τῶν ἡρωικῶν χρόνων τοῦτο εἶχον τὸ σχῆμα) ὁ ἕτερος, λέγω, τῶν λοφίσκων τούτων ὑπελαμβάνετο ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὡς τὸ τοῦ Καρὸς μνημα καὶ ὅθι καὶ ἀναμφιβόλως ὁ μείζων αὐτῶν, ἀληθὲς χῶμα γῆς ὦν, ἐνῶ ὁ μικρότερος οὐχ

¹ Ἐν συμβολαίῳ ἐκμισθώσεως δημοσιευθέντι ἐν τινι τῶν ἐφημερίδων ἀναγινώσκονταί τάδε τὰ ὄρια περὶ τῆς κατὰ τὰς *Κουρμούλας* χώρας· « πρὸς ἀνατολὰς Σάκκου Λάκκου, πρὸς δυσμὰς μὲ Φέλιου τραχάνι ὄρος, πρὸς ἄρκτον μὲ ὄρος (λόφον) Λιακωτά, πρὸς μεσημβρίαν μὲ *Κουρμούλαν* μεγάλην καὶ κρήνην *Κορογιάννη* ».

² Παράβ. W. Vischer, ἔ. ἀ. σελ. 225.

τεχνητόν, ἀλλὰ φυσικόν τι βραχῶδες ὑψωμα εἶναι καὶ μᾶλλον ἐπίμηκες ἢ στρογγύλον ἔχει τὸ σχῆμα.

Τοῦ κογχίτου λίθου, δι' οὗ τὸ μνημα τοῦτο εἶχε ποτὲ κοσμηθῆ κατὰ τὸν περιηγητὴν δὲν σώζονται λείψανα· θὰ κατεστράφη διαλυθεὶς ὑπὸ τῶν ὄμβρων. Τὸ κωνικὸν ὅμως τοῦ τύμβου σχῆμα, ὅπερ ἐνθυμίζει ἡμῖν τοὺς ἐν Τροίᾳ ὁμοίους τύμβους καὶ τὸν ἐν Μαραθῶνι σωρόν νῦν καλούμενον, διετηρήθη σχεδὸν ἀλώβητον. Ὁ λοφίσκος ψαύει σχεδὸν τὰ κράσπεδα κρημνώδους τινος τοῦ ὄρους κατωφερείας, ἧτις παραλλήλως τῇ βορείᾳ αὐτοῦ πλευρᾷ ἐξακλουθεὶ ἐξαπλουμένη· ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ πλευρὰ αὐτοῦ αὕτη ἀποτομωτέραν ἔχει τὴν ὄψιν ἢ αἱ λοιπαὶ καὶ πρὸ πάντων ἡ νοτιά αὐτοῦ πλευρὰ, ἧτις ἡρέμα ὑψοῦται ὑπὲρ τὴν πέριξ πεδιάδα. Ἡ περίμετρος τοῦ γηλόφου κατὰ τὴν βᾶσιν τοῦ εἶναι περίπου 350 βημάτων, ἀπὸ δὲ τῆς νοτίας αὐτοῦ πλευρᾶς ἀναβαίνει τις εἰς τὴν 30 περίπου μέτρα ὑψηλὴν κορυφήν τοῦ δι' 85 περίπου βημάτων. Ὁ τύμβος λοιπὸν καταλεκτέος μεταξὺ τῶν μεγίστων τοῦ εἶδους του¹.

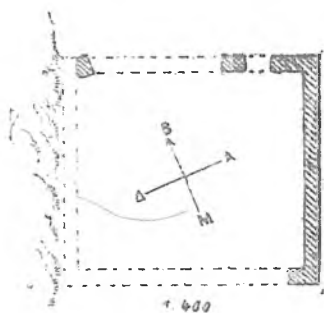
Πότε καὶ πρὸς τίνα ὄντως κατεσκευάσθη σκοπὸν ὁ λοφίσκος δὲν δυνάμεθα, ἐννοεῖται, νᾶ γινώσκωμεν, ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον ἀνασκαφῆ τις δὲν ἐπιχύση καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀναγκαιὸν φῶς· ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅμως οὐδὲν τὸ κωλύον νᾶ δεχθῶμεν ὅτι ἡ παράδοσις τῶν ἀρχαίων Μεγαρέων ἐπὶ τοσοῦτον τοῦλάχιστον εἶναι ἀκριβής, ἐφ' ὅσον δηλ. ἐδέχετο ὅτι ἡ *Κουρμούλα* ἦν τύμβος εἰς χρόνους ἔχων τὴν ἀρχὴν τοῦ πολὺ τῶν κυρίως ἐλληνικῶν ἀπέχοντας, πρῶτον μὲν διότι τοιοῦτοι (λοφίσκοι) τύμβοι εἰσὶν ἡμῖν κυρίως γνωστοὶ ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἔπειτα δὲ διότι ὁ μετὰ κόπου ὄχι σμικροῦ ἐκ γῆς φορητῆς κατασκευασθεὶς λοφίσκος οὐδαμῶς ἄλλως δύναται νᾶ ἐξηγηθῆ· ὡς σκοπιὰ λ. γ. ἀδύνατον νᾶ ὑποληφθῆ ἕνεκα αὐτῆς ταύτης τῆς θέσεώς του ὄχι μόνον ἐπὶ ταπεινότερου κείμενος ἐδάφους, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι ἔχων τὰ πολὺ αὐτοῦ ὑψηλότερα φυσικὰ ὑψώματα, ἅτινα νοτιώτερον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Μεγαρικῆς πεδιάδος ἀρχόμενα ὑπὲρ τὸν Σαρωνικὸν κόλπον πρὸς τὰς Σκειρωνίδας πέτρας ἐκτείνονται².

¹ Τὸ ἀπλοῦν σχεδιογράφημα ὑπὸ τὸ γράμμα Δ εἰκονίζει αὐτὸν κατὰ τὸ σχῆμα, οἷος περίπου ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ μέρους ὁρώμενος φαίνεται.

² Χάριν τῶν ἀσχολουμένων περὶ μυθολογικά ζητήματα δὲν κρίνω ἀνάρμοστον νᾶ διαλάβω διὰ βραχέων ἐνταῦθα τι ὁ λαὸς διηγείται περὶ τῆς τῆς *Κουρμούλας* καταγωγῆς. Χωρικοῦ τινος, τοῦ ὑποίου ἦν ἡ παρὰ τὸ *Τουρκοδρόμι* χώρα, ἔθανον οἱ δύο του βόες, δι' οὗ ἡρωτοία

V

Πλήν όμως τοῦ τύμβου τοῦ Καρῶς καὶ πρὸ τούτου μάλιστα ἔτι μᾶλλον ἐξαίρων αὐτὸν μνημονεύει ὁ Πausanias τὸν τάφον τοῦ Σαμίου αὐλητοῦ Τηλεφάνους. Ἐὰν λοιπὸν ὁ περιηγητὴς ἀναφέρει κατὰ σειράν τοπογραφικὴν τὰ ὑπ' αὐτοῦ περιγραφόμενα μνημεῖα, ὁ τάφος τοῦ Τηλεφάνους ἔπρεπε νὰ ἔκειτο ἐγγύτερον τῆς πόλεως τῶν Μεγάρων. Καὶ τῷ ὄντι 430 βήματα μακρὰν τοῦ προειρημένου γηλόφου πρὸς ἀνατολὰς ἦτοι πρὸς τὰ Μέγαρα καὶ παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην ξηροῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χειμάρρου, ὅστις ὀλίγον ἀνωτέρω πρὸς βορρᾶν ἐνοῦται πρὸς ἄλλον ἐκ τῆς βορείας τῆς Κουρμούλας πλευρᾶς κατερχόμενον, εὑρηται ἄξια λόγου λείψανα τείχους περικλείοντος χώρον μῆκους μὲν 13,20 Γ. Μ. περίπου, πλάτους δὲ 12,30 πεπληρωμένου δὲ νῦν χώματος (ἴδε ζιγχογράφημα). Ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ τείχους εἶναι ἡ κάλλιον σωζομένη εἰς ὕψος πε-

ρίπου 1,50 ὑπὲρ τὴν νῦν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους· ὠκοδομήται δὲ ἐξ ὀγκωδῶν φαιοῦ χρώματος ὑπὸ λευκῶν φλεβῶν διαποικιλιομένων ἀσβεστολίθων οἷτινες πολυγωνίως ἐξειργασμένοι συνδέονται πρὸς ἀλ-

τὴν (ἐκεῖ) γῆν. Τούτῃ συνεβούλευσέ τις (ἢ καὶ αὐτὸ τὸ θεῖόν, ὡς καὶ ἄλλως λέγεται) τὰς ἀκάνθας, αἵτινες ἔκτοτε ἐφύοντο ἐν τῷ ἀγρῷ του, νὰ περισυνάγῃ· ἐπέσθη καὶ περισυνήγαγεν αὐτὰς ἐκεῖ ἐν σωρῷ, ὅστις εὐθὺς κατόπιεν μετεβλήθη εἰς σωρὸν σίτου (ἔτερα τοῦ μῦθου παραλλαγή λέγει ὅτι ὁ χωρικός ἐπλήρωσε διὰ τοῦ σίτου τρεῖς μεγάλους σάκκους, πιθανῶς διότι πλὴν τῶν δύο Κουρμούλων νοτιώτερον τῆς μεγάλης καὶ ἑτερός τις λοφίσκος ἐσχηματίσθη ἐκ τῶν λίθων, ὡς φαίνεται, τῶν ἐκ τῶν ἀγρῶν περισυλλεγόντων, χάριν τῆς τούτων βελτίονος καλλιέργειας). Ὁ δούς τῷ χωρικῷ τὴν καλὴν συμβουλὴν, λέγει ὁ μῦθος, πρὸς τούτους εἶχεν ἀπαγορεύσει αὐτῷ αὐστηράτατα νὰ ἀνακοινοῖσιν καὶ εἰς ἄλλους πῶθεν προσεκομίσαστο τοσοῦτον ἀνέλπιστον πλοῦτον. Ἄλλ' ἡ γυνὴ τοῦ χωρικοῦ περιέρχου νὰ μάθῃ τὸ πρᾶγμα δὲν ἄφηνε νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἤσυχον τὸν ἄνδρα τῆς, ἕως οὗ οὗτος τέλος ἀνεκοινοῖσεν αὐτῇ τὸ μυστικόν· μόλις δὲ τοῦτο ἐγένετο καὶ εὐθέως ὁ σωρὸς τοῦ σίτου μετεβλήθη εἰς σωρὸν χώματος, τὸν νῦν μεγάλην Κουρμούλαν λεγόμενον.

λήλους διὰ μικρῶν λιθαρίων τὰ διάκενα αὐτῶν πληρούντων· ὁ μέγιστος τῶν περισωθέντων τούτων λίθων (πλάτ. 1,10, ὕψ. 0,67) κείται κατὰ τὴν πρὸς τὰριστερὰ τοῦ ὀρώοντος γωνίαν. Τῶν ἄλλων πλευρῶν τοῦ τείχους ἢ πρὸς νότον τέλειον σχεδὸν κατεστράφη· ἢ πρὸς δυσμὰς ἠδράζετο ἐπὶ τοῦ κατ' ἐκεῖνος τὸ μέρος ὑπὲρ τὸ περίξ ἐπίπεδον ὑψουμένου βραχυῶδους ἐδάφους. Ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς θέας τῶν τειχῶν τούτων, πρὸ πάντων τῆς ἀνατολικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς (ἴδε σχείασμα Β), ἐντύπωσις περὶ τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀρχαιότητος δὲν εἶναι ὀρθή· ἀκριβέστερα παρατήρησις διδάσκει ἀμέσως ὅτι οἱ μεγαλειότεροι τῶν λίθων φέρουσι περιθώριον, ὅπερ εἰς τὰ ὄντως ἀρχαῖκὰ οἰκοδομήματα οὐδαμοῦ ἀπαντᾷ, ἐγένετο δὲ τοῦ τρόπου τούτου τῆς οἰκοδομίας χρῆσις κυρίως, διότι πάνυ προσφυῆς ἦν νὰ καθιστᾷ ἐπιφανῆ καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο μνημεῖα τὰ κατ' αὐτὸν οἰκοδομούμενα ἔργα. Καὶ δὲν δυνάμεθα μὲν νὰ διίσχυρισθῶμεν ὅτι τὸ ἐν λόγῳ κτίσμα, ἐνέκλειε ὄντως τὸ μνημεῖον τοῦ συγχρόνου τοῦ Δημοσθένους διασήμου αὐλητοῦ, μνημεῖον, ὃ ἤγειρεν αὐτῷ ἢ ἀδελφῇ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καθὼς δὲν δυνάμεθα νὰ διίσχυρισθῶμεν ὅτι εἰς αὐτὸν ὄντως ἀναφέρεται τὸ τῆς Ἀνθολογίας ἐπίγραμμα¹, ὅπερ εἰς τὸν Νικάνορα ἀποδίδεται καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ Τηλεφάνης πρὸς τὸν Ὀρφέα, Νέστορα καὶ Ὀμηρον συγκρίνεται, ἀλλὰ ἀδύνατον νὰ ὑποθέσωμεν τὸ πρᾶγμα οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος. Τούναντίον μάλιστα τὴν τε τῆς ἰδρυτρίας ἔξοχον κοινωνικὴν θέσιν ἀναλογιζόμενοι καὶ τοῦ τεχνίτου τὴν μεγάλην φήμην, εὐρίσκομεν τὰ σωζόμενα λείψανα ἀντάξια τοῦ ἐγεθθέντος ποτὲ αὐτῷ μνημείου, μνημείου δὲ καὶ ὄχι ἄλλου τινὸς κτίσματος, ἐπαύλεως λ. χ. ἢ πύργου, λείψανα φαίνονται ὄντα, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρήθη, τὰ ἐδάφη τῆς κατασκευῆς του καὶ πρὸς τούτους ἢ ἐξήγησις αὐτοῦ ὡς τάφου ὑποστηρίζεται καὶ ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς θέσεως, ἔνθα πλὴν τοῦ μνημείου τοῦ Καρῶς καὶ πληθὺς ἄλλων τάφων εὑρηται. Τούτων, πλὴν τῶν εἰρημένων, ὁ ἀξιολογώτατος κείται 4 περίπου λεπτὰ τῆς ὥρας δυσμικώτερον τῆς μικρᾶς Κουρμούλας καὶ ἔχει τινὰ ὁμοιότητα πρὸς τὸ ἄνω περιγραφέν οἰκοδομημα, ἐπίσης ἐξ ὀγκωδῶν πολυγωνίων λίθων λεπτῶς ἐξειργασμένων ὠκοδομημένους ὢν· καὶ τού-

¹ VII, 159.

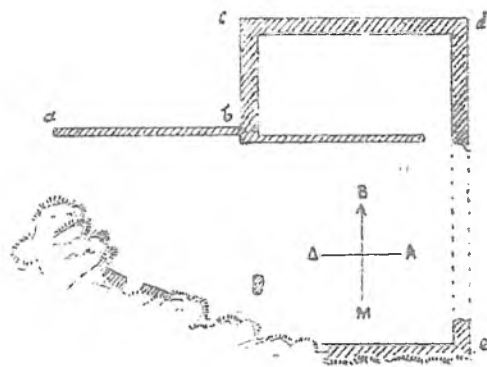
του μόνον οί κατώτατοι δόμοι περιεσώθησαν ἐμπειρικλιόντες χώρον θ περίπου τετραγ. μέτρων. Τό μέγα πλήθος ὅμως τῶν μεγαρικῶν τάφων κείται ἀνατολικώτερον τῶν Κουρμουλῶν καί ὄη καί οἱ πλείστοι αὐτῶν ἐκεῖ τῆς μεγαρικῆς πεδιάδος, ἔνθα ὁ ὁδοιπόρος τὴν ἀμαξιτὸν ἐγκαταλείπων εἰσέρχεται εἰς τὸ Τουρκοδρόμι. Ἐκ δὲ τούτων τῶν τάφων, ὧν τινὲς μὲν ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμένοι εἶναι, ἄλλοι δὲ ἐκ πλίνθων πώρου ἐκτισμένοι, ἐξήχθησαν τὰ πλείστα τῶν ἀγγείων, κορῶν καί τῶν λοιπῶν ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων, ὧν τινὰ μὲν μένουσι ἀκόμη ἐπὶ τόπου (ἐν Μεγάρους) οὐκ ὀλίγα δὲ καί εἰς Κόρινθον καί Ἀθήνας ὡς ἐμπόρευμα μετεκομίσθησαν. Βεβαίως δὲ οἱ λόγοι τοῦ περιηγητοῦ «ἰοῦσι δὲ ἐκ Μεγάρων εἰς Κόρινθον ἄλλοι τε εἰσὶ τάφοι» εἰς τούτους τοὺς τάφους δέον νάναφερθῶσι.

VI

Καί ταῦτα μὲν οὕτως. Προτοῦ δὲ τῷ περιηγητῇ ἀκολουθοῦντες ἐξετάσωμεν τὸ ἔδαφος περαιτέρω πρὸς ἀνατολάς, ἀνάγκη νά μνημονεύσωμεν πρότερον ἐνταῦθα ἕτερον τινα τόπον ἀρχαῖα λείψανα φέροντα, ὃν ὁ Πausanias ὡς μὴ πολὺ τὸ διάφορον ἔχοντα καί ὀλίγον τι μακρὰν τῆς εἰς Κόρινθον ἀγούσης κείμενον δὲν ἔκρινεν ἄξιον μνήμης.

Τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ τὰ ἄνω περιγραφέντα μεῖζονα μνημεῖα κείνται, χωρίζονται πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τινος ἐπιμήκου καί πανταχόθεν σχεδὸν ἀποτόμου, ἀλλὰ μετρίου τὸ ὕψος λόφου, διὰ τινος ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς ὑπωρείας τῆς Γερανεῖας κατέρχομένης χαράδρας, πρὸς ἣν καί ἄλλη τις χαράδρα ἐνοῦται τὴν βορείαν καί ἀνατολικὴν τοῦ λόφου πλευρὰν περιθέουσα. Ὁ λόφος καλεῖται κοινῶς ἔκ τινος ἐξηφανισμένης νῦν τῶν νεωτέρων χρόνων οἰκίας Δάμι τοῦ Μοχλίσου, σαφῆ δὲ λείψανα μαρτυροῦσιν ὅτι καί τὸ πάλαι δὲν ἦν ἀκατοίκητος. Τούτων τὰ ἀξιολογώτατα εὐρηναί κατὰ τὸ βόρειον μέρος, πυργοειδοῦς τινος δηλ. πυλῶνος τὰ λείψανα, πρὸς ὃν τὰ ἀμυδρὰ νῦν ἔχνη περιβάλλου, κατὰ τὸ βορειανατολικὸν μάλιστα τοῦ λόφου κράσπεδον σεσωσμένα, ἐνοῦνται. Ὁ πυλῶν διηρέετο, καθόσον νῦν ἐκ τῶν λειψάνων του ἔστιν εἰκάσαι, εἰς δύο μέρη, τὸ πρὸς βορρᾶν, τὸ καί στενότερον, καί τὸ πρὸς νότον, ὅπερ πλατύτερον ὡς φαίνεται ἦν· τοῦτο ἀποκλίνει πρὸς τὴν κατω-

φέρειαν τοῦ λόφου, κατὰ δὲ τὴν φορὰν τοῦ ἔσω τείχους, τοῦ χωρίζοντος ἀπ' ἀλλήλων τὰ δύο τοῦ πυλῶνος μέρη, προβάλλει πρὸς δυσμὰς ἕτερον τεῖχος, ὅπερ ὁμοῦ μετὰ τῆς βραχέως πλευρᾶς τοῦ λόφου τῆς ἐκ φύσεως εἰς σχῆμα τοῖχου πεποιημένης ἀπεργάζεται τὴν εἴσοδον εἰς τὸ ὄλον κατασκευάσμα (βλέπε τὸ παρατιθέμενον ζιγχογράφημα)¹.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου καθὼς ἐπίσης καί ἐν τοῖς πέριξ ἀγροῖς εὐρηται πληθὺς ὀστράκων, ἀσφαλὲς τοῦτο τεκμήριον τοῦ κατοικησίμου ποτε καί τοιούτων ἀκόμη τῶν μερῶν, ὧν ἕτερα μεῖζονα λείψανα δὲν διεσώθησαν. Ἰγνη ἀξιολογώτερα τῶν πάλαι ποτε κατοικῶν σώζονται περαιτέρω πρὸς δυσμὰς παρ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ὄρος, πρὸς βορρᾶν δὲ καί κατέναντι τῶν ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ περιγραφόμενων ἐρειπίων ἀρχαίου ναοῦ· ἀμφίβολον ὅμως ἂν καί ταῦτα τῆς αὐτῆς κώμης εἶναι λείψανα· καί ἀδύνατον μὲν νῦν ἡμῖν σήμερον ὠρισμένως νά εἰπωμεν πῶς αὕτη ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι, ἀλλ' ἐκ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μνημονευομένων Μεγαρικῶν κωμῶν μόνη ἴσως, ὅσον ἐγὼ οἶδα, ἢ τοῦ Πλουτάρχου Ἀλυκος, ἢ οὐδετέρως τὸ Ἀλυκον, (Θησ. 32) αὕτη δὲ ἐκείνη οὔσα, ὡς ὀρθῶς ὁ Reinganum παρατήρησε (Das alte Megaris σελ. 33) ἢ τοῦ Θεοφράστου (Φυσ. ἱστορ. II, 8, 1) τὰ μάλα συκοφόρος κώμη Φάληκος(ν) ἢ Φάλυκος(ν) δύναται νά τοποθετηθῇ ἐνταῦθα, διότι ἢ τοῦ Πλουτάρχου παρατήρησις ὅτι ὁ Ἀλυκος, ὁ τῆς χώρας ἐπάνυμος, ὁ ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς Ἑλένης πρὸ τῶν Ἀφιδνῶν ἀγῶνι πεσών, υἱὸς τοῦ Σκειρίωνος ἐνομιζέτο, ἐξηγεῖται φυσικώτατα ἐκ τῆς γειτνιασεως τοῦ τόπου

¹ Τὰ κυριώτατα τῶν μέτρων εἰσὶ τὰκόλουθα· ab=9μ. bc=5μ. cd=12μ. de=15μ. πᾶχος τοῦ μετωπιαίου τείχους (cd)=0,95. Τὸ ζιγχογράφημα ὑπὸ τὸ γράμμα Γ παριστᾷ τὴν πρόσψιν τούτου τοῦ (μετωπιαίου) τείχους.

πρὸς τὰς Σκειρωνίδας πέτρας, πέραν τῶν ὁμοίων ἕμωσ, ἤτοι δυσμικώτερον αὐτῶν, οὐδαμοῦ φαίνεται τόπος κατάλληλος πρὸς κώμην, τοῦλάχιστον οὐδαμοῦ κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, τουτέστι παρὰ τὴν Κινέταν, ἔνθα κατὰ τὸν Πausανίαν τὸ τοῦ Λητώου Ἀπόλλωνος ἱερὸν πρέπει νὰ τεθῆ, λείψανα ἀρχαίας κώμης μέχρι τοῦ νῦν δὲν ἀνεφάνησαν.

VII

Καὶ νῦν ἐπανέλθωμεν ἐκεῖ, ὁπόθεν ἐπ' ὀλίγον ἐξέδημεν. Ὁ Πausανίας περιγράφων, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, τὰ κατὰ τὰς Σκειρωνίδας πέτρας ἀναφέρει τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀφείσιου Διὸς λέγων ὅτι τοῦτο ἔκειτο « ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆ ἄκρα ». Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ περιηγητοῦ ἐξηγήθησαν μέχρι τοῦδε παρὰ πάντων ὡς σημαίνοντες ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆ κορυφῆ¹, οὐχὶ ὀρθῶς βέβαια, διότι, καὶ ἂν μὴ εἶναι γραμματικῶς ἢ ἑρμηνεία αὐτῆ ἡμαρτημένη, ἐπὶ τῶν πραγμάτων νὰ στηριχθῆ δὲν δύναται, πρῶτον μὲν διότι ἡ κορυφῆ τοῦ ὄρους πολὺ πέραν τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν κεῖται, ὥστε ὁ περιηγητὴς μόλις περὶ τὸ τέλος τῆς τῆς Μεγαρίδος περιγραφῆς ἤρμυζε νὰ κάμῃ μνεῖαν αὐτῆς τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ διότι (καὶ οὗτος ὁ λόγος εἶναι βεβαίως ὁ ἰσχυρότερος, ἀφοῦ τὸ μεθοδικὸν τῆς τοῦ Πausανίου περιγραφῆς εἰσὶν οὐκ ὀλίγοι οἱ ἀρνούμενοι) μέχρι τοῦδε ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τοιοῦτων κορυφῶν τῶν ὄρων βωμῶν μὲν καὶ τεμενῶν εὑρηγῆται, οὐδαμοῦ ἕμωσ καὶ ναῶν, λείψανα, οὐδὲ θὰ θελήσῃ τις σπουδαῖος ἀνὴρ νὰ διίσχυρισθῆ ὅτι ἐνταῦθα προὔκειτο περὶ ἐξαιρέσεως. Οὐχὶ λοιπὸν ἢ τοῦ ὄρους κορυφῆ, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον προεκτεινόμενον αὐτοῦ μέρος, πρὸς ἀνατολάς, ἐννοεῖται, ἤτοι πρὸς τὴν μεγαρικὴν πεδιάδα, σημαίνεται παρὰ Πausανία διὰ τῆς λέξεως ἄκρα, καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἑρμηνείαν τῶν λόγων τοῦ περιηγητοῦ ἀναζητήσας τὸν ναὸν ἠτύχησα ὄντως ἐνταῦθα ἀξιόλογα ἀνακαλύψω αὐτοῦ λείψανα. Κεῖνται δὲ ταῦτα ἡμίσειαν ὥραν πρὸς δυσμὰς τοῦ μνήματος τοῦ Καρῶς ὑπ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἀνατολικὴν τοῦ ὄρους προέκτασιν εἰς θέσιν κοινῶς νῦν καλουμένην σὰ μάργαμα. Ὁ τόπος ὑπέρεκειται ἐπὶ τοσοῦτον τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἔχει ἐλεύθερον τὸν ὄρι-

¹ Παράβ. Reinganum, ἔ. ἀ. σελ. 23, Leake, Trav. in north. Greece, II, σελ. 414, Bursian, Geogr. v. Griech. I, σελ. 367.

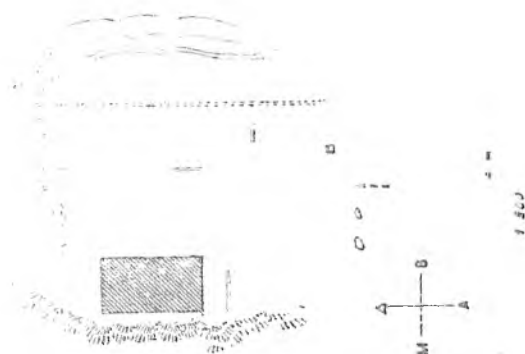
ζοντα, ὥστε ἐλόκληρος ὁ Σαρωνικὸς κόλπος μετὰ τῶν παραλίων αὐτοῦ εἶναι καταφανές· καὶ αὐτὴ δὲ ἢ Αἰγίνα, ἥς τὸ ὄρος πρὸς τὸ τοῦ Ἀφείσιου Διὸς ἱερὸν διὰ τῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων συνδέεται, ὑπ' οὐδενὸς ἐπιπροσθουόντος ὑψώματος ἀποκρύπτεται. Χάσμα τι ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Πausανίου διέφθειρεν ἀτυχῶς τὴν παρ' αὐτῷ περὶ τούτων τῶν παραδόσεων διήγησιν· ἐν τοῖς χειρογράφοις τοῦ βιβλίου τοῦ περιηγητοῦ φθέγγεται αὕτη ὡδέ πως· « φασὶ δὲ ἐπὶ τοῦ συμβάντος ποτὲ τοῖς Ἑλλησιν αὐχμοῦ θύσαντος Αἰακοῦ κατὰ τι δὴ λόγιον τῷ Πανελληνίῳ Διὶ ἐν Αἰγίνῃ κομίσαντα δὲ ἀφείναι καὶ διὰ τοῦτο Ἀφείσιον καλεῖσθαι τὸν Δία ». Καὶ ὅτι μὲν μετὰ τὴν φράσιν ἐν Αἰγίνῃ ἐξέπεσον τοῦ κειμένου λέξεις τινές, ἤδη πρὸ πολλοῦ παρετηρήθη· εἰς εὑρεσιν ἕμωσ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν τὸ χάσμα πρέπει νὰ συμπληρωθῆ, δύναται νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ, νομίζω, ἢ σύγκρισις πρὸς τὴν παράδοσιν τὴν τὸ ὄνομα τῆς Κωλιάδος ἄκρα ἐξηγοῦσαν, καὶ ὡδέ πως κατὰ τὸν σχολιαστὴν τοῦ Ἀριστοφάνους (Νεφελ. 52) φθεγγομένην· « ἔνιοι δὲ Ἴωνος θύοντος κόρακα ἀρπάσαι κωλὴν καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ ἀποθέσθαι· ὅθεν οὕτως ὠνομάσθη »¹. Προδήλως δὲ καὶ περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀφείσιου Διὸς πρόκειται περὶ ὁμοίου τινὸς μύθου, μὲ μόνην, ἐννοεῖται, τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν πηγὸν ὑπὸ τοῦ τοῦ Διὸς, ἤτοι τοῦ αἰετοῦ δέον ἀντικατασταθῆ· κατὰ δὲ ταῦτα καὶ σύμφωνα πρὸς τὸ ἔλρον νόημα ὡδέ πως ἴσως πρέπει νὰ ναιγνωσθῶσιν οἱ λόγοι τοῦ περιηγητοῦ· « φασὶ δὲ . . . θύσαντος Αἰακοῦ . . . τῷ Πανελληνίῳ Διὶ ἐν Αἰγίνῃ αἰετὸν ἀρπάσαι τὸ ἱερεῖον εἰς δὲ τὴν ἄκραν κομίσαντα ἀφείναι καὶ διὰ τοῦτο Ἀφείσιον καλεῖσθαι τὸν Δία »¹. Διὰ δὲ ταύτης τῆς παραδόσεως συνδέεται τὸ ἐν τῇ Μεγαρικῇ ἄκρα ἱερὸν, οἶονεὶ ἀφίδρομι αὐτοῦ θεωρούμενον, πρὸς τὸν πανάρχαιον τοῦ Διὸς βωμὸν τὸν ἐπὶ τῆς ὑψίστης κορυφῆς, τῆς νῦν ὄρος καλουμένης, τῆς νήσου Αἰγίνης ἰδρυμένον πάλαι ποτε. Καὶ τῷ ὄντι ἢ ἰδρύσας αὐτοῦ μακρὰν τῆς πόλεως τῶν Μεγάρων καὶ ἐπὶ τόπου οὕτωσὶ τῆς θαλάσσης ὑπερκειμένου, ὥστε πανταχόθεν σχεδὸν νὰ ἦ ὁρατὸς παρὰ τῶν διαπλεόντων τὸν κόλπον, μαρ-

¹ Ἀντὶ τοῦ κόρακος φέρεται ἐν ἄλλαις πηγαῖς ἰέραξ ἢ ἀπλῶς ὄρειον.

¹ Ἀφοῦ αἱ λέξεις ἐκεῖναι εἶχον ἐκπέσει ὁ ἀντιγραφεὺς ἔθηκεν ἐκεῖ μετὰ τὸ κομίσαντα ἕνα δὲ ἵνα συνδέσῃ κάπως τὰ λεγόμενα χωρὶς ὅμως καὶ νὰ φροντίσῃ πολὺ περὶ τοῦ ὅλου νοῦ τοῦ χωρίου.

τυρὴν ἰκανῶς ὅτι κυρίως χάριν τῶν ναυτιλλομένων εἶχεν ἰδρυθῆ ποτε ἐκεῖ τὸ τοῦ Ἀφείσιου Διὸς ἱερόν.

Εἰς ἐξήγησιν τοῦ παρατιθεμένου τοπογραφικοῦ ἰχνογραφήματος τοῦ ναοῦ καὶ τῶν πέριξ αὐτοῦ θάρκέσασιν, ἐλπίζω, αἱ ἀκόλουθοι σημειώσεις. Ὁ ναὸς ἦτο μικρὸν (6 × 11 Γ. Μ.) καὶ, ὡς συνήθως,

ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς κατατεινόμενον οἰκοδόμημα· τῶν τοίχων τοῦ σηκοῦ αὐτοῦ σώζονται καὶ νῦν ἔτι ὄρθιοι οἱ κατώτατοι δόμοι ἐκ μακρῶν (μ. 1, 20) ἐξ ἀσβεστολίθου πλίνθων ὄντες φκοδομημένοι, ἐνῶ πέριξ πλείστα ὅσαι ἄλλαι πλίνθοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διασπαρμέναι κατάκεινται· ἰδρυτο δέ, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρήθη, ἐπὶ τοῦ κρασπέδου ὑψώματος τινὸς τοῦ ἐκεῖ ἐδάφους, οὐτινος ἢ συνέχεια ἐπιεικῶς ἀπότομος πρὸς νότον κατερχομένη ἀπολήγει εἰς τινὰ ἀνατολικῶς τῆς Κακῆς Σκάλας ἐκβάλλουσαν εἰς τὴν θάλασσαν χαράδραν. Ἰχνη περιβάλλοντος σώζονται, οὐχὶ συνεχῆ ὁμως,

κατὰ τὸ πρὸς δυσμὰς καὶ βορρᾶν μέρος· κατὰ τὰ πρὸς ἀνατολὰς κατάκεινται δύο ὀγκωδέστατα μάρμαρα, ἀλλ' ἐπὶ τοσοῦτον δυστυχῶς πάντοθεν λελωθῆμένα, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νῦν νὰ μαντεύσωμεν τί ταῦτά ποτε ἦσαν· ἀλλὰ καὶ δεξαμενὴ τις ἐκεῖ, ἥτοι κατὰ τὸ ἀνατολικὸν τοῦ τεμένουσ μέρους, ὑπάρχει, πέριξ τῆς ὁποίας σώζονται ἔτι καὶ νῦν αἱ πρὸς πόσιν καὶ πλύσιν χρήσιμοι λεκάναι. Ταύτης δὲ μεταξὺ καὶ τῶν δύο ἐκείνων ἀκαταλήπτων νῦν μαρμάρων κεῖται σειρὰ λίθων ὀγκωδῶν λαξευτὰς φερόντων κοιλότητος πρὸς ἴδρυσιν, ὡς εἰκάζω, στηλῶν ἢ ἄλλων ἀναθημάτων. Λατύπης δὲ μαρμάρων σωρεῖται καὶ ὀστράκων πληθὺς οὐκ εὐκαταφρόνητος, καθὼς ἐπίσης καὶ κεράμων πηλίνων καὶ ἄλλων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν πάμπολλα θραύσματα εὕρηται διακεχυμένα καθ' ὅλον τὸ τέμενος.

Ἀκριβεστέρα τις διὰ σκαφῆς ἔρευνα τῶν ἄνω περιγραφέντων μνημείων ἤθελε πιθανώτατα μᾶς διδάξει ἀξιόλογά τινα περὶ τῶν καθ' ἕκαστον αὐτῶν, ἀλλ' ἀρκοῦσιν ἐλπίζω καὶ τὰ προειρημένα εἰς ἀπόδειξιν πρῶτον μὲν ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος πολλοὺς εἰσέτι ἐγκρύπτει τοὺς ἀγνώστους τῆ ἐπιστήμη θησαυρούς, ἔπειτα δὲ ὅτι οὐκ ἀπεικόντως δι' ἰσχυρὴν σθημεν τοῦ λόγου ἀρχόμενοι, ὅτι ἡ ἔρευνα καὶ ἐξέταση τοῦ τμήματος τούτου τῆς Μεγαρικῆς παρέχει ἡμῖν νέα τεκμήρια τῆς ἀκριβείας τῆς τοῦ Παυσανίου περιηγήσεως.

H. G. LOLLING

ΨΗΦΙΣΜΑΤΩΝ ΑΤΤΙΚΩΝ ΤΕΜΑΧΙΑ

Ἠγοράσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας κατ' αὐτὰς πρὸς ἄλλοις τισὶ λίθοις ἐνεπιγράφοις καὶ τὰ ἐξῆς ψηφισμάτων τεμάχια, εὐρεθέντα εἰς διάφορα μέρη τῶν Ἀθηνῶν (τῆς κάτω πόλεως). Εἶναι δὲ πάντα ἐπὶ λίθου Πεντελικοῦ καὶ στοιχηδὸν κεχαραγμένα.

1.

.
. Τ
Σ Ε Ι . . .
. . . Ν Ο Ν . .
. . . δ) Ε Τ Ο Φ <
5 ἔψισμα κ) Α Ι Κ Α Τ
αθε γρα) Μ Μ Α Τ
ε Σ Ν Ε Ο

(τόπος κενός).

Ο Ν

Ὑψος τοῦ λίθου 0,21. πλάτος 0,07. πάχος 0,12. Πρόδηλον εἶναι, ὅτι ἡ ὀρθογραφία ἐλέγχεται πρὸς τὴν πρὸ Εὐκλείδου ἄρχοντος γραμματικὴν.

2.

.
. . Ι Δ . . .
. . Σ Κ . . .
. Τ Ο Σ Ι . . .
. . Α Ν
5 Ο . Σ . . .
. . . Ω Μ Γ . . .
. . . Λ Ε Ω . . .
. . . Λ Ω Ι Τ . . .
. ψ η φ) Ι Σ Μ Α Τ . . .
10 . . Π Ρ Ε Σ Β Ε
. . Ν Θ Η Ι Β Ο
. . Ο Κ Ρ Α Θ Η
. . \ Ε Ι Δ ; Ε Ν
. . Ν Τ Ο Ν
15 . . . Α Υ Τ Ο
. . . Σ Σ
.

Ὑψος 0,17. πλάτος 0,08. πάχος 0,11. Τὰ

γράμματα πολὺ ἀποτετριμμένα, καὶ ἴσως πρὸς τὴν ἀντιγραφὴν ἐσφαλῆν. Εἶναι δὲ ἡ γραφή τοῦ δ' πρὸ Χρ. αἰῶνος, ὅπως καὶ ἡ τοῦ ἐφεξῆς τρίτου τεμαχίου.

3.

.
. . . Α Κ . . .
. . . Ρ Κ Τ Ω . . .
. . . Ν Ε Ι Σ Ο . . .
κ) Α Θ Α Π Ε Ρ . . .
5 . . κ) Η Ρ Υ Ξ Ε Υ ; Χ . . .
τ φ) Ι Δ Η Μ Ω Ι Τ Ω (ι . . .
. . Ο Ι Ν Α Ι Ω Ν Κ Α . . .
. . ε π) Ι Δ Η Μ Ο Υ Ν Τ / . . .
. . Τ Α Ι Τ Ω Ν Α / . . .
10 Μ Ω
.

Ὑψος 0,15. πλάτος 0,12. πάχος 0,11. Ἔργον δὲ πολλοῦ χρόνου καὶ μελέτης εὐσυνειδήτου ἤθελεν εἶναι τὸ ἐξετάσαι, ἂν τὰ τρία τεμάχια ταῦτα συγκολλῶνται τισὶ τῶν ἤδη προεκδομένων ἐν τῷ Corpus inscriptionum Atticarum καὶ ἀλλαγῶν.

Ἐκτυποῦμεν καὶ τὴν ἐξῆς ὡσαύτως ἐξ ἀγορᾶς καὶ ἐξ Ἀθηνῶν προελθοῦσαν Λατινικὴν ἐπιγραφὴν, ἣτις ἀναγινώσκειται ἐπὶ λίθου Πεντελικοῦ, κολοβοῦ δεξιόθεν, ἀριστερόθεν καὶ κάτωθεν.

. . . Ilegite hoc Remi et Qv(irini) . . .
 . . . militiæ decvvs poeta . . . ; . . .
 litate Flaviorvm
 . . . s sapientia politv
 5 nis haC ;

Ὑψος τοῦ λίθου 0,21. πλάτ. 0,35. πάχ. 0,13. Μετὰ τὸ *ta* τοῦ β' στίχου καὶ πρὸ τῆς τοῦ λίθου ἀποθραύσεως σώζεται κενὸς τόπος ἐνὸς γράμματος.

Χάραξις γραμμάτων ἐπιμελής. Τὸ δὲ σχῆμα αὐτῶν, ὡς ἤδη καὶ τὸ ἐν στίχῳ τρίτῳ ὄνομα τῶν Φλαουίων, ἐμφαίνει τὸν α' μετὰ Χριστὸν αἰῶνα. Δὲν ἀποφαινομαι δὲ περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς ἐπιγραφῆς. Μόνον βλέπω, ὅτι δὲν εἶναι τις τῶν κοινῶν καὶ συνήθων.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 12 Ἰουλίου 1888.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

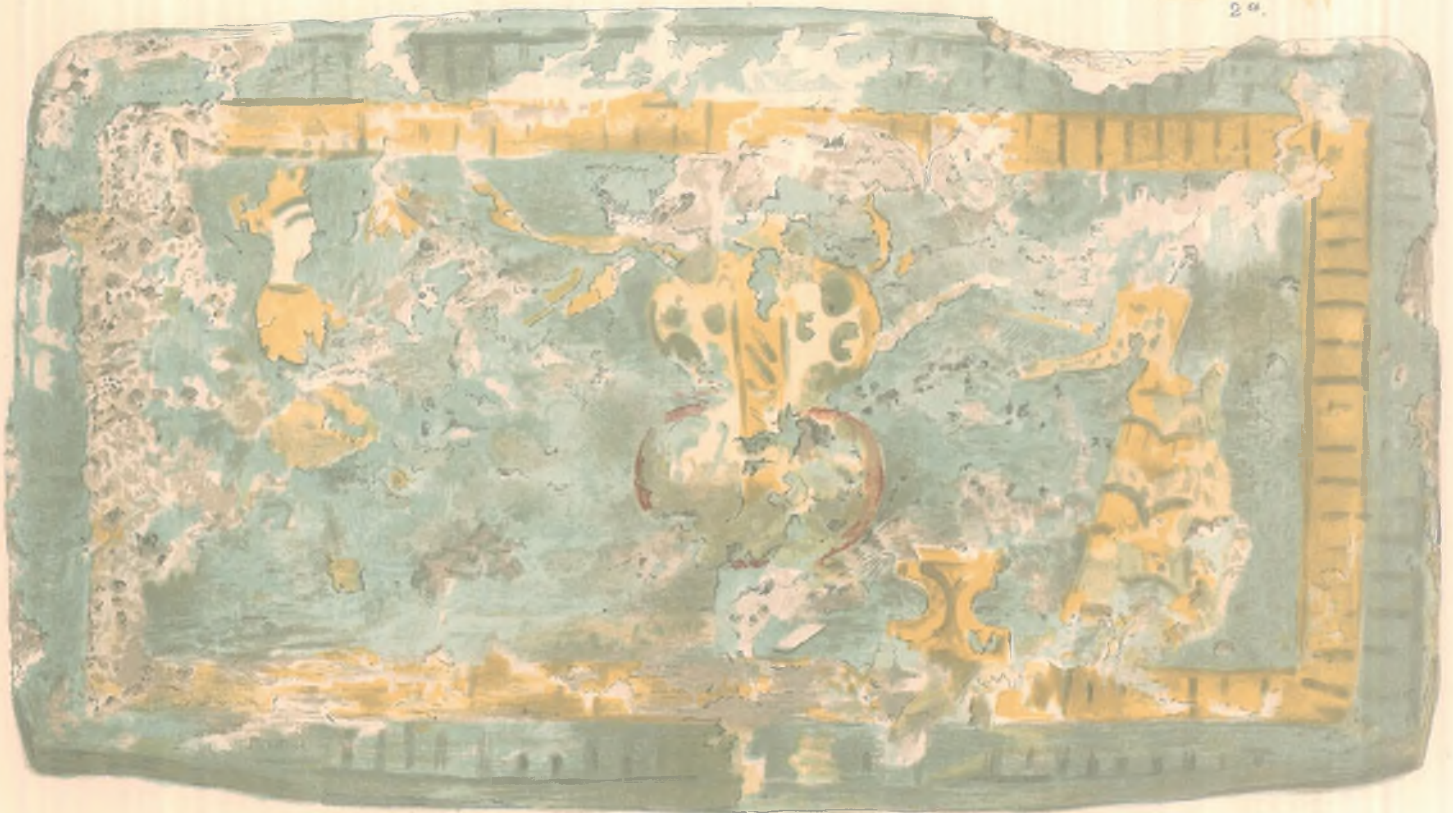
(Ἐξεδόθη τῇ 1η Αὐγούστου 1888.)

1.

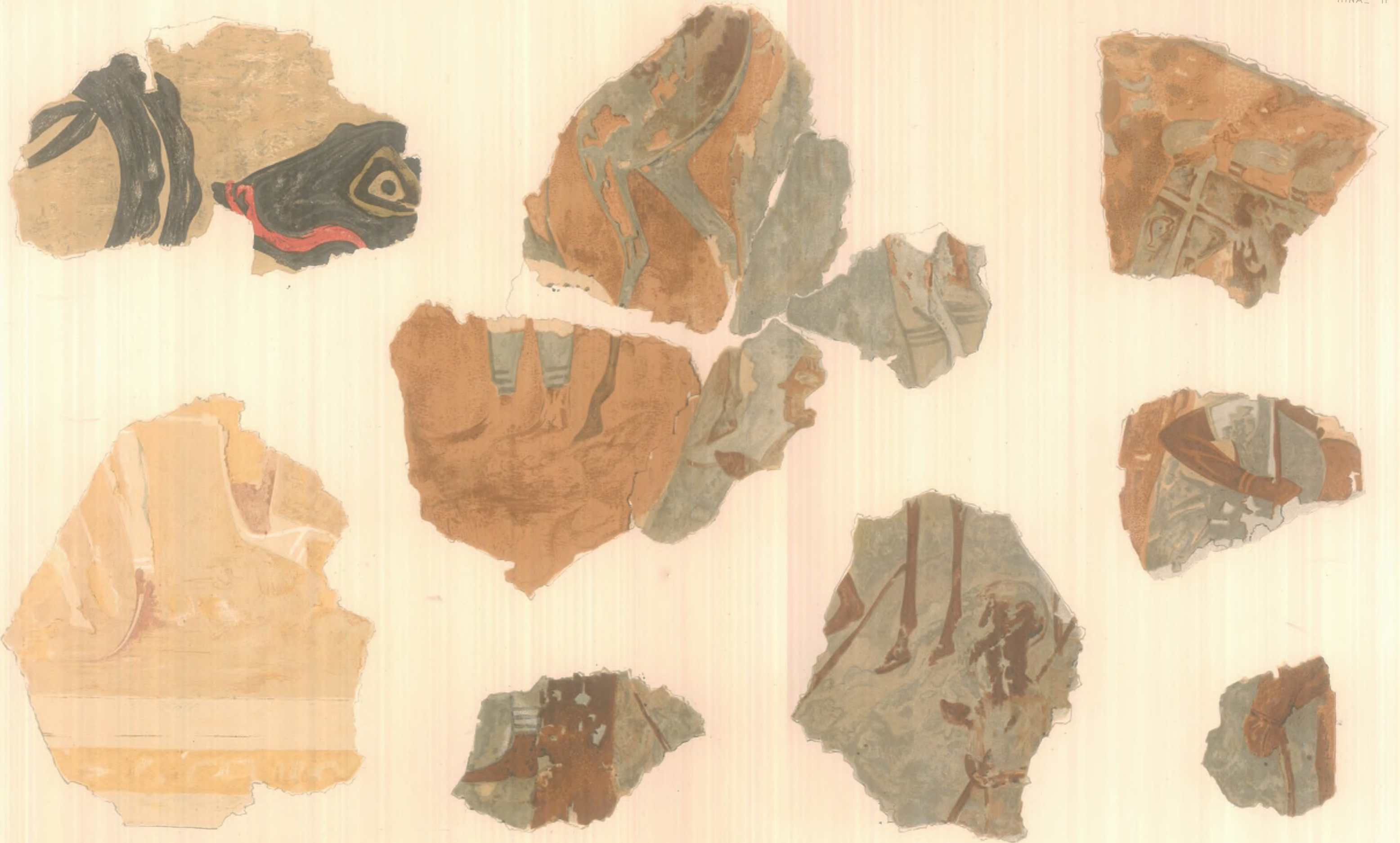

2^α.

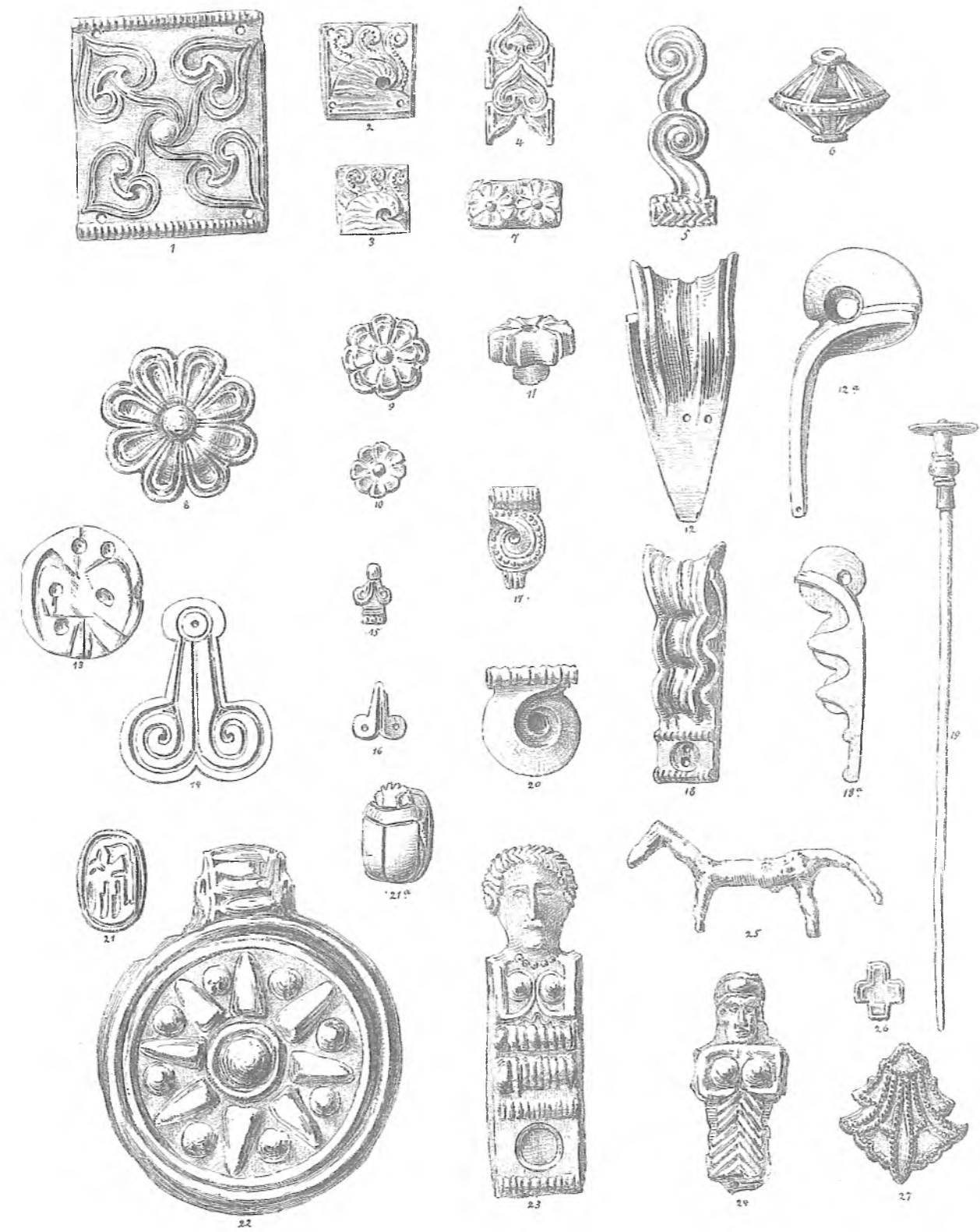
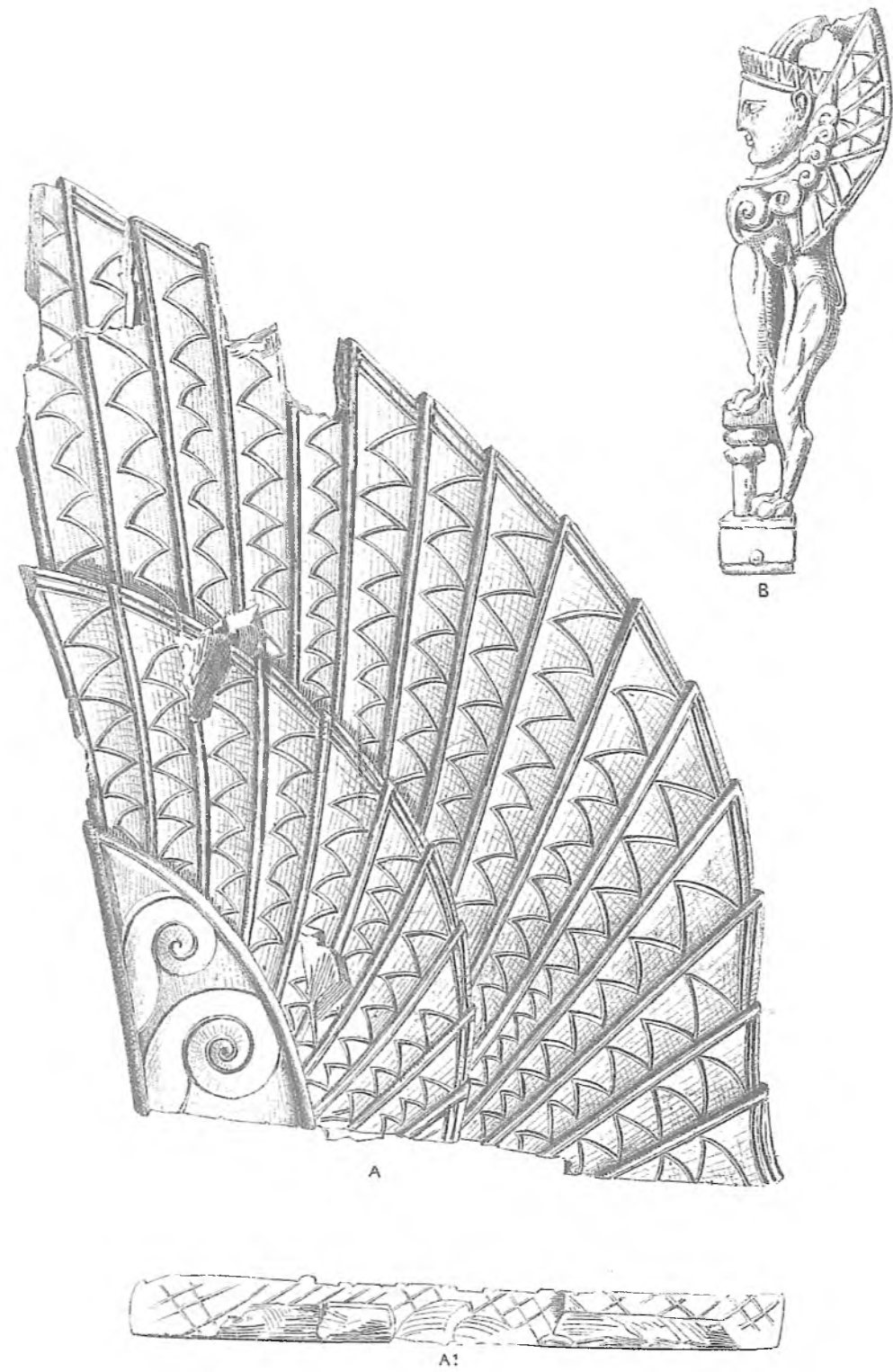

2.

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚ ΜΥΚΗΝΩΝ

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚ ΜΥΚΗΝΩΝ

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚ ΜΥΚΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛ.
ΤΣΟΥΝΤΑ, ΧΡ. Ἀρχαιότητες ἐκ Μυκηνῶν (πίν. 10, 11, 12, 13 καὶ ζιγγογράφημα) .	155
ΦΙΛΙΟΥ, Δ. Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἐλευσίνος (μετὰ φωτολιθογραφικοῦ πανομοιοτύπου ἐπιγραφῆς)	171
ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ, ΣΤ. Α. Ψήφισμα ἐκ Πριήνης	195
ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ, Γ. Περὶ Βοιωτικοῦ σκύφου ἐκδοθέντος ὑπὸ Σ. Κουμανούδη	197
LOLLING, H. Συμβολαὶ εἰς τὴν τοπογραφίαν τῆς Μεγαρίδος (μετὰ τεσσάρων λιθογραφικῶν σχεδιασμάτων καὶ τριῶν ζιγγογραφημάτων)	201
ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ, ΣΤ. Α. Ψηφισμάτων Ἀττικῶν τεμάχια	217

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΜΑΤΑ

Πίναξ	10	Ἀρχαιότητες ἐκ Μυκηνῶν.
—	11	Ἀρχαιότητες ἐκ Μυκηνῶν.
—	12	Ἀρχαιότητες ἐκ Μυκηνῶν.
—	13	Ἀρχαιότητες ἐκ Μυκηνῶν.
Σελ.	155	Πανομοιοτύπον ἐπιγραφῆς.
—	175	Φωτολιθογραφικὸν σχεδιάσμα ἐπιγραφῆς.
—	203	Τοπογραφικὸν σχεδιάσμα.
—	203	Πρόσοψις τείχους.
—	203	Πρόσοψις τείχους.
—	203	Πρόσοψις τύμβου.
—	209	Ἰγνογράφημα τείχους.
—	212	Ἰγνογράφημα τείχους.
—	215	Ἰγνογράφημα ναοῦ.